

อุทกภัย และการแก้ไขปัญหในพื้นที่

วารสารดำรงราชานุภาพ

DAMRONG RAJANUPHAB JOURNAL

สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงมหาดไทย

ตราประจำพระองค์
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

“บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏ
ในวารสารดำรงราชานุภาพ
เป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ
สถาบันดำรงราชานุภาพและ
บรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย”

วารสารดำรงราชานุภาพ

DAMRONG RAJANUPHAB JOURNAL

คณะผู้จัดทำวารสารดำรงราชานุภาพ

เจ้าของ สถาบันดำรงราชานุภาพ

คณะที่ปรึกษา

นายวิเชียร ขวาลิต

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

นายพระนาย สุวรรณรัฐ

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ฝ่ายบริหาร

นายภาณุ อุทัยรัตน์

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ด้านกิจการพิเศษ

นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

นายขมนันท์ บุญญาสุสานน์

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านสาธารณภัยและพัฒนาเมือง

นายวัลลภ พริ้งพวงษ์

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

บรรณาธิการบริหาร

นายศุภโชค เล่าหะพันธุ์

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

นายสงวน อีระกุล

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผน

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นางณิษฐา แสงทอง

กองบรรณาธิการ

นางวันเพ็ญ ทรงวิวัฒน์

นางนิรมล เกิดแก้ว

นางกาญจนา แจ่มมินทร์

นายกิจชัย กุลสัมฤทธิ์

แบบปก นางสาวอัจฉนา เตชะพันธุ์

สถานที่ติดต่อ

สถาบันดำรงราชานุภาพ

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

โทร. / โทรสาร 0-2221-5958

<http://www.stabundamrong.go.th>

ป

ทบรรณาธิการ

ปี พุทธศักราช 2553 เป็นอีกปีหนึ่งที่ประเทศไทยประสบกับภาวะภัยพิบัติทางน้ำหรืออุทกภัยที่หนักหน่วง โดยพื้นที่ที่ประสบภัยครั้งนี้มีประมาณกว่า 60 จังหวัด หรือมากกว่าครึ่งของประเทศที่ประสบภัย นับเป็นการสูญเสียทั้งชีวิต ทรัพย์สิน สภาพแวดล้อมที่ถูกทำลาย รวมถึงความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบที่เกิดจากน้ำท่วม การบรรเทาความเดือดร้อนในเบื้องต้นกับประชาชนคนไทยที่ประสบภัยดังกล่าวจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน รวมทั้งประชาชนคนไทยด้วยกันเอง ตลอดจนการฟื้นฟูสภาพ ความเป็นอยู่ของประชาชน และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่ประสบภัย สิ่งเหล่านี้ทำให้คนไทยต้องตระหนักถึงภัยที่เกิดขึ้น และเตรียมพร้อมสำหรับการป้องกันภัยต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

วารสารดำรงราชานุภาพ ปีที่ 10 ฉบับที่ 37 ประจำเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2553 ได้นำเสนอความรู้ เหตุการณ์สำคัญ เรื่อง อุทกภัย ซึ่งเป็นภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นและสร้างความเสียหายให้แก่มนุษย์ ในพื้นที่ต่างๆ ของไทย และของโลก ผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนไทยที่ได้รับจากคนไทยด้วยกัน หน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาร่วมด้วยช่วยกันในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยนี้ ตลอดจนการวางแผนป้องกันภัยที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งเรื่องอื่นๆ ที่น่าสนใจ

บทความต่างๆ เหล่านี้ ผู้ทรงความรู้และประสบการณ์ได้กรุณาเขียนขึ้นเพื่อพิมพ์ในวารสารดำรงราชานุภาพฉบับนี้ กองบรรณาธิการ จึงใคร่ขอขอบพระคุณหน่วยงานและผู้เขียนทุกท่านเป็นอย่างสูง

อนึ่ง สถาบันดำรงราชานุภาพ จะนำเผยแพร่ใน www.stabundamrong.go.th ด้วย

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
❖ สถานการณ์อุทกภัย ปี 2553 กับการวางแผนป้องกัน และแก้ไขปัญา	วิบูลย์ สงวนพงศ์ 1
❖ บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญา	สุรัชย์ ชันอาสา 13
❖ นักปกครองกับการกิจบำบัดทุกข์.....ภัยพิบัติน้ำท่วม	เฉลิมศักดิ์ แหงมงาม 28
❖ การแก้ไขปัญาอุทกภัย ปี 2553 ของจังหวัด นครราชสีมา	ระพี ผ่องบุพกิจ 36
❖ การแก้ไขปัญาน้ำท่วมและดินถล่มของจังหวัด นครศรีธรรมราช ปี 2553	ธีระ มินทราศักดิ์ 47
❖ จังหวัดลพบุรีกับสถานการณ์อุทกภัย ปี 2553 และการวางแผนป้องกัน	ธีรศักดิ์ ทรัพย์ศิริ 58
❖ การใช้ข้อมูลดาวเทียมในการประเมินความเสียหาย จากอุทกภัย ปี 2553	ดร.อานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา 64 ดร.เชาวลิต ศิลปทอง และคณะ
❖ วิฤตุน้ำท่วม	วิกรม กรมดิษฐ์ 74
❖ หาดใหญ่...ไปให้เห็นกับตา	พัชรศรี เบญจมาศ 84
❖ การบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน	กิจชัย กุลลัมฤทธิ์ 88

สถานการณ์อุทกภัย ปี 2553 กับการวางแผนป้องกัน และแก้ไขปัญหา

วิบูลย์ สงวนพงศ์¹

ใน พ.ศ. 2553 นี้ เป็นปีที่เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติค่อนข้างรุนแรง เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยเริ่มตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ฤดูแล้งเมื่อตอนต้นปี ก็เกิดภัยแล้งขึ้นในพื้นที่ 59 จังหวัด ราษฎรเดือดร้อนกว่า 41,358,523 คน 12,209,866 ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรเสียหาย 7,649,904 ไร่ เมื่อเริ่มเข้าสู่ฤดูฝนตอนกลางปี ก็เกิดปรากฏการณ์ฝนทิ้งช่วง ทำให้เกษตรกรในหลายพื้นที่ประสบปัญหา โดยเฉพาะเรื่องการปลูกข้าวพอถึงช่วงฝนเริ่มตกก็เกิดอุทกภัยขึ้นในหลายพื้นที่ และเมื่อเข้าสู่ปลายฤดูฝนกลับเกิดเหตุการณ์ ฝนตกหนักมากในบริเวณภาคเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

และภาคกลาง ทำให้เกิดอุทกภัยขนาดใหญ่ ขณะเดียวกันก็เกิดอุทกภัยใหญ่ที่ภาคใต้ในช่วงระยะเวลาไล่เลี่ยกันด้วย จึงกล่าวได้ว่าปีนี้เป็นปีที่คนไทยต้องระทมทุกข์กับความยากลำบากต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเรื่องภัยธรรมชาติดังนั้นสิ่งสำคัญในขณะนี้ คือต้องทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้นว่า เป็นอย่างไร เพื่อหาสาเหตุที่มาของปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาในอนาคตต่อไป

1. สถานการณ์อุทกภัยปี 2553

ปี 2553 ได้เกิดอุทกภัยขึ้น จำนวน 6 ครั้ง (ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน) ดังนี้

¹อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 15 - 30 กรกฎาคม 2553 มีมูลค่าความเสียหายเบื้องต้น ประมาณ 12,267,657 บาท เกิดจากอิทธิพลของพายุโซนร้อน “โกนเซิน” และ “จันทุ” เป็นเหตุให้มีฝนตกและเกิดอุทกภัยในพื้นที่รวม 12 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร น่าน พะเยา เชียงราย ชัยนาท สระบุรี สิงห์บุรี เลย นครราชสีมา ตราด ระยอง และยะลา

ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 - 23 สิงหาคม 2553 มีมูลค่าความเสียหายเบื้องต้น ประมาณ 461,197,576 บาท เกิดจากอิทธิพลของร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านประเทศไทยตอนบน และมรสุมตะวันออกเฉียงใต้กำลังแรง เป็นเหตุให้มีฝนตกและเกิดอุทกภัยในพื้นที่รวม 40 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำปาง ลำพูน น่าน กำแพงเพชร เชียงราย พะเยา แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน ตาก พิชณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ แพร่ พิจิตร อุทัยธานี

เพชรบุรี สระบุรี ชัยนาท นครปฐม สุพรรณบุรี ลพบุรี เลย ขอนแก่น หนองคาย ร้อยเอ็ด นครราชสีมา สกลนคร บุรีรัมย์ มุกดาหาร กาฬสินธุ์ อุบลราชธานี ตราด ระยอง สระแก้ว พังงา ระนอง และกระบี่

ครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 24 สิงหาคม - 15 กันยายน 2553 มีมูลค่าความเสียหายเบื้องต้น ประมาณ 555,927,843 บาท เกิดจากอิทธิพลพายุ “มินดอลเล” เคลื่อนขึ้นฝั่งประเทศเวียดนามตอนบน และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ทำให้พื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเกิดอุทกภัย

ในพื้นที่ยอดบนเกิดอุทกภัยในพื้นที่รวม 52 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำพูน พะเยา ลำปาง น่าน อุตรดิตถ์ แม่ฮ่องสอน เชียงราย สุโขทัย พิชณุโลก เชียงใหม่ เพชรบูรณ์ แพร่ กำแพงเพชร พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี สระบุรี ลพบุรี สุพรรณบุรี นนทบุรี ร้อยเอ็ด สกลนคร นครพนม

หนองบัวลำภู ชัยภูมิ นครราชสีมา มหาสารคาม
สุรินทร์ หนองคาย อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี
กาฬสินธุ์ ขอนแก่น มุกดาหาร อำนาจเจริญ
เลย ยโสธร ชัยนาท นครปฐม พระนครศรีอยุธยา
ราชบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง ฉะเชิงเทรา
ชลบุรี นครนายก ตราด สระแก้ว ระยอง กระบี่
ตรัง และสุราษฎร์ธานี

ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 16 กันยายน -
15 ตุลาคม 2553 **มีมูลค่าความเสียหาย**
เบื้องต้น ประมาณ 422,967,110 บาท เกิด
จากอิทธิพลร่องมรสุมกำลังค่อนข้างแรงพัด
ผ่านประเทศไทย ทำให้เกิดอุทกภัย ในพื้นที่รวม
41 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร
เชียงราย นครสวรรค์ น่าน พิจิตร เพชรบูรณ์
ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุทัยธานี ขอนแก่น
นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด
เลย สุรินทร์ หนองคาย กาญจนบุรี ชัยนาท
นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์
พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี
สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สระบุรี สิงห์บุรี

อ่างทอง จันทบุรี ฉะเชิงเทรา
ชลบุรี ตราด ระยอง ตรัง พังงา
และสุราษฎร์ธานี

ครั้งที่ 5 ระหว่างวันที่ 10
ตุลาคม - 24 พฤศจิกายน 2553
โดยมีมูลค่าความเสียหายเบื้องต้น
ประมาณ 8,446,976,727 บาท
เกิดจากอิทธิพลร่องความกดอากาศ
ต่ำที่พัดผ่านภาคใต้ตอนบนภาคกลาง

และภาคตะวันออก และมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ เป็นเหตุให้มีฝนตก และเกิดอุทกภัย
ในพื้นที่รวม 39 จังหวัด ได้แก่ นครสวรรค์
กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา
สุรินทร์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ
อุบลราชธานี ชัยนาท นนทบุรี ปทุมธานี
พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี

สระบุรี อ่างทอง ฉะเชิงเทรา นครปฐม
จันทบุรี ชลบุรี เชียงใหม่ ตาก ตรว
นครนายก พิจิตร เพชรบูรณ์ ระยอง ลำพูน
สระแก้ว กำแพงเพชร พิษณุโลก อุทัยธานี
บุรีรัมย์ หนองบัวลำภู ปราจีนบุรี และ
สมุทรปราการ

ครั้งที่ 6 ระหว่างวันที่ 1 - 24 พฤศจิกายน
2553 โดยมีมูลค่าความเสียหายเบื้องต้น
ประมาณ 3,125,526,209 บาท เกิดจาก
อิทธิพลพายุดีเปรสชันบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง
เคลื่อนตัวผ่านภาคใต้ ทำให้เกิดอุทกภัยใน
ภาคใต้รวม 12 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกระบี่
ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส
ปัตตานี พัทลุง ยะลา ระนอง สตูล สงขลา
และสุราษฎร์ธานี

2. สาเหตุของการเกิดอุทกภัย

โดยทั่วไปเป็นที่ทราบกันดีว่าสาเหตุหลัก
ของอุทกภัยเกิดจากฝนตกหนักในพื้นที่และ
การระบายน้ำออกจากพื้นที่ไม่มีประสิทธิภาพ
ที่ดีพอจะระบายน้ำได้ทันเวลา แต่อย่างไร
ก็ตามหากพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่ามี
ปัจจัยอื่นๆ ที่เอื้อต่อการเกิดอุทกภัยในปี
นี้ได้แก่

2.1 สภาพภูมิอากาศ

จากสถิติการเกิดสาธารณภัยใน
อดีตพบว่า บริเวณภาคเหนือ ภาคตะวันออก
เฉียงเหนือ ภาคกลางจะเกิดอุทกภัยน้ำท่วมฉับพลัน

น้ำป่าไหลหลากในช่วงเดือนพฤษภาคม-
กันยายน จากอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตก
เฉียงใต้ และอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อน
พายุดีเปรสชัน พายุโซนร้อน และพายุไต้ฝุ่น
สำหรับภาคกลางตอนล่างมักจะเกิดอุทกภัย
ต่อเนื่องจากน้ำทะเลหนุนไปถึงเดือนตุลาคม

ในส่วนของภาคใต้นั้น จะเกิดอุทกภัย
จากอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อน พายุดีเปรสชัน
พายุโซนร้อน และพายุไต้ฝุ่น ระหว่างเดือน
สิงหาคม - พฤศจิกายน และภาคใต้ตอนล่าง
มักจะเกิดฝนตกหนักในเดือนธันวาคม
จากอิทธิพลของร่องความกดอากาศกำลัง
แรงพัดผ่านในช่วงเวลาดังกล่าว

สำหรับปี พ.ศ. 2553 กรมอุตุนิยมวิทยา
แจ้งว่าในปีเกิดภาวะลานีญาขึ้น โดยใน

เดือนกันยายน 2553 พบว่าสถานการณ์ปรากฏการณ์ลานีญามีกำลังแรงขึ้น จากอิทธิพลของอุณหภูมิผิวน้ำทะเลในมหาสมุทรแปซิฟิกเขตศูนย์สูตร บริเวณตอนกลาง และบริเวณชายฝั่งอเมริกาใต้ที่มีค่าต่ำกว่าค่าอุณหภูมิปกติมากกว่า 2 องศาเซลเซียส ประกอบกับลมตะวันออกที่พัด

ปกคลุมเหนือน่านน้ำมหาสมุทรแปซิฟิก เขตศูนย์สูตรมีกำลังแรงกว่าปกติมาก จากความแปรปรวนทั้งในบรรยากาศ และมหาสมุทรดังกล่าวคาดว่าจะทำให้ปรากฏการณ์ลานีญาจะรุนแรงขึ้นในระยะปลายปี พ.ศ. 2553 ผลกระทบที่มีต่อประเทศไทย คือ ปริมาณฝนจะมีมากกว่าปริมาณฝนปกติ นอกจากนี้ อุณหภูมิในฤดูหนาวจะต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปกติในรอบ 30 ปี (พ.ศ. 2514 - 2553)

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการเกิดอุทกภัยในปีนี้เป็นเกิดจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศเป็นสำคัญ ทำให้การเกิดอุทกภัยในปีนี้มี ความรุนแรงกว่าปีที่ผ่านมา และเกิดขึ้นในช่วงท้ายฤดูฝน ซึ่งโดยปกติมักไม่มีอุทกภัยแต่ปีนี้ปรากฏการณ์ลานีญาทำให้ฝนตกต่อเนื่อง และมีปริมาณมาก

2.2 สภาพภูมิสังคม

กล่าวโดยรวมจะเห็นว่าการพัฒนาประเทศในช่วงหลายปีที่ผ่านมาก่อให้เกิด

ความเปลี่ยนแปลงในด้านบวก และด้านลบเป็นอย่างมาก ในด้านบวกเป็นการขยายตัวทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดการจ้างงานและสามารถหารายได้เข้าประเทศจำนวนมาก แต่ในด้านลบพบว่ามีปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดอุทกภัยได้ง่าย เช่น

(1) การขยายตัวของชุมชนไปยังพื้นที่เสี่ยงภัย

เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรส่งผลให้มีการตั้งถิ่นฐานเพื่อประกอบอาชีพ การขยายตัวของชุมชนจึงมักเป็นไปตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจของพื้นที่นั้นๆ มิได้เป็นไปตามกรอบของผังเมือง ประกอบกับการบังคับใช้กฎหมายก็ได้เข้มงวด ทำให้มีการตั้งบ้านเรือนในเขตที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายได้ง่าย เช่น ที่ราบเชิงเขา ซึ่งมักจะเสี่ยงต่อการเกิดน้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่ม ที่ราบลุ่มริมน้ำจะเสี่ยงต่อการเกิดน้ำเอ่อล้นตลิ่งและน้ำท่วมขัง รวมถึงการตั้งชุมชนในพื้นที่รองรับน้ำหลาก

นอกจากนั้น ปัญหาการบุกรุกป่า เพื่อหาที่ดินทำกิน ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป และก่อให้เกิดอุทกภัยได้ง่ายขึ้น

(1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่สมดุล

ในหลายกรณีอุทกภัยมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น สาเหตุมาจากโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน ท่อระบายน้ำไม่ได้ออกแบบให้สอดคล้องกับสภาพของเมืองหรือทิศทางการไหลของน้ำ ดังนั้นเมื่อเกิดฝนตกหนักในพื้นที่ที่ท่อระบายน้ำมีจำนวนน้อย และมีขนาดเล็ก ทำให้ประสิทธิภาพการระบายน้ำลดลง อุทกภัยจึงเกิดขึ้นได้ง่ายมาก ในขณะที่ถนนหลายสายกลายเป็นอุปสรรคกีดขวางทางน้ำเนื่องจากการคำนวณออกแบบมุ่งการป้องกันน้ำท่วมผิวถนน ถนนจึงมีความสูงจากพื้นดินเดิมมาก กลายเป็นเขื่อนเล็กๆ กันน้ำไปโดยปริยาย ทำให้การระบายน้ำเป็นไปด้วยความลำบาก

(2) การบริหารจัดการน้ำ

จากกรณีอุทกภัยขนาดใหญ่ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอุทกภัยที่เกิดขึ้นในเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ภาคเหนือตอนล่าง ตั้งแต่จังหวัดพิจิตร พิษณุโลก และนครสวรรค์ลงมาจนถึงปากแม่น้ำเจ้าพระยา จะเห็นได้ว่าปริมาณฝนตกส่วนใหญ่เป็นฝนที่ตกได้เขื่อน จึงไม่สามารถใช้เขื่อนขนาดใหญ่ที่มีอยู่เก็บกักน้ำฝนไว้ได้ การบริหารจัดการน้ำจึงเป็นไปอย่างยากลำบาก เพราะจะต้องคำนวณปริมาณน้ำให้สมดุลกับน้ำทะเลหนุนในช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้วิธีผันน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาไปยังฝั่งตะวันออก ได้แก่ คลองชัยนาท - ปาลัก และผันน้ำไปฝั่งตะวันตก ได้แก่ แม่น้ำสะแกกรัง และผันน้ำบางส่วนเข้าสู่พื้นที่รับน้ำในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทำให้ปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ภาคกลางในปีนี้ค่อนข้างยาวนานกว่าปกติ

3. แนวทางการแก้ปัญหาของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ภายใต้ปรัชญาของกระทรวงมหาดไทยที่มุ่งเน้นเรื่อง“บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) จึงให้ความสำคัญให้การให้ความช่วยเหลือประชาชน

ในภาวะฉุกเฉิน ซึ่งจะสอดคล้องกับมติ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2546 ที่แบ่งภารกิจในการรับผิดชอบการบริหาร จัดการน้ำในภาพรวม ให้แก่กระทรวง ทropicการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การให้ ความช่วยเหลือประชาชนในระยะเร่งด่วน

เฉพาะหน้าเป็นความรับผิดชอบของ กระทรวงมหาดไทย และการฟื้นฟูในระยะ ยาวมอบให้กระทรวงการพัฒนาลังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์

ดังนั้น ภายใต้แนวนโยบายดังกล่าว ประกอบกับภารกิจตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจึงได้ ร่วมกับภาคีเครือข่ายร่วมกันจัดทำ “แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ พ.ศ. 2553 - 2557” ขึ้น เพื่อกำหนด กรอบ และทิศทางในการทำงานร่วมกัน และเสริมกำลังกันอย่างบูรณาการ ซึ่งแผน ฉบับดังกล่าวคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อ

วันที่ 17 พฤศจิกายน 2552 ให้ทุกหน่วยงาน ถือปฏิบัติ และกรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยได้แจ้งหน่วยงาน และจังหวัดจัด ทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดรองรับแผน ดังกล่าวแล้ว

สำหรับการแก้ไขปัญหาอุทกภัย ปีนี้ ก็ได้ดำเนินการตามที่แผนการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553 - 2557 กำหนด ดังนี้

3.1 ก่อนเกิดภัย

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ติดตามสถานการณ์และเตรียมความ พร้อมรับสถานการณ์ประกอบด้วย

- ให้จังหวัดจัดทำแผนการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดให้ แล้วเสร็จตั้งแต่ต้นปี และกำหนดให้มีการฝึก ซ้อมแผนฯ เพื่อเตรียมความพร้อมของหน่วย ที่รับผิดชอบ อย่างน้อยจำนวน 2 ครั้ง ให้แล้ว เสร็จภายในเดือนมิถุนายน 2553

- แจ้งจังหวัดเตรียมพร้อมพัฒนา ศักยภาพในการจัดการภัยพิบัติของชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย รวมทั้งการ เตรียมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

- แจ้งศูนย์ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยเขต ทั้ง 18 แห่ง จัดทำแผนการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับกลุ่ม จังหวัดเพื่อสนับสนุนการทำงานของจังหวัด

และให้จัดฝึกซ้อมแผนระดับกลุ่มจังหวัดให้สอดคล้องกับความเสี่ยงภัยในพื้นที่ให้แล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคม 2553

- ติดตาม วิเคราะห์สถานการณ์ และแจ้งเตือนจังหวัดจัดชุดเฝ้าระวังสถานการณ์ และเตรียมพร้อมชุดกู้ชีพกู้ภัยพร้อมอุปกรณ์เครื่องมือหากเกิดสถานการณ์อุทกภัย

- จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ ป้องกันและแก้ไขปัญหามหาภัย วาตภัย และดินถล่ม ประจำปี 2553 กระทรวงมหาดไทยขึ้น ณ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายชวนรัตน์ ชาญวีรกูล) เป็นผู้อำนวยการศูนย์ พร้อมทั้งให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจระดับจังหวัดขึ้นทั่วประเทศ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการศูนย์

3.2 ขณะเกิดภัย

ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ได้ติดตามสถานการณ์จากกรมอุตุนิยมวิทยา กรม

ชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ และศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ ตลอด 24 ชั่วโมง และมีกิจกรรมสำคัญตั้งแต่ใกล้จะเกิดอุทกภัย เช่น

- การแจ้งเตือนภัย ได้แจ้งเตือนสภาพภูมิอากาศและการคาดการณ์สถานการณ์พร้อมแจ้งแนวทางการ

เตรียมพร้อมไปยังจังหวัดและศูนย์ ปภ.เขต

- เมื่อเกิดอุทกภัยขึ้นในพื้นที่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดจัดสิ่งของถุงยังชีพ เรือท้องแบนเพื่อส่งไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยพร้อมกันนี้ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้สั่งการให้ศูนย์ ปภ.เขต เคลื่อนย้ายทรัพยากรไปช่วยเหลือจังหวัด

- ประธานจังหวัดในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดในการอนุมัติใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน จำนวน 50 ล้านบาท ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 ซึ่งหากไม่เพียงพอ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะประสานกรมบัญชีกลางเพื่อขอขยายวงเงินทดรองราชการหรือยกเว้นหลักเกณฑ์การปฏิบัติบางประการ

- ประสานหน่วยงาน
ภาครัฐ ภาคเอกชน ในการจัดหา
อุปกรณ์เครื่องใช้เพื่อช่วยเหลือ
บรรเทาทุกข์ เช่น เรือท้องแบน เรือยาง
เครื่องยนต์เรือ เรือพายพลาสติก
เต็นท์ สุขาเคลื่อนที่ เป็นต้น

สำหรับกรมป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยจัดส่งอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าย
พลเรือน (อปพร.) ชุดเผชิญสถานการณ์วิกฤต
(ERT) และทีมกู้ชีพกู้ภัยประจำตำบล (OTOS)
จำนวนทั้งสิ้น 68,735 นาย เข้าช่วยเหลือ
ผู้ประสบอุทกภัยในทุกพื้นที่

- การแบ่งมอบภารกิจ เนื่องจาก
จากอุทกภัยเกิดพร้อมกันในหลายพื้นที่
รัฐมนตรีนว่าการกระทรวงมหาดไทย
(นายชวนรัตน์ ชาญวีรกูล) จึงได้มอบหมาย
รมช.มท. (นายบุญจง วงศ์ไตรรัตน์) กำกับดูแล
การช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่จังหวัด
นครราชสีมา และ รมช.มท. (นายถาวร
เสนเนียม) กำกับดูแลการช่วยเหลือ
ประชาชนในพื้นที่จังหวัดทางภาคใต้

3.3 หลังเกิดภัย

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ได้ดำเนินการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัย
ให้สามารถดำรงชีพได้ตามปกติมีปัจจัยสื่อย่าง
พอเพียง รวมทั้งการฟื้นฟูบูรณะสภาพพื้นที่
ประสบภัยให้กลับสู่สภาพปกติโดยเร็ว โดยมี
กิจกรรมที่สำคัญ เช่น

- แจ้งคณะกรรมการให้ความ
ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.)
สำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นภายในจังหวัด
เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย
พิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วย
เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบ
ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม และตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

- นำเสนอความต้องการของ
จังหวัดเพื่อขอขยายวงเงินทดรองราชการ
รวมทั้งขอยกเว้นหลักเกณฑ์ที่ปฏิบัติในการ
ช่วยเหลือไปยังกระทรวงการคลัง

- ให้จังหวัดจัดทำแผนงาน/โครงการ
ฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐานที่เสียหาย เพื่อ
ขออนุมัติงบประมาณพิเศษจากคณะรัฐมนตรี

- เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอ
อนุมัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นกรณี
พิเศษ เช่น

● การช่วยเหลือครัวเรือน
ผู้ประสบอุทกภัยที่ถูกน้ำท่วมฉับพลัน หรือ
น้ำท่วมขังเกิน 7 วัน ครัวเรือนละ 5,000 บาท

- การช่วยเหลือทายาทผู้เสียชีวิตเพิ่มเติมรายละ 50,000 บาท นอกเหนือจากที่ได้รับตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ

- จัดหาอุปกรณ์ในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วงเงินงบประมาณ 308,943 ล้านบาท ได้แก่ เรือท้องแบน เรือยาง เครื่องยนต์เรือ เรือพายพลาสติก เต็นท์ สุขาคเคลื่อนที่ เป็นต้น

- ขยายการช่วยเหลือกรณีพิเศษให้ครอบคลุมผู้ประสบภัยจากวาตภัยในภาคได้ด้วย

ฯลฯ

4. การแก้ไขปัญหาในระยะยาว

จากสถานการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้นในปีนี้มีลักษณะพิเศษกว่าปีที่ผ่านมาในเรื่องของภาวะความเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ (Climate change) ระยะเวลาที่เกิดอุทกภัยเป็นปลายฤดูฝนแทนที่จะเป็นต้นฤดู หรือกลางฤดูฝน และอุทกภัยเกิดขึ้นในหลายพื้นที่พร้อมกันจนเกิดปัญหาในการประสานความช่วยเหลือ

ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2553 ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการปรับปรุงระบบเตือนภัยพิบัติ และกลไกการดำเนินงานให้เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีเอกภาพเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาภัยพิบัติได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์ต่อไป

จากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจึงกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 การเสริมสร้างศักยภาพชุมชน โดยมุ่งให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางมีความพร้อมรับมือกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นด้วยคนภายในชุมชนก่อนที่หน่วยงานภายนอกจะเข้ามาให้ความช่วยเหลือ กิจกรรมที่สำคัญ เช่น การฝึกอบรมการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community Based Disaster Risk Management) การอบรมอาสาสมัครเตือนภัย (มิสเตอร์เตือนภัย) เป็นต้น

4.2 การพัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมุ่งให้ท้องถิ่นเป็นหน่วยเผชิญเหตุ เข้าช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยด้วยทรัพยากรของท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ กิจกรรมที่สำคัญ เช่น การจัดฝึกอบรมการจัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะมีรายละเอียดในเรื่องสภาพความเสี่ยงภัย การแจ้งเตือนภัย การติดต่อสื่อสาร รายชื่อบุคลากร บัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ แผนการอพยพประชาชน และการจัดเตรียมสถานที่ปลอดภัย เป็นต้น เพื่อเชื่อมโยงระบบปฏิบัติการตั้งแต่ระดับท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัดให้เป็นระบบเดียวกัน

นอกจากนี้ จะส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน โดยจัดหลักสูตรฝึกอบรมการกู้ภัยเฉพาะทาง โดยวิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การอบรมผู้นำท้องถิ่นด้านการบัญชาการเหตุการณ์ การฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เพื่อเป็นกำลังเสริมรวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของทีมกู้ชีพกู้ภัยประจำตำบล (OTOS) ด้วย

4.3 การเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะอาศัยคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ซึ่งมี

รองนายกรัฐมนตรี (นายสุเทพ เทือกสุบรรณ) เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายชวรัตน์ ชาญวีรกูล) และปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธาน เป็นกลไกหลักในการเชื่อมโยงนโยบายการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการประสานการปฏิบัติก็จะเป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553 - 2557 แผนแม่บทการป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม (ระยะ 5 ปี) และแผนปฏิบัติการและงบประมาณระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553 - 2556) ภายใต้แผนแม่บทการป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม (ระยะ 5 ปี)

นอกจากนั้น การปฏิบัติระดับจังหวัดจะมุ่งเน้นการใช้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นกรอบ และทิศทางให้หน่วยงานและองค์กรภายใน

จังหวัดบูรณาการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้ จะได้กำหนดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามแผนร่วมกัน โดยในระดับกลุ่มจังหวัดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ระดับจังหวัด อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และระดับอำเภอ อย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

4.4 การใช้มาตรการเชิงโครงสร้าง
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะเสนอแผนงานโครงการฟื้นฟูบูรณะแหล่งน้ำเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาอุทกภัย และภัยแล้ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำและการระบายน้ำในพื้นที่ โดยปีงบประมาณ 2555 งบประมาณเบื้องต้น 1,500 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2553 งบประมาณเบื้องต้น 1,500 ล้านบาท

การแก้ไขปัญหาอุทกภัย มีมิติการทำงานในหลายมิติที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน จึงมีอาจ

ทำได้โดยหน่วยงานใดเพียงหน่วยงานเดียว หากแต่จะต้องบูรณาการความคิดความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนโยบายที่ชัดเจน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อลดความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้นให้เหลือน้อยที่สุด กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในฐานะหน่วยงานกลางในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ จึงมุ่งหวังที่จะขับเคลื่อนแผนงานโครงการตามแผนการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553 - 2557 และแผนแม่บทที่เกี่ยวข้องกับอุทกภัยไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันในความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจากสาธารณภัย ตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย

บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการแก้ไขปัญหาอุทกภัย ปี 2553

สุรชัย ชันอาสา¹

1. สิ่งที่เกิดจากอดีตสู่ปัจจุบัน

หลายทศวรรษที่ผ่านมานับเนื่องถึงปัจจุบัน สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ถูกใช้อย่างไม่เหมาะสม ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการกระทำของคน การสร้างนวัตกรรมทางด้านธุรกิจอุตสาหกรรม ที่ไม่คำนึงถึงการทำลายสิ่งแวดล้อม รวมถึงการดำรงชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นประมาท ไม่คำนึงถึงความยั่งยืนการดำเนินกิจกรรมและการกระทำดังกล่าว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพดินฟ้า

อากาศ ซึ่งเป็นคำที่คุ้นเคยในสื่อสารมวลชน คือ ภาวะโลกร้อน ปรากฏการณ์ ลานีญา (La Nina) และปรากฏการณ์ เอลนีโญ (El Nino) ทั้งสองปรากฏการณ์มีผลตรงกันข้ามกัน มีอิทธิพลต่อการเกิดภัยพิบัติทำให้ฝนตกมากกว่าเกณฑ์ปกติ เกิดสภาวะน้ำท่วม สภาวะฝนแล้ง ภัยแล้ง ภัยหนาว ทวีความรุนแรง และมีความถี่มากกว่าในอดีต ปัจจัยด้านการใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมข้างต้น ประกอบกับสภาพทาง

¹ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน เขียนบทความนี้ขณะดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ รักษาราชการแทนอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ภูมิศาสตร์ของประเทศไทย ซึ่งตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้นคาบสมุทร ทำให้ได้รับผลกระทบจากพายุโดยตรง ส่งผลให้ประเทศไทย ต้องเผชิญกับอุทกภัย วาตภัยและโคลนถล่ม อยู่เนืองๆ ก่อเกิดความสูญเสียทั้งด้านชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก

เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้น การกักการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จึงต้องมีการจัดการและเตรียมความพร้อมอยู่เสมอ ความร่วมมือภายใต้การบูรณาการงาน และสนับสนุนกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการจัดการกับสาธารณภัยในพื้นที่และเป็นบทบาทที่ได้รับมาตามหน้าที่ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับประชาชน” บทความนี้มีความตั้งใจให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจได้รับรู้และนำไปเป็นแนวทางช่วยเหลือ สนับสนุนกันในการช่วยเหลือประชาชน ทั้งนี้ รายละเอียดขอเสนอสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ “อุทกภัยและการแก้ไขปัญหาในพื้นที่” เป็นลำดับไป

2. ความเป็นไป

2.1 สถานการณ์และสาเหตุของปัญหา

ภาวะโลกร้อนกระทบต่อโลก ทั้งทางด้านกายภาพ ชีวภาพ และอุณหภูมิที่สูงขึ้น สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากฝีมือคนไม่ใช่จากปัจจัยทางธรรมชาติ (รายงานวิจัยที่ชื่อว่า Attributing physical and biological impacts to anthropogenic climate change ซึ่งตีพิมพ์ในวารสาร Nature ฉบับวันที่ 15 พฤษภาคม ปี 2008) ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากภาวะโลกร้อน เปลี่ยนแปลงกายภาพ เช่น ธารน้ำแข็งในหลายทวีปหดตัว ปริมาณหิมะบนภูเขาลดลง น้ำแข็งในชั้นดินเยือกแข็งคงตัว (Permafrost) ละลายมากขึ้น อุณหภูมิน้ำในทะเลสาบ และแม่น้ำสูงขึ้น และการกัดเซาะชายฝั่งของน้ำทะเลเป็นต้น การเปลี่ยนแปลงระบบธรรมชาติโลก ทั้งทางด้านกายภาพและชีวภาพจากฝีมือคนเป็นตัวผลักดันให้เกิดขึ้น มนุษย์กำลังมีอิทธิพลต่ออากาศจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้น และโลกที่ร้อนขึ้นกำลังส่งผลกระทบต่อระบบทางกายภาพ และชีวภาพในโลก แก้ไขปัญหาโลกร้อนจำเป็นต้องลงมือปฏิบัติร่วมกัน ทั้งการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนี้และการบรรเทาปัญหาโดยลดความเสี่ยง ในระยะยาว

ในประเทศไทย นอกจากได้รับผลกระทบจากภาวะโลกร้อนดังเช่นนานา

ประเทศแล้ว ยังมีการกระทำภายในประเทศ
เองที่เป็นสาเหตุแห่งปัญหาทั้งที่ตั้งใจและ
ไม่ตั้งใจ อาทิ การสร้างสิ่งก่อสร้าง กีดขวาง
ทางน้ำ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานมาตรการเชิงอนุรักษ์
และการบริหารจัดการที่ไม่เท่าทันสถานการณ์
การทำลายที่เกิดขึ้น เช่น การเสริมสร้าง
กิจกรรมที่นำไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ การสร้าง
ฝายชะลอน้ำ การก่อสร้างแก้มลิงรองรับน้ำ
การอนุรักษ์ดินด้วยหญ้าแฝก ตามแนว
พระราชดำริ เป็นต้น กิจกรรมที่ส่งผลดีเหล่านี้
เกิดขึ้นไม่ทันต่อการทำลาย

การดำเนินกิจกรรมการพัฒนาโดย
คำนึงถึงการป้องกันสาธารณภัย อาทิ การนำ
ระบบโยธาธิการและผังเมืองไปปฏิบัติ โดย
คำนึงถึงการป้องกันสาธารณภัยการดำเนินการ
ทางธุรกิจ/อุตสาหกรรมที่รับผิดชอบต่อ
สิ่งแวดล้อมรวมถึงการที่ภาคธุรกิจเอกชน
ต้องเข้ามามีบทบาททำกิจกรรมเชิงการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม
ให้มากขึ้นและเผยแพร่สู่สังคมได้ตระหนักรู้
เป็นต้น

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นข้างต้น หากทุก
ภาคส่วนในประเทศมิได้มีความตระหนักร่วม
สภาพปัญหาต้องเพิ่มขึ้นจนไม่สามารถ
ควบคุมได้ นั่นคือสิ่งที่ทุกฝ่ายไม่ต้องการให้

เกิดขึ้นในประเทศไทย ดังนั้น มาตรการในเชิง
ป้องกันต้องเป็นกิจกรรมนำ และมีมาตรการ
แก้ไขทำควบคู่กันไป

2.2 แนวปฏิบัติในการป้องกันและ แก้ไขสาธารณภัย

ก่อนเข้าสู่แนวทางปฏิบัติความเข้าใจ
แนวคิดการจัดการภัยพิบัติเป็นสิ่งที่ทุกฝ่าย
ต้องรับรู้เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือ ในปัจจุบัน
สาธารณภัยมีแนวโน้มรุนแรงและสลับซับซ้อน
สร้างความเสียหาย ทางเศรษฐกิจสังคม
อย่างกว้างขวาง จึงมีแนวคิดจากการหารือกัน
ระหว่างประเทศปรับแนวคิดในการจัดการ
ภัยพิบัติเน้นการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ
(Disaster Risk Management) เพื่อป้องกัน
และลดผลกระทบจากภัยพิบัติ ประเด็นสำคัญ
คือ ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของเรียกชื่อ
แนวคิดว่า การจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ
โดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community
Based Disaster Risk Management :
CBDRM) มีขั้นตอน ดังนี้

1) สร้างความตระหนักว่า “ชุมชน
เผชิญกับภัยอะไรอยู่”

2) สร้างความเข้าใจร่วมกันว่า “ผลกระทบจากภัยสามารถคาดการณ์ได้” มีอะไรที่คาดการณ์ไม่ได้และปล่อยให้เป็นไปตามยถากรรมเช่นในอดีต

3) ควบคุมและบริหารจัดการโดยองค์กรชุมชน

4) มีแผนเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติชุมชน

ในแนวคิดหลักการจัดการภัยนี้ใช้เป็นฐานความคิดแก่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน ที่ต้องนำไปประยุกต์ในการทำงาน และเสริมสร้างให้เกิดขึ้นในพื้นที่ “ส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็ง” สำหรับบทบาทหน้าที่หน่วยงานรัฐแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่องก็ต้องรับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่โดยยึดประสิทธิภาพบูรณาการงานระหว่างกันให้มีเอกภาพ และที่สำคัญต้องส่งเสริมสังคมการมีส่วนร่วมให้ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนป้องกันและแก้ไขปัญหา “โดยมีชุมชนเป็นรากฐานการดำเนินงาน”

2.2.1 หลักการดำเนินงาน

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พุทธศักราช 2550 มาตรา 20 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยผู้บริหารองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นพื้นที่เป็นผู้รับผิดชอบในฐานะผู้อำนวยการท้องถิ่น รวมถึงมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดและผู้อำนวยการอำเภอ ตามที่ได้รับมอบหมาย และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการท้องถิ่น

สำหรับหน่วยงานกลางระดับจังหวัดที่รับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย คือ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด รับผิดชอบหน้าที่ทั้งด้านการอำนวยความสะดวก การรวบรวม/จัดการ/รายงาน ฐานข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณภัยทั้งที่เป็นข้อมูลในเชิงป้องกันและข้อมูลในเชิงแก้ไขปัญหา เป็นหน่วยรวบรวมข้อมูลหน่วยเดียวที่ใช้เป็นฐานในการรายงานข้อมูลของจังหวัด สู่ส่วนกลางและรัฐบาลเพื่อให้เกิดเอกภาพในด้านข้อมูลด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน ด้านปฏิบัติการ ด้านประชาสัมพันธ์และสื่อสารเตือนภัย ด้านการติดตามประเมินผล รวมถึงงานด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาธารณภัย ทั้งนี้ ประสิทธิภาพการดำเนินงาน

จึงอยู่ที่สำนักงานป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยจังหวัดสามารถทำหน้าที่เป็น
หน่วยบริการ ณ จุดเดียว (one stop
service) ของจังหวัดได้ดีมากน้อยเพียงใด
เพื่อให้เกิดเอกภาพและบูรณาการในพื้นที่

2.2.2 กลไกการดำเนินงาน

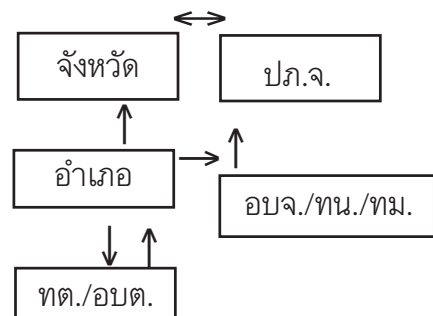
ในการปฏิบัติงานป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัยระบุไว้ในพระราช
บัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
พุทธศักราช 2550 กำหนดให้กรมป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน่วยงานกลาง
ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัย ซึ่งนอกจากมีภารกิจ
ต้องดำเนินงานโดยตรงแล้ว ยังมีหน้าที่
สนับสนุน ช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา
และอบรมเพิ่มความรู้ทักษะการปฏิบัติ
ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้แก่
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

สำหรับองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยในเขตพื้นที่ที่มีผู้บริหารองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น แห่งพื้นที่เป็นผู้รับผิดชอบ
ในฐานะผู้อำนวยการท้องถิ่น นอกจากนั้น
กฎหมายยังกำหนดให้มีเจ้าพนักงาน คือ
บุคคลซึ่งผู้อำนวยการท้องถิ่นแต่งตั้งให้
ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยในพื้นที่ และอาสาสมัครป้องกันภัย
ฝ่ายพลเรือน ในสังกัดศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัย

ฝ่ายพลเรือน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.3 วิธีการดำเนินงาน

2.2.3.1 การบูรณาการใน
พื้นที่จังหวัด เพื่อให้เกิดเอกภาพในการ
บริหารงานจังหวัด ด้านการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัย กฎหมายได้กำหนดให้
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
จังหวัด เป็นกลไกศูนย์กลางการทำงานภัยพิบัติ
ในจังหวัดทุกด้าน สำหรับองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่สนับสนุนการทำงาน
เพื่อให้เข้าใจง่ายขอเสนอในรูปแบบผังดังนี้
แผนผัง : แสดงการประสานงานและบูรณาการ
การบริหารจัดการภัยพิบัติ

งานตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้
ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สามารถให้ความร่วมมือ และให้การช่วยเหลือ
ในเวลาที่เกิดสาธารณภัยได้อย่างคล่องตัว
โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีหนังสือ
ที่ มท 0891.2/ว 901 ลงวันที่ 24 พฤษภาคม
2553 แจ้งจังหวัดให้ประสานองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นเตรียมความพร้อมในการป้องกัน

และบรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชน โดยประสานแผนการปฏิบัติกับอำเภอและ จังหวัดอย่างใกล้ชิด ทั้งในด้านเตรียมการ ก่อนเกิดภัย ด้านการซักซ้อมแผน ด้านการ ดำเนินการขณะเกิดภัยและด้านการดำเนินการ หลังเกิดภัย ซึ่งสาระสำคัญในหนังสือดังกล่าว ได้แนะนำวิธีดำเนินการทางด้านงบประมาณ การประชาสัมพันธ์ การวางแผน การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานการช่วยเหลือประชาชน และการบูรณะฟื้นฟู เป็นต้น (รายละเอียด หนังสือสามารถดูได้ใน Website ของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยกรมฯ ได้แจ้งแนวทางในหลายประการ หลายวาระ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้พิจารณาดำเนินการเพื่อประชาชน อาทิ การตั้งงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณ การป้องกัน การทุจริต การใช้บุคคล/องค์กรในองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนเกี่ยวกับ สาธารณภัย เป็นต้น)

2.2.3.2 การบูรณาการนอกพื้นที่ จังหวัด

นอกจากการบูรณาการ ในพื้นที่จังหวัดแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลกันใน ภาวะประสบสาธารณภัย ซึ่งการเกิดภัยขึ้น ในแต่ละครั้ง จะมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่ประสบภัย และไม่ประสบภัย ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือประชาชน กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งแนวทางให้องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือ และ ใช้ความร่วมมือจากองค์กรทุกภาคส่วน และ ที่สำคัญองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบภัย และมีศักยภาพสามารถช่วยเหลือองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ประสบภัยในพื้นที่อื่นได้ สามารถนำบุคลากร เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์เข้าไปดำเนินการใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบภัย

2.2.3.3 การบริหารจัดการใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภัยทุกประเภทมีโอกาส เกิดขึ้นได้ทุกเมื่อดังนั้นความตระหนักการฝึก กำลังและการเตรียมการที่เหมาะสม จึงมี ความสำคัญ ขอแสดงตารางแสดงแนวทาง วิธีปฏิบัติงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน การจัดการป้องกันและแก้ไขรายละเอียด เป็นตัวอย่างโครงสร้างการทำงานเป็น 3 ระยะ คือ ก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และ หลังเกิดภัยปัญหาสาธารณภัย กรณีตัวอย่าง “อุทกภัย” (แนวทางนี้เป็นตัวอย่างกิจกรรม หากมีส่วนราชการ/จังหวัด แจ้งแนวทาง ปฏิบัติประการใดให้ถือปฏิบัติตามนั้น)

สถานการณ์ภัย	กิจกรรม	หน่วยปฏิบัติ	หมายเหตุ
	(1) แผนที่ (แสดงสภาพสูงต่ำของพื้นที่/พื้นที่เสี่ยงภัย/เส้นทางคมนาคม/พื้นที่รองรับการอพยพ/เส้นทางสู่พื้นที่รองรับการอพยพ/ฯ) (2) ฐานข้อมูลครัวเรือน/ประชากร/ผู้อยู่ในภาวะพึ่งพิง จำแนกแต่ละชุมชนเป็นต้น (3) สำรวจพื้นที่เสี่ยงภัย/พื้นที่รองรับการอพยพ (4) ระบบสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน (5) ข้อมูลอื่นๆ 1.6 ระบบหน่วยเคลื่อนที่เร็ว 1.6.1 อุปกรณ์/พาหนะเคลื่อนที่เร็ว 1.6.2 ระบุชื่อและการสื่อสารติดต่อบุคลากรที่ได้รับมอบหมาย ฯ 1.7 งานสร้างความเข้มแข็งชุมชน ให้มีความตระหนักและมีส่วนร่วม	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน	
2. ระหว่างเกิดภัย	2.1 การสื่อสาร 2.1.1 กับประชาชน (เพื่อแจ้งเตือนภัย/แจ้งข่าวระหว่างและหลัง เกิดภัย ฯ) 2.1.2 กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน (เพื่อการร่วมมือ/สนับสนุนระหว่างกัน ฯ)	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน อาสาสมัครฯ	

สถานการณ์ภัย	กิจกรรม	หน่วยปฏิบัติ	หมายเหตุ
3. หลังเกิดภัย	3.1 ชูช่วยเหลือน้ำท่วม - หน่วยบรรเทาทุกข์พัฒนาพื้นที่ อยู่อาศัย/สุขภาพ/อาชีพ/คุณภาพชีวิต - ประเมินความเสียหาย/ความ ต้องการผู้ประสบภัย - สำรวจสาธารณูปโภค / สาธารณูปการ ที่เสียหาย - กำจัดสิ่งปฏิกูล/เศษซากต่างๆ - ซ่อมแซมบ้านเรือน และที่ สาธารณะ - ประชาสัมพันธ์ฟื้นฟูจิตใจและ สร้างความเชื่อมั่น 3.3 ช่วยเหลือ/บำบัด/บำรุง : ด้านจิตเวช	องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน	

สรุป

การจัดการอุทกภัยและการแก้ไขปัญหานี้
ในพื้นที่ ด้วย 3 คำ คือ

เอกภาพ ประสิทธิภาพและชุมชนเข้มแข็ง

เอกภาพ คือ มีการบูรณาการ สามารถ
แบ่งงานดำเนินงานอย่างเป็นเครือข่าย เช่น
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
จังหวัด ต้องเป็นแกนหลักทำงาน ในขณะที่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ ให้การ

สนับสนุน คำว่าบูรณาการนี้ นอกจากหมายถึง
การแบ่งงาน รับผิดชอบดำเนินงานแล้ว
ยังหมายถึง การประสานความร่วมมือกับ
ประชาสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและ
ภาคประชาชน

ประสิทธิภาพ คือ งานประสบผลสำเร็จ
และประชาชนพึงพอใจ ลดความซ้ำซ้อนมี
ระบบงานที่เอื้อต่อการทำงาน ในส่วนองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น กรมส่งเสริมการ

ปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยงานบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ราษฎรได้อย่างแท้จริงจึงได้ชักชวน การดำเนินงานเกี่ยวกับภัยพิบัติ การแนะนำ ด้านงบประมาณรวมถึงการให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่ประสงค์และมีศักยภาพ สามารถ ระดมช่วยเหลือทั้งบุคลากร เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์เข้าไปดำเนินการใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบภัยใน พื้นที่อื่นได้

ชุมชนเข้มแข็ง คือ ชุมชนต้องมีความ ตระหนัก ต้องมีความเข้าใจ ต้องสามารถควบคุม และบริหารจัดการ และต้องสามารถเตรียมแผน ความพร้อมรับมือภัยพิบัติชุมชนความเข้มแข็ง ชุมชนนี้ เป็นหน้าที่สำคัญที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นต้องเสริมสร้างให้เกิดขึ้นในพื้นที่ซึ่ง รับผิดชอบ เมื่อชุมชนเข้มแข็งแล้วงานทุกด้าน ย่อมสามารถสำเร็จได้โดยง่าย ที่สำคัญยัง เป็นการนำสู่สังคมการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็น รากฐานสำคัญในระบบประชาธิปไตย และ สร้างความโปร่งใสธรรมาภิบาลในการบริหารงาน

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในที่สุด

คำถามก่อนจบ ด้วยทางเลือก 2 ทาง ที่ฝากให้หน่วยงานด้านป้องกันและแก้ไข ปัญหาสาธารณภัยไว้คิด คือ

1. อยู่กับภาวะเสี่ยงภัยพิบัติด้วยความ ตระหนัก
2. อยู่กับภาวะเสี่ยงภัยพิบัติด้วยความสุข รู้เท่าทันภัย

หากเลือกแนวทางที่ 1 ลองพิจารณา ใช้งาน 3 คำ คือ เอกภาพ ประสิทธิภาพ และ ชุมชนเข้มแข็ง หากเลือกแนวทางที่ 2 ชีวิตนี้ คงติดอยู่กับวงเวียนคำว่ากังวล

คำถามทางเลือกไม่ต้องการคำตอบ ณ ที่นี้ แต่ต้องการการกระทำ ฝากให้พี่น้อง ชาวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกแนวทาง ที่ดีที่สุดเพื่อประชาชน “สาระสำคัญใน บทความนี้คาดหวังเพียงเพื่ออำนวยความสะดวก แก่ประชาชน”

“กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กับการดำเนินงานป้องกันและการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัย”

ประเด็น	รายละเอียด
1. การช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบ อุทกภัยเป็นกรณีเร่งด่วนในจังหวัด สระบุรี และลพบุรี	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท 0810.5/12478-9 วันที่ 15 พฤศจิกายน 2553 ให้จังหวัดสระบุรี และ ลพบุรี แจ้งองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ที่ประสบอุทกภัยในจังหวัด ให้การสนับสนุน และประสานการช่วยเหลือตามแผนการฟื้นฟูและให้

ประเด็น	รายละเอียด
	ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยของคณะกรรมการอำนวยการ กำกับ ติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดที่ไม่ประสบอุทกภัยให้การสนับสนุนเครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ บุคลากรได้
2. การช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัยเป็นกรณีเร่งด่วนในจังหวัดสระบุรี และลพบุรี ของจังหวัดใกล้เคียง	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท 0810.5/ว 2381 วันที่ 15 พฤศจิกายน 2553 ให้จังหวัดใกล้เคียงจังหวัดสระบุรี และลพบุรี แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดที่มีศักยภาพและความพร้อมให้การสนับสนุนเครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ บุคลากรช่วยเหลือการดำเนินการตามแผนการฟื้นฟูและให้ความช่วยเหลือฯ ในจังหวัดสระบุรี และลพบุรี
3. การให้คณะเจ้าหน้าที่และนักศึกษาอาชีวศึกษาเข้าไปช่วยเหลือซ่อมแซมที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรกล อุปกรณ์การเกษตร และเครื่องยนต์ต่างๆ และให้ดูแลอำนวยความสะดวกให้กับคณะเจ้าหน้าที่และนักศึกษาอาชีวศึกษา	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท 0810.5/ว2378 วันที่ 15 พฤศจิกายน 2553 ขอให้จังหวัดประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบอุทกภัยและน้ำลดแล้ว หากมีความประสงค์ให้คณะเจ้าหน้าที่และนักศึกษาอาชีวศึกษาเข้าไปช่วยเหลือซ่อมแซมที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรกล อุปกรณ์การเกษตร และเครื่องยนต์ต่างๆ ให้แจ้งความประสงค์ได้ที่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และให้ดูแลและอำนวยความสะดวกให้กับคณะเจ้าหน้าที่และนักศึกษาอาชีวศึกษาที่เข้าไปช่วยเหลือซ่อมแซม ฯลฯ ในพื้นที่

ประเด็น	รายละเอียด
4. การขอรับการสนับสนุนงบประมาณปรับปรุงซ่อมแซมสถานศึกษาในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีวิทยุสื่อสาร ด่วนที่สุด ที่ มท 0893.3/ว12467 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2553 ให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายงานความเสียหายเกี่ยวกับอาคารเรียนและอาคารประกอบภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จากรัฐบาลในการปรับปรุง ซ่อมแซม เช่น อาคารเรียน อาคารประกอบ สนามกีฬา ลานกีฬา และศูนย์เยาวชน
5. การรายงานความเสียหายที่ต้องฟื้นฟูบูรณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีวิทยุสื่อสาร ด่วนที่สุด ที่ มท 0891.2/ว2372 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2553 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานความเสียหาย ที่ต้องฟื้นฟูบูรณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ฯลฯ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลในการปรับปรุง ซ่อมแซม
6. การรายงานความเสียหายและความต้องการในการช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบอุทกภัย	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท 0891.2/ว 2293 วันที่ 2 พฤศจิกายน 2553 ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักรวความเสียหายและการให้ความช่วยเหลือให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดทราบ และประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพและมีความประสงค์เข้าช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบอุทกภัย แล้วรวบรวมข้อมูลรายงานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ประเด็น	รายละเอียด
7. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลสถานศึกษาในสังกัดด้านสวัสดิภาพของครู และนักเรียนโรงเรียนที่ประสบอุทกภัย	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท 0893.2/ว 2287 ลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2553 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การดูแลสถานศึกษาในสังกัด ด้านสวัสดิภาพของครู และนักเรียนโรงเรียนที่ประสบอุทกภัย ตลอดจนให้นำลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดร่วมบำเพ็ญประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือประชาชนหลังน้ำลด
8. การให้ความช่วยเหลือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่ไม่ประสบอุทกภัย และมีพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียงแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดอุทกภัย	กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท 0808.2/ว3358 วันที่ 29 ตุลาคม 2553 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ที่ไม่ประสบอุทกภัยและมีพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียง สามารถใช้งบประมาณ บุคลากร เครื่องมือเครื่องใช้ในพื้นที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกิดอุทกภัยได้
9. ข้อสังเกตของนายกรัฐมนตรืจากการลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท 0891.2/ว2253 วันที่ 26 ตุลาคม 2553 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำกับและติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยตามข้อสังเกตของนายกรัฐมนตรื และให้รายงานข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับความเสียหาย และการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นประจำทุกวัน และกระทรวงมหาดไทยมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท 0810.5/ว12117 วันที่ 2 พฤศจิกายน 2553 นำเรียน ประธานกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในการดำเนินการตามข้อสังเกตของนายกรัฐมนตรื

ประเด็น	รายละเอียด
10. ประธานกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ได้สั่งการให้สำรวจเรือที่สามารถใช้ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท 0810.5/2225 วันที่ 27 ตุลาคม 2553 ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดดำเนินการสำรวจข้อมูลเรือที่สามารถใช้ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
11. การดำเนินงานด้านงบประมาณในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีวิทยุสื่อสาร ด่วนที่สุด ที่ มท 0808.2/ว2178 วันที่ 18 ตุลาคม 2553 แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณในการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัย และให้ถือว่าการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน
13. การช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบสาธารณภัย	กระทรวงมหาดไทยมีวิทยุสื่อสาร ด่วนที่สุดที่ มท 0808.2/ว910 วันที่ 15 มีนาคม 2550 แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ กรณีให้การสนับสนุนบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่เกิดสาธารณภัย
14. การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก และแผ่นดินถล่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีหนังสือที่ มท 0891.2/ว901 วันที่ 24 พฤษภาคม 2553 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลากและแผ่นดินถล่ม โดยให้ประสานการปฏิบัติร่วมกับศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจของอำเภอและจังหวัดอย่างใกล้ชิดต่อไป

นักปกครองกับการกิจ บำบัดทุกข์...ภัยพิบัติ น้ำท่วม

เฉลิมศักดิ์ แห่งมงาม¹

ภิภัยพิบัติน้ำท่วม
จากอิทธิพลพายุ
ฤดูฝนที่เกิดขึ้นใน
หลายจังหวัดของ
ประเทศไทย เป็น
ภัยพิบัติธรรมชาติ
ที่มนุษย์ไม่สามารถ

ควบคุมได้ แท้จริงแล้วเป็นผลมาจากสภาพ
แวดล้อมโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปทำให้
เกิดปรากฏการณ์ต่างๆ อาทิ สภาวะเรือน
กระจก (Green House Effect) มีสาเหตุมาจาก
อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น ปรากฏการณ์ EI Nino
ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้สภาพอากาศ
มีความแปรปรวน ก่อให้เกิดภัยพิบัติทาง
ธรรมชาติ ที่มีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้

ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะ ดิน น้ำ
ป่าไม้ และอากาศ ถูกทำลาย และเสื่อมโทรม
เป็นอย่างมาก สภาพนิเวศน์ทางธรรมชาติเสีย
ความสมดุลทำให้เกิดน้ำป่า น้ำท่วมฉับพลัน
และโคลนถล่ม ฯลฯ เป็นปรากฏการณ์ที่อยู่
เหนือคำบรรยายสำหรับความเสียหายต่อ
คนไทย สร้างความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน
โครงสร้างพื้นฐาน ที่เป็นผลผลิตของการ

¹รองอธิการวิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

พัฒนาในหลายทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับระบบต่างๆ ของสังคม

ผู้เชี่ยวชาญจากองค์การสหประชาชาติ ได้ศึกษาวิจัย และประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยของไทยพบว่า **ประเทศไทยมีความเสี่ยงจากอุทกภัยเป็นลำดับแรก** อุบัติเหตุขนาดใหญ่ วัตุระเบิด เป็นลำดับรองลงมา ดังนี้

**การจัดลำดับความเสี่ยงอันตรายจาก
สาธารณภัยของประเทศไทย
(ที่มา : UNDP, 1994)**

ประเภท ของ อันตราย (Hazard)	ลำดับ ความเสี่ยง (Subjective rank)	ค่า น้ำหนัก (Numeric Weight)
อุทกภัย	สูง	2.39
อุบัติเหตุ ขนาดใหญ่	สูง	2.37
วัตุระเบิด	สูง	2.34
พายุไต้ฝุ่น	ปานกลาง	2.31
ภัยแล้ง	ปานกลาง	2.24
อัคคีภัย	ปานกลาง	2.20
แผ่นดินถล่ม	ปานกลาง	2.15
แผ่นดินไหว	ปานกลาง	1.97
การจลาจล	ปานกลาง	1.92
ผู้อพยพลี้ภัย	ปานกลาง	1.87
ศัตรูพืช	ปานกลาง	1.77
โรคระบาด	ต่ำ	1.63

นักปกครองท่านหนึ่งที่ต้องกล่าวถึง และประกาศเกียรติคุณยกย่องชมเชยคือ **ว่าที่ร้อยตรีวัชรินทร์ บุญฤทธิ์** ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ) ฝ่ายความมั่นคง ที่ทำการปกครองอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ที่ได้ปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2553 นำเรือท้องแบนออกไปให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมแล้ว ประสบอุบัติเหตุเรือล่มเนื่องจากน้ำไหลเชี่ยว และมีการตัดไฟฟ้าทั้งหมด ทำให้เรือชนกับขอบสะพานในพื้นที่ หมู่ที่ 1 ตำบลป่าชิง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เรือแตกจมน้ำ สูญหายและพบศพว่าที่ร้อยตรีวัชรินทร์บุญฤทธิ์ เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2553 ถือว่าเสียชีวิต ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกล้าหาญเสียสละ นับเป็นการสูญเสียบุคลากรที่มีคุณภาพที่อุทิศตนเพื่อภารกิจของกรมการปกครองโดยแท้ม กรมการปกครองได้มอบสวัสดิการสิทธิประโยชน์ให้ต่อไป

นายบรรจง ช่วยชู นายอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา กล่าวว่า ตามที่ได้เกิดอุทกภัยและวาตภัยในพื้นที่จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 1

พฤศจิกายน 2253 โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอ
จะนะ ราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากเหตุ
อุทกภัยในครั้งนี้เป็นจำนวนมาก ในส่วนของ
อำเภอจะนะได้เรียกประชุมข้าราชการทุกฝ่าย
เพื่อให้การช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภัยให้
ทันท่วงทีโดยเฉพาะปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบ
ประจำตำบลจะต้องดูแลให้การช่วยเหลือ
ราษฎรในตำบลที่ตนเองรับผิดชอบให้ดีที่สุด
ในเวลานั้น ว่าที่ร้อยตรี วัชรรัตน์ บุญฤทธิ์
ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบลนาหว้า
ได้รับแจ้งจากราษฎรในพื้นที่ว่าในตำบล
นาหว้ามีผู้ประสบอุทกภัยได้รับความเดือดร้อน
ต้องการความช่วยเหลือด่วน ด้วยความเป็น
ห่วงราษฎรที่ประสบภัยและด้วยความเร่งรีบ
ปลัดวัชรรัตน์ พร้อมสมาชิก อส. ราษฎร และ
ทหารเรือ รวม 4 นาย ได้นำเรือท้องแบน
เพื่อออกไปให้การช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่

ทันที โดยมีได้นึกถึงความปลอดภัย
ของตนเอง ลืมที่จะนึกถึงกระแสน้ำที่
ไหลเชี่ยวกรากอย่างรุนแรง เพียงเพื่อ
มุ่งที่จะเข้าไปในพื้นที่ประสบภัย เพื่อ
ช่วยเหลือราษฎรให้พ้นภัยน้ำท่วม
เท่านั้น ซึ่งขณะนั้น เวลา 21.00 น.
นับว่าเป็นเวลาที่อันตรายมาก เกิด
อุทกภัยน้ำท่วมสูงพร้อมกับเกิดพายุ
รุนแรง รวมทั้ง ความมืดปกคลุมพื้นที่
เนื่องจากไฟฟ้าดับทั้งพื้นที่เป็นอุปสรรค
และกระแสน้ำอันเชี่ยวกรากอย่าง

รุนแรงทำให้เรือของผู้เสียสละทั้ง 4 นาย
ล่มลงและได้พัดพาร่างของว่าที่ ร้อยตรี
วัชรรัตน์ บุญฤทธิ์ พร้อมราษฎรอีก 1 ราย
จมน้ำหายไป อำเภอจะนะจึงได้ระดมเจ้าหน้าที่
ทุกฝ่ายพร้อมชาวบ้านในพื้นที่ค้นหาร่างของ
บุคคลทั้งสอง จนกระทั่งวันที่ 4 พฤศจิกายน
2553 เวลาประมาณ 11.30 น. จึงได้พบศพ
ว่าที่ร้อยตรี วัชรรัตน์ บุญฤทธิ์ ในบริเวณ
พุ่มไม้คลองบ่อเล หมู่ที่ 2 ตำบลป่าชิง อำเภอ
จะนะ จังหวัดสงขลา

ขอฝากคำไว้อาลัยยิ่ง แต่นักปกครอง
ผู้เสียสละท่านนี้ ...

“วัชรรัตน์ บุญฤทธิ์

ผู้เข้มแข็งและเด็ดขาด

วาจาอาจฟังไม่เพราะเสนาะหู

นักปกครอง น้ำดี มีความรู้

สิงห์นักสู้ เพื่อพี่น้องประชาชน”

จากสถิติข้อมูลของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2553 เกิดภัยน้ำท่วม ทั่วประเทศ 51 จังหวัด คลี่คลายแล้ว 35 จังหวัด ยังไม่คลี่คลาย 16 จังหวัดมีผู้เสียชีวิต 227 ราย พื้นที่การเกษตรที่คาดว่าจะเสียหายไม่น้อยกว่า 6,316,156 ไร่ ยังไม่รวมถึงความเสียหายอื่นๆ บางพื้นที่น้ำท่วมสูงเจ้าหน้าที่เข้าไปช่วยเหลือได้ยาก ส่งผลให้ผู้ประสบภัยพิบัติทุกข์ระทม สุขภาพจิตเสื่อมโทรมอ่อนแออยู่ในสังคมได้อย่างยากลำบาก บางรายถึงกับหมดเนื้อหมดตัว หมดกำลังใจ ทรัพย์สินที่หามาตลอดทั้งชีวิตต้องสูญสิ้นไป เป็นปัญหาทำลายความสามารถของนักปกครองที่จะเข้าไปบำบัดทุกข์ให้กับผู้ประสบภัยพิบัติภัยน้ำท่วมทุกพื้นที่อีกครั้งหนึ่ง

ภัยพิบัติน้ำท่วมครั้งนี้ถึงแม้ว่าจะเป็นภัยที่มนุษย์ไม่สามารถควบคุมได้ แต่มนุษย์สามารถที่จะร่วมมือจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้ โดยทุกภาคส่วนต้องสร้างความสมดุลตาม

ธรรมชาติของระบบต่างๆ ที่อยู่ในสังคม ภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน ร่วมกับภาคประชาชนสร้างการเรียนรู้ ภูมิศาสตร์ในอดีต - ปัจจุบัน การจัดการทรัพยากรน้ำ ป่าไม้ จัดทำผังเมืองวางระบบ โครงสร้างพื้นฐานที่สอดคล้องกับหลักภูมิศาสตร์ นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนป้องกันและเผชิญเหตุกับปัญหาภัยพิบัติน้ำท่วมที่เกิดขึ้น การวางแผนประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. แผนดำเนินการก่อนเกิดภัย (mitigation, prevention and preparedness)
2. แผนดำเนินการขณะเกิดภัย (response)
3. แผนดำเนินการภายหลังที่ภัยได้ผ่านพ้นไปแล้ว (recovery and development)

นักปกครองหรือฝ่ายปกครองที่ สื่อมวลชนชอบเรียกขานในการรายงานข่าวทางโทรทัศน์ มีกลไกหรือองคาพยพ อยู่ในทุกพื้นที่ของประเทศไทย คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านฯ ที่มีศักยภาพ พร้อมทั้งจะดำเนินงานร่วมกับภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน และภาคประชาชนเข้าไปจัดการกับภัยพิบัติน้ำท่วมที่เกิดขึ้นเป็นผู้สะท้อน ปัญหาความต้องการของผู้ประสบภัยไปยัง นายอำเภอในฐานะผู้อำนวยการป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนอำเภอ ซึ่งจะต้องกำกับดูแล การดำเนินงานของเทศบาล องค์การบริหาร

ส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอที่รับผิดชอบ และในฐานะประธานคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ ตามระเบียบกฎหมาย เพื่อดำเนินการตามแผนการ 3 ส่วนที่ได้วางไว้ รวมทั้งประสานความร่วมมือไปยังพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อระดมทรัพยากรให้ความช่วยเหลือ บำบัดทุกข์ เช่น บุคลากร อุปกรณ์ ถุงยังชีพ เครื่องสูบน้ำ เรือ รถยนต์ และสิ่งของที่จำเป็น ถูกจัดส่งลงไปช่วยเหลือโดยภาคราชการ รวมถึงสิ่งของที่เป็นธารน้ำใจจากองค์กรเอกชนต่างๆ ทุกช่องทางที่ได้ร่วมด้วยช่วยกันแก้ปัญหาในยามยาก แสดงให้เห็นน้ำใจที่งดงามของคนไทยที่ยังมีอยู่เต็มเปี่ยมเสมอมา

ชมรมแม่บ้านกรรมการปกครองก็เช่นเดียวกันเป็นอีกหนึ่งองค์กรที่ได้นำธารน้ำใจเงิน สิ่งของไปมอบเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติน้ำท่วม และให้กำลังใจ อส. ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ปลัดอำเภอ นายอำเภอ ปลัดจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดและส่วนต่างๆ ในการต่อสู้กับปัญหาภัยพิบัติน้ำท่วมทำให้บรรยากาศในยามยากของผู้ประสบภัย มีกำลังใจเห็นรอยยิ้มแห่งความหวังบนใบหน้า ผู้ขอรับความช่วยเหลือและผู้ให้ความช่วยเหลือที่จะต่อสู้กับปัญหาที่กำลังประสบอย่างเข้มแข็งเพื่อให้สถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติ

นายมนัส อำทอง นายอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี กล่าวถึงเรื่องการแก้ปัญหาภัยพิบัติน้ำท่วมไว้ว่า ปีนี้อำเภอสามชุกประสบอุทกภัย 2 ครั้ง โดยครั้งแรกเสียหายไม่มาก ครั้งที่ 2 มีพื้นที่เสียหาย 7 ตำบล 68 หมู่บ้าน เสียหายเกือบทุกพื้นที่ ตำบลที่เสียหายมากๆ มี 4 ตำบล ผมได้รับรายงานพื้นที่การเกษตรเสียหายรวม 70,000 ไร่เศษ แยกเป็นนาข้าว 60,000 ไร่เศษ นอกจากนั้นเป็นไร่อ้อย พืชสวนต่างๆ ความเสียหายเกิดจากน้ำในเขื่อนกระเสียว อำเภอด่านช้าง ล้นออกมาจากตัวเขื่อน ประมาณ 17 ล้านลูกบาศก์เมตร ต่อวันและ มีแนวโน้มมากขึ้น พื้นที่เชื่อมต่อกับเขื่อนจะเสียหายทั้งหมด อำเภอได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามแผนที่ได้วางไว้ อำเภอแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ระดมชาวบ้านจัดทำคันดินกั้นน้ำที่ล้นจากลำน้ำที่มาจากห้วยกระเสียว ไม่ให้น้ำเข้าท่วมนาข้าวที่จะเก็บเกี่ยวได้ในอีก 1 เดือน และให้ชาวบ้านจัดเวรยามเฝ้าระวังระดับน้ำตลอด 24 ชั่วโมง ส่วนพื้นที่การเกษตรที่น้ำเข้าท่วมแล้ว

องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านได้ระดมชาวบ้านใช้
เครื่องสูบน้ำของชาวบ้าน และ
ของราชการสูบน้ำออกจากพื้นที่
การเกษตร องค์การบริหารส่วน
ตำบลจ่ายค่าน้ำมัน อำเภอใช้เงิน
ช่วยเหลืออุทกภัยของกระทรวง
มหาดไทยไปแล้ว 900,000 กว่าบาท

โดยจ่ายให้ชาวบ้านเป็นค่าน้ำมันสูบน้ำออก
จากพื้นที่การเกษตร บางพื้นที่น้ำท่วมนาน
แรมเดือนชาวบ้านต้องจมอยู่ในน้ำวันนี้ ระดับ
น้ำยังสูงขึ้นเรื่อยๆ ต้องเสริมกระสอบทราย
ตลอดเวลา ส่วนพื้นที่ที่ป้องกันน้ำท่วมไม่ได้
อำเภอต้องเข้าไปดูแลคนทุกข์ยากจัดทั้งหมดอย่า
ถูกยั้งชีพ อุปกรณ์ที่จำเป็นลงไปช่วยเหลือ
เยียวยากจนกว่าสถานการณ์จะกลับสู่ภาวะปกติ...

**นายธีรวัฒน์ สุดสุข นายอำเภอ
สามโคก** จังหวัดปทุมธานี กล่าวถึงการแก้
ปัญหาภัยพิบัติน้ำท่วมไว้ว่าภัยน้ำท่วมในอำเภอ
สามโคก เริ่มเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2553
น้ำขึ้นอย่างต่อเนื่องสูงกว่าปี 2538, 2549
มีผู้ประสบปัญหา 11 ตำบล 5,018 ครัวเรือน
อำเภอให้การช่วยเหลือหลายเรื่อง โดยใช้เงินใน
อำนาจของนายอำเภอ 1,000,000 บาท
และจากคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือ
ผู้ประสบอุทกภัยพิบัติจังหวัด (กชภ.จ.) อีก
4,000,000 บาท รวมทั้งได้มีหน่วยงานต่างๆ
นำเครื่องอุปโภคบริโภคมามอบให้ผู้ประสบภัย

อำเภอมีการประชุมเพื่อติดตามสถานการณ์
เป็นระยะและได้ประชุมร่วมกับอำเภอลาด
หลุมแก้ว เพื่อวางแผนป้องกันแก้ปัญหา
น้ำท่วมร่วมกันตอนน้ำสูง 3 เมตร 13 เซนติเมตร
อำเภอได้แจ้งเตือนประชาชนอย่างต่อเนื่อง
ว่าสถานการณ์น้ำปัจจุบันจะนิ่งอยู่และจะเพิ่ม
ขึ้นอีกช่วงวันที่ 6 - 8 พฤศจิกายน 2553 ให้
ประชาชนเฝ้าตรวจคุนกันน้ำที่ได้ทำไว้ให้สูงกว่า
ปัจจุบัน 30 เซนติเมตร จัดเวรยามระวังเหตุ คือ

1. คุนกันน้ำ

2. การลักขโมย เนื่องจากประชาชนได้
นำทรัพย์สินไปไว้บนที่สูงหรือบนถนน ซึ่ง
อาจจะโดนลักขโมยได้ กำชับให้เจ้าหน้าที่
ตำรวจช่วยดูแล เพื่อมิให้เป็นการซ้ำเติม
ผู้ประสบภัย ปัญหาอุปสรรค คือขณะนี้
อยู่ตัวแล้ว จะมีก็เรื่องโรคภัยไข้เจ็บเล็กน้อย
ที่ประชาชนได้รับ เรื่องที่ประชาชนมาแจ้ง
ความต้องการคือ เรือ ยารักษาโรค เครื่อง
อุปโภคบริโภค และสุขาเคลื่อนที่ อำเภอได้
ประสานไปยังวิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา

นำแจกจ่ายให้ 15 ครั้วเรือน ได้ฝากถึงประชาชนที่ประสบภัย ขอให้ม่ีจิตใจที่เข้มแข็ง ตั้งสติเราเคยผ่านพ้นวิกฤตในช่วงนี้กันมาแล้ว กำลังใจจากทุกฝ่ายเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ขณะเดียวกันทางราชการก็ให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็น องค์กรเอกชน อปท. อำเภอ จังหวัด ก็ขอให้อดทนกันอีกนิดหนึ่งเราช่วยเหลือกันเต็มที่ ไม่ทอดทิ้งประชาชน

จะเห็นได้ว่านายอำเภอเป็นศูนย์กลาง เสมือนแม่ทัพบัญชาการบำบัดทุกข์ภัยพิบัติ น้ำท่วมมีปลัดอำเภอเป็นขุนศึก และมีส่วนราชการ นายกเทศมนตรี นายก อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อส. อปพร.ฯ เป็นผู้ช่วยเหลือ ดำเนินการ

อย่างไรก็ตาม นายอำเภอต้องนำความช่วยเหลือไปให้ถึงมือประชาชนได้อย่างแท้จริง ประสานความร่วมมือบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลตามหลักธรรมาภิบาล สร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ได้ บังคับบัญชาให้เข้มแข็งพร้อมที่จะออกไป

ช่วยเหลือซบหน้าตาให้พี่น้องประชาชนสมดังปณิธานของกรมการปกครอง คือ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ซึ่งเป็นกุศโลบายที่บริสุทธิ์...ประจำใจนักปกครอง...ทุกคน...

ข้อสังเกต วิกฤตน้ำท่วมที่เกิดขึ้น แยกออกได้เป็นน้ำท่วมในเมืองและน้ำท่วมในชนบท การตั้งเมืองในอดีตส่วนมากจะอยู่ติดแม่น้ำ หรือแหล่งน้ำซึ่งถือว่าเป็นชัยภูมิที่เหมาะสม มีความสะดวกสบายในการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของประชากร พื้นที่ตั้งเมืองมักจะเป็นที่ลุ่ม มีลักษณะเป็นที่ราบท้องกระทะอยู่บริเวณใกล้กับภูเขาซึ่งเป็นที่สูงเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญตามธรรมชาติ เมื่อเกิดพายุฝนตกหนักปริมาณน้ำมีเป็นจำนวนมากจะไหลลงสู่ที่ต่ำนั่นก็คือ เมืองที่เจริญทางด้านวัตถุมีสิ่งก่อสร้างมากมายผู้คนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เป็นสังคมเมืองแห่งเศรษฐกิจนำไปสู่ความเสียหาย ต่อระบบต่างๆ ในเมือง ส่วนน้ำท่วมในชนบทความเสียหายจะหนักไปที่สวนไร่นาของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งก็ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศที่มีความเชื่อมโยงกันอยู่ในตัว ธรรมชาติแปรปรวน ส่งสัญญาณเตือนภัยมนุษยชาติ **มนุษย์ต้องปรับตัวให้ทัน เพราะหลายสิ่งหลายอย่างเกิดจากน้ำมือของมนุษย์เอง**

อย่างไรก็ตาม การเกิดภัยพิบัติ น้ำท่วมในอนาคตมีแนวโน้มการเกิดภัยรุนแรงมากขึ้น

ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจัยต่างๆ เช่น

1. การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลก
2. ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ
3. การขยายตัวของชุมชนและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไม่เป็นไปตามผังเมือง
4. การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

วิกฤตการณ์ภัยพิบัติน้ำท่วมในครั้งนี้นี้สร้างความเสียหายให้คนไทยใหญ่หลวงนัก มีผู้กล่าวไว้ว่า ในวิกฤตมักจะมีโอกาสดีๆ อยู่เสมอแต่เราจะมองเห็นและวิ่งเข้าหาโอกาสนั้นหรือไม่ เท่านั้นเอง หรือจะจมปลัก อยู่กับรูปแบบเดิมๆ ภัยพิบัติน้ำท่วมเป็นเสมือนระเบิดเวลาในระบบธรรมชาติได้วางไว้ตอบแทนสิ่งที่มนุษย์ได้ปฏิบัติต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสิ่งที่มองเห็นได้ทั่วไปคือเศษซากปรักหักพังของการพัฒนาในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา

ไม่เฉพาะนักปกครองเท่านั้น หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน และประชาชนจะต้องสำนึกรับผิดชอบร่วมกัน

สร้างความสมดุลตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ดิน น้ำ ป่าไม้ อากาศ และสำคัญที่สุด คือ จิตสำนึกสาธารณะของ “มนุษย์” เพราะมนุษย์เป็นทั้งผู้สร้างและเป็นผู้ทำลายในขณะเดียวกันมองแต่เพียงหวังผลทางเศรษฐกิจสนองวัตถุนิยมอย่างเดียวจนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสียความสมดุล ทำลายที่สุทธระบบเศรษฐกิจก็พังล่มเพราะภัยพิบัติธรรมชาตินั่นเอง หน่วยงานที่เป็นแม่งานรับผิดชอบโดยตรงต้องกลับไปคิดทบทวนแผนการพัฒนาให้ถูกทิศทางอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยน้อมนำแนวพระราชดำริ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไปเป็นแนวทางปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมทั่วประเทศได้อย่างแท้จริง เพื่อมิให้เกิดปัญหาความเสียหายซ้ำอีกเพราะนั่นหมายถึงน้ำตาผู้ประสบภัยพิบัติน้ำท่วม...

การแก้ไขปัญหาอุทกภัย ปี ๒๕๕๓ ของจังหวัดนครราชสีมา

ระพี ผ่องบุพกิจ¹

6 เดือนตุลาคม
ปี 2553 ได้เกิดสถานการณ์
อุทกภัยร้ายแรงขึ้นใน
ประเทศไทยซึ่งเป็นที่
จดจำของคนไทยทั่วประเทศ
แม้ว่าพื้นที่ประสบอุทกภัย

จะไม่ครอบคลุมกว้างขวางไปทั่วประเทศ
โดยมีพื้นที่ประสบภัยทั้งหมด 36 จังหวัด 289
อำเภอ ส่วนใหญ่อยู่ในภาคกลาง ภาคตะวันออก
และภาคเหนือตอนล่าง และภาคใต้
แต่ในหลายจังหวัดความรุนแรงของเหตุการณ์
จัดอยู่ในขั้นวิกฤตในระดับที่ไม่เคยประสบ หรือ
คาดคิดว่าจะประสบสถานการณ์ในระดับนี้
มาก่อน และจังหวัดนครราชสีมาเป็นหนึ่งใน

... ใ้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเป็น
ผู้บริหารจัดการสถานการณ์ที่มีหน่วยงาน
มากกว่า 1 หน่วยงาน เข้ามารับผิดชอบ และ
มีอำนาจในการบริหารเหตุการณ์ร่วมกัน ..

จังหวัดที่เผชิญเหตุการณ์นี้เป็นจังหวัดแรกๆ
ก่อนสถานการณ์อุทกภัยจะแพร่ขยายเกิดขึ้น
ในจังหวัดอื่นๆ เกือบทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

ความรุนแรงของสถานการณ์อุทกภัยใน
จังหวัดนครราชสีมา เมื่อเดือนตุลาคม 2553
เป็นผลให้ผู้บริหารระดับสูงของประเทศต้อง
ลงมาดูสถานการณ์ถึงในพื้นที่ด้วยตนเอง
และก่อความวิตกกังวลให้กับผู้อยู่อาศัยใน
กรุงเทพมหานครและปริมณฑลว่า แม้แต่

¹ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

พื้นที่ราบสูงอย่าง นครราชสีมายังประสบกับน้ำท่วมรุนแรงถึงเพียงนี้ แล้วความรุนแรงของน้ำท่วมในพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางจะสูงถึงเพียงไหน ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วปริมาณน้ำที่ท่วมพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาอาจกล่าวได้ว่าไม่ได้ส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำที่จะเข้าสู่พื้นที่ราบลุ่มภาคกลางแม้แต่้อย

จังหวัดนครราชสีมา : ข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะทางภูมิศาสตร์ และลุ่มน้ำสำคัญ

ข้อมูลพื้นฐานและลักษณะทางภูมิศาสตร์

จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยประมาณเส้นรุ้งที่ 15 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 102 องศาตะวันออก อยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง 187 เมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2 หรือที่รู้จักกันในชื่อถนนมิตรภาพ เป็นระยะทางประมาณ 256 กิโลเมตร เป็นจังหวัดขนาดใหญ่ โดยมีเนื้อที่ประมาณ 20,493.964 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 12,808,728 ไร่ ตามข้อมูลทะเบียนราษฎร ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2552 มีจำนวนครัวเรือนรวมทั้งสิ้น 785,648 ครัวเรือน มีประชากรรวมทั้งสิ้น จำนวน 2,573,745 คน เป็นเพศชายจำนวน 1,273,499 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 1,300,246 คน

ในด้านของลักษณะทางการปกครองแบ่งการปกครองตามเขตลักษณะการปกครองท้องที่ จำนวน 32 อำเภอ 289 ตำบล 3,743 หมู่บ้านนับเป็นจังหวัดที่มีการแบ่งเขตปกครองที่มีจำนวนอำเภอมากที่สุดของประเทศไทย อำเภอที่เป็นที่รู้จักและเป็นด่านหน้ารับการเข้าสู่พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากพื้นที่ภาคกลางของประเทศ คืออำเภอปากช่อง จึงถูกเรียกเป็นประตูสู่อีสาน มีอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอ่างเก็บน้ำลำตะคอง เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ และเป็นต้นน้ำที่สำคัญที่ส่งน้ำให้กับหลายอำเภอของจังหวัดนครราชสีมา โดยเฉพาะตัวเมืองนครราชสีมา

หากพิจารณารูปลักษณะ ขอบเขตของจังหวัดนครราชสีมา (ตามแผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่และเขตการปกครอง) จะมีรูปทรงเชิงสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนที่ป้านด้านล่าง และหันปลายแหลมด้านบน ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีอำเภอเมืองนครราชสีมา และตัวเมืองนครราชสีมาอยู่เกือบกึ่งกลางของจังหวัด การเดินทางจากกรุงเทพฯ ผ่านจังหวัดสระบุรี เข้าสู่จังหวัดนครราชสีมาทางอำเภอปากช่อง จึงเป็นการเดินทางจากทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนืออันเป็นทิศทางเดียวกับการไหลของลำน้ำลำตะคอง ซึ่งเป็นสายเลือดที่สำคัญของจังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดนครราชสีมามีลักษณะสภาพพื้นที่ทั้งที่เป็นภูเขาสูง ที่ราบลุ่ม พื้นที่ลูกคลื่นตื้น และพื้นที่ลูกคลื่นลอนลึกมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิและจังหวัดขอนแก่นทางทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์ทางทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดลพบุรี และจังหวัดสระบุรีทางทิศตะวันตก และติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรีทางทิศใต้ ซึ่งทางทิศนี้ มีอำเภอวังน้ำเขียว เป็นช่องทางเข้าสู่จังหวัดนครราชสีมาที่สำคัญอีกเส้นทางหนึ่ง และเป็นต้นน้ำที่สำคัญของลำน้ำ **ลำพระเพลิง** อีกสายเลือดหนึ่งที่หล่อเลี้ยงพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ในเขตอำเภอวังน้ำเขียว ปักธงชัย โชคชัย และเฉลิมพระเกียรติ

ลุ่มน้ำและลำน้ำสำคัญ

โดยที่จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่บนที่ราบสูงโคราช ซึ่งแผ่นดินมีการยกตัวขึ้นจากทิศตะวันตก ทิศตะวันตกเฉียงใต้ และทิศใต้

และลาดเอียงลงสู่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ลำน้ำสำคัญของจังหวัด จึงมีทิศทางการไหลของน้ำจากทิศตะวันตก ทิศตะวันตกเฉียงใต้ และทิศใต้สู่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือตามลำน้ำลำเชียงไกร ลำตะคอง และลำพระเพลิงตามลำดับ ลงสู่ลำน้ำมูล โดยมีลุ่มน้ำมูลเป็นลุ่มน้ำหลักของจังหวัดประกอบด้วยลุ่มน้ำย่อยจำนวน 11 ลุ่มน้ำ ซึ่งรวมถึงลุ่มน้ำลำเชียงไกร ลุ่มน้ำลำตะคอง และลุ่มน้ำลำพระเพลิงในพื้นที่ลุ่มน้ำเหล่านี้ มีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ 6 โครงการ โครงการชลประทานขนาดกลาง 53 โครงการ นอกจากนี้ ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ยังมีโครงการชลประทานขนาดเล็ก 518 โครงการ และโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า 35 โครงการ

ทางทิศตะวันตก ประกอบด้วยลุ่มน้ำและลำน้ำ ลำเชียงไกร และลำสะเทต เป็นต้นน้ำให้กับพื้นที่อำเภอเทพารักษ์ ด้านขุนทด

พระทองคำ ขามสะแกแสง โนนไทย โนนสูง น้ำจากลำสะแทด และลำเชียงไกรจะไหล ผ่านพื้นที่อำเภอดังกล่าว ลงสู่ลำน้ำมูลที่ อำเภอพิมาย ขณะที่ทางทิศใต้ มีลำพระเพลิง เป็นลุ่มน้ำและลำน้ำสำคัญ มีต้นน้ำจากพื้นที่ อำเภอวังน้ำเขียว ซึ่งจะถูกเก็บกักโดยอ่าง เก็บน้ำหรือโครงการชลประทานลำพระเพลิง และจ่ายน้ำผ่านพื้นที่อำเภอบักรังชัย โชคชัย ลงสู่ลำน้ำมูลที่อำเภอนครราชสีมา ซึ่งจะ ไหลไปสู่อำเภอพิมายเช่นเดียวกับ ลำสะแทด และลำเชียงไกร

ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ลำตะคอง เป็นลุ่มน้ำและลำน้ำที่สำคัญ อ่างเก็บน้ำหรือ โครงการชลประทานลำตะคอง (ซึ่งตัวเขื่อน กักน้ำมีที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสีคิ้ว ตำบล คลองไผ่) จะทำหน้าที่รวบรวม เก็บกักน้ำที่มี ต้นกำเนิดในพื้นที่อำเภอปากช่อง และจ่าย น้ำให้กับอำเภอสีคิ้ว สูงเนิน ขามทะเลสอ จนถึงอำเภอเมืองนครราชสีมา ตามแนว เส้นทางลำน้ำ และลงสู่ลำน้ำมูลที่อำเภอนครราชสีมาเช่นเดียวกับลำพระเพลิง

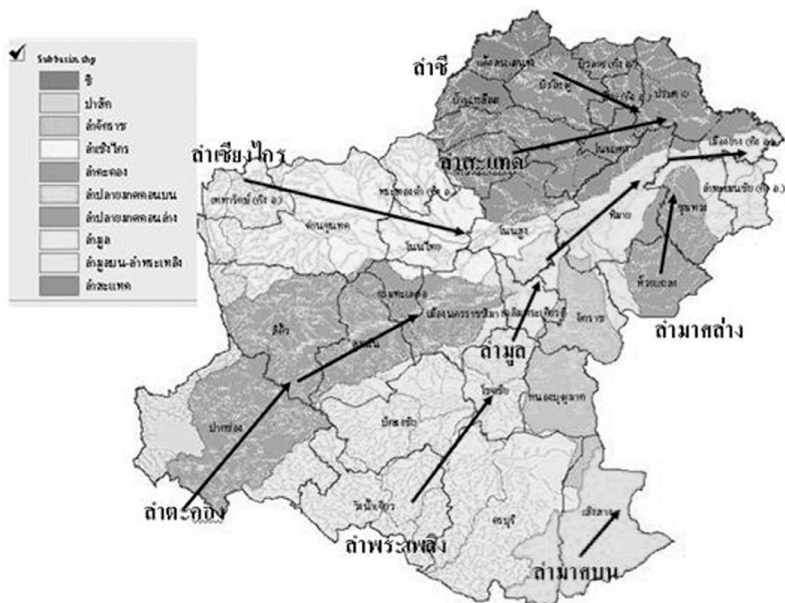

น้ำจากลำน้ำดังกล่าวทั้ง 3 ทิศทาง จะมีจุดบรรจบในพื้นที่อำเภอพิมาย เป็น ลำน้ำมูลที่ไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านอำเภอพิมาย ชุมพวง ลำทะเมนชัย เมืองยาง เข้าสู่พื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และไหลลงสู่แม่น้ำโขง

สถานการณ์อุทกภัยในจังหวัด นครราชสีมา ที่ผ่านมา

สภาพความเสี่ยงของพื้นที่ต่อการ เกิดอุทกภัย โดยที่จังหวัดนครราชสีมา มีลักษณะสภาพพื้นที่ทั้งที่เป็นภูเขาสูง ที่ราบลุ่ม พื้นที่ลูกคลื่นตื้น และพื้นที่ลูกคลื่นลอนลึก มีพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตร การเป็น ที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม เป็นชุมชนอยู่อาศัย เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นย่าน ธุรกิจการค้า การพาณิชย์ และเป็นชุมชนเมือง หนาแน่น พื้นที่จึงมีสภาพความเสี่ยงต่อการ เกิดอุทกภัยได้ ทั้งในลักษณะของน้ำป่าไหล หลาก น้ำเอ่อล้นตลิ่ง และน้ำท่วมขัง

แผนที่แสดงลุ่มน้ำ/ลำน้ำสำคัญ และทิศทางของลำน้ำ จังหวัดนครราชสีมา

อย่างไรก็ตามในอดีตที่ผ่านมาสถานการณ์อุทกภัยในจังหวัดนครราชสีมา มีอุทกภัยในลักษณะของน้ำป่าไหลหลากน้อยมาก และมีพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดและพื้นที่ที่เคยได้รับผลกระทบต่อน้ำป่าไหลหลาก เพียงในพื้นที่อำเภอปากช่อง อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอเสิงสาง บางส่วนของอำเภอครบุรี และอำเภอสีคิ้ว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ในขณะที่ภาวะน้ำล้นตลิ่ง จะมีพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดมากกว่า และบ่อยครั้งกว่า ซึ่งได้แก่พื้นที่ราบลุ่มตามแนวลำน้ำสำคัญ และลำน้ำสาขา เนื่องจากท้องน้ำของลำน้ำต่างๆ ค่อนข้างตื้น ประกอบกับอ่างเก็บน้ำ หรือโครงการชลประทานที่สร้างขึ้นเพื่อเก็บกักน้ำจากลำน้ำเหล่านี้ บางแห่งมีศักยภาพในการกักเก็บต่ำกว่าปริมาณน้ำท่าที่ไหลเข้าสู่

อ่างเก็บน้ำในแต่ละปี เนื่องจากข้อจำกัดของสภาพพื้นที่ ทำให้บางช่วงของฤดูมรสุมจำเป็นต้องมีการระบายน้ำในอ่างเก็บน้ำลงสู่ลำน้ำ จนอาจก่อให้เกิดสภาพน้ำล้นตลิ่งขึ้นได้ในพื้นที่ลุ่มต่ำ ยกเว้นอ่างเก็บน้ำลำตะคอง ซึ่งมีศักยภาพในการเก็บกักน้ำสูงกว่าปริมาณน้ำท่าที่ไหลเข้าสู่พื้นที่รับน้ำ และไม่เคยมีปริมาณน้ำเก็บกักเต็มศักยภาพของอ่างเก็บน้ำเลย นับจากที่เริ่มทำการเก็บกักน้ำเมื่อปี 2512

เช่นเดียวกับพื้นที่เมืองของจังหวัดอื่นๆ
ส่วนใหญ่ จังหวัดนครราชสีมาประสบปัญหา
อุทกภัยในเขตชุมชนเมือง อันเนื่องมาจาก
สภาพการอุดตัน หรือการถูกปิดกั้นของทาง
น้ำธรรมชาติ จากสิ่งปลูกสร้างที่กีดขวาง
ทางน้ำ เช่น ถนน อาคาร สถานที่ หรือแม้แต่

ชุมชนที่อยู่อาศัย อย่างไรก็ตาม อุทกภัยในพื้นที่เหล่านี้ มักเกิดจากปริมาณฝนที่ตกในพื้นที่มากกว่าเป็นผลจากน้ำที่เอ่อล้นตลิ่งจากลำน้ำต่างๆ

การป้องกันและแก้ไขปัญหายุทกภัย

แม้ว่าจังหวัดนครราชสีมาจะประสบปัญหาเกี่ยวกับน้ำในด้านการขาดแคลนน้ำมากกว่าในด้านการอุทกภัย แต่ก็ได้มีการเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทกภัยที่อาจเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า โดยในส่วนของพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำป่าไหลหลากได้จัดให้มีระบบเฝ้าระวังและแจ้งเตือนในพื้นที่ต้นทางของน้ำ ทั้งในรูปแบบของการใช้อุปกรณ์เครื่องมือตรวจวัดปริมาณน้ำฝน ระดับความชื้นในดิน ระดับน้ำในลำน้ำ และการตรวจติดตามสภาพอากาศของระบบดาวเทียมจากส่วนกลาง เพื่อทำการแจ้งเตือนผ่านหอเตือนภัย หอกระจายข่าวหรือกลุ่มบุคคลโดย “มีสเตอร์เตือนภัย” รวมถึงการฝึกอบรมให้ความรู้ในการจัดการความเสี่ยงจากน้ำป่าไหลหลากให้กับชุมชนในพื้นที่เสี่ยงเพื่อให้มีความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์น้ำป่าไหลหลาก ที่อาจเกิดขึ้น ทั้งในด้านของการเฝ้าระวัง การแจ้งเตือน การอพยพ และการช่วยเหลือตนเองในเบื้องต้นก่อนที่การช่วยเหลือจากภายนอกจะเข้าไปถึง รวมถึงการสร้าง เครือข่ายชุมชนเฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหา น้ำป่าไหลหลากในพื้นที่เสริมศักยภาพในการจัดการความเสี่ยงจากน้ำป่าไหลหลากร่วมกัน

จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดให้มีแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทกภัย วาตภัยและดินถล่ม ขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัด ซึ่งกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ในการดำเนินการ ป้องกัน และแก้ไขปัญหายุทกภัยที่เกิดขึ้น แผนดังกล่าวกำหนดให้พื้นที่ต่างๆ ซึ่งได้แก่ อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำการสำรวจสภาพความเสี่ยง จากอุทกภัยในพื้นที่ของตนและความพร้อม ในการจัดการกับความเสี่ยงนั้นทั้งในด้านของ บุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ยานพาหนะ พร้อมทั้งจัดทำแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทกภัยในพื้นที่นั้นๆ ทั้งในเชิงการใช้สิ่งปลูกสร้างหรือโครงสร้าง และไม่ใช่สิ่งปลูกสร้างหรือโครงสร้าง นอกจากนี้ ได้จัดให้มีการฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุจากอุทกภัยในพื้นที่เสี่ยง เช่น ฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุ น้ำป่าไหลหลากในพื้นที่อำเภอปากช่อง และอำเภอวังน้ำเขียว ฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุ น้ำล้นตลิ่งในพื้นที่อำเภอโนนสูง อำเภอพิมาย เป็นต้น

ในการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์อุทกภัยที่อาจเกิดขึ้น จังหวัดนครราชสีมาได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหายุทกภัย วาตภัย และดินถล่มของจังหวัดขึ้น เมื่อเริ่มเข้าสู่ฤดูมรสุมในแต่ละปี ทำหน้าที่เป็นศูนย์อำนวยการ ในการสั่งการประสานงาน เพื่อแก้ไขปัญหาจากอุทกภัยหรือวาตภัย และดินถล่มที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา โดยมีที่ตั้งอยู่ ณ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดนครราชสีมา ถนน สุรนารายณ์ อำเภอเมืองนครราชสีมาอันเป็นที่ตั้งเดียวกับศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 5 นครราชสีมา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ประกอบด้วยบุคลากร เครื่องมืออุปกรณ์ จักรกลยานพาหนะที่ใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

สถานการณ์อุทกภัยในจังหวัดนครราชสีมา เดือนตุลาคม 2553

สภาพและสาเหตุของสถานการณ์
สถานการณ์อุทกภัยในจังหวัดนครราชสีมา ในเดือนตุลาคม 2553 มีความแตกต่างจากทุกปีที่ผ่านมา ก่อนวันที่ 11 ตุลาคม 2553 ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำที่สำคัญของจังหวัดเกือบทุกแห่ง ยกเว้นอ่างเก็บน้ำ ลำเชียงไกร ยังอยู่ต่ำกว่าระดับฝักระวัง โดยเฉพาะอ่างเก็บน้ำลำตะคอง มีปริมาณต่ำกว่าร้อยละ 70 ของปริมาณกักเก็บสูงสุด ซึ่งเป็นระดับที่อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการจ่ายน้ำ

เพื่อการเกษตร และการอุปโภคบริโภคแก่พื้นที่ท้ายอ่าง ในปี 2554 ได้กล่าวอีกทางหนึ่งคือ อ่างเก็บน้ำลำตะคอง ยังมีความต้องการรับน้ำท่าจากพื้นที่รับน้ำฝนในอำเภopakช่อง เพื่อคลายความกดดันต่อการเกิดสถานการณ์ขาดแคลนน้ำในปีถัดไป เนื่องจากแนวโน้มปริมาณน้ำฝนที่ตกในพื้นที่ในระยะถัดไปจะค่อยๆ ลดน้อยลง ซึ่งเป็นลักษณะอากาศที่เกิดขึ้นเป็นปกติทุกปี

อย่างไรก็ตาม ร่องความกดอากาศต่ำกำลังแรงเคลื่อนตัวเข้าพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ 11 ตุลาคม 2553 และคงตัวอยู่ในพื้นที่ทำให้เกิดฝนตกหนักต่อเนื่อง เป็นบริเวณกว้างทั่วพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมา ทั้งในพื้นที่รองรับน้ำของอ่างเก็บน้ำสำคัญ และท้ายพื้นที่อ่างเก็บน้ำเกือบทุกอำเภอของจังหวัดนครราชสีมา มีฝนตกต่อเนื่องนับจากวันที่ 11 ตุลาคม ถึงวันที่ 19 ตุลาคม 2553 เฉพาะอำเภopakช่อง มีปริมาณฝนวัดได้ถึง 390.3 มิลลิเมตร ซึ่งเป็นปริมาณฝนที่มากที่สุดในรอบ 20 ปี ในขณะที่ในระยะหลายปีที่ผ่านมาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดินในพื้นที่รับน้ำฝนในอำเภopakช่อง เป็นอย่างมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการดูดซับหรือชะลอการไหลของน้ำในพื้นที่ ลงสู่ตัวอำเภopakช่อง และอ่างเก็บน้ำลำตะคอง เป็นผลให้เกิดสภาพน้ำไหลหลาก เข้าท่วมพื้นที่เมืองpakช่องอย่างรุนแรง ปริมาณน้ำ

ในอ่างเก็บน้ำลำตะคองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนเกินระดับสูงสุดของการกักเก็บและล้นข้ามแนวระบายน้ำล้น (Spillway) เข้าสู่ลำน้ำลำตะคอง ซึ่งไหลผ่านพื้นที่อำเภอสีคิ้วสูงเนิน ขามทะเลสอ และเข้าสู่เมืองนครราชสีมา ตามลำดับ

ขณะเดียวกัน พื้นที่ท้ายอ่างเก็บน้ำก็มีปริมาณน้ำจากฝนที่ตกหนักต่อเนื่อง เมื่อประกอบกับปริมาณในลำตะคองที่เพิ่มสูงจากน้ำที่ล้นข้ามแนวระบายน้ำ ทำให้เกิดภาวะน้ำล้นตลิ่งตลอดพื้นที่ลำตะคองและลำน้ำสาขา สถานการณ์ในลักษณะเดียวกันนี้เกิดขึ้นกับอ่างเก็บน้ำและพื้นที่ท้ายอ่างลำพระเพลิงเช่นกัน ก่อให้เกิดสถานการณ์อุทกภัยรุนแรงขึ้นพร้อมกันในพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมา นับจากพื้นที่ต้นน้ำลำตะคอง ลำพระเพลิง ลำเชียงไกร และพื้นที่ต่อเนื่องตามแนวลำน้ำดังกล่าว ซึ่งได้แก่อำเภอปากช่อง ปักธงชัย สีคิ้ว สูงเนิน ขามทะเลสอ ด่านขุนทด โนนไทย โนนสูง และเมืองนครราชสีมา โดยเฉพาะ ตัวเมืองปักธงชัย ซึ่งมีสภาพเป็นที่ลุ่มต่ำ และเมืองนครราชสีมา ซึ่งเป็นพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินอย่างหนาแน่น และมีปัญหาสิ่งกีดขวางทางน้ำ หรือสภาพการตื้นเขินของลำน้ำมาโดยตลอด

การแก้ไขปัญหามาจากอุทกภัย เมื่อสถานการณ์อุทกภัยมีความรุนแรงในอำเภอ

ปากช่องและอำเภอปักธงชัย เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2553 และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวต่อไปยังอำเภออื่นๆ ตลอดแนวลำน้ำลำตะคอง ลำพระเพลิง ลำเชียงไกร และลำน้ำอื่นๆ ความกว้างขวางของผลกระทบเกินกว่าขีดความสามารถของทรัพยากรกู้ภัย ที่มีอยู่ในพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมาจะเข้าให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างทั่วถึงจังหวัดนครราชสีมา จึงได้จัดตั้ง**ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย** ขึ้น ณ ศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา และผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาได้ประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินครอบคลุมทั้งจังหวัด พร้อมทั้งระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วน

ในพื้นที่รวมถึงการสนับสนุนจากหน่วยงานส่วนกลาง จังหวัดอื่นๆ องค์กร มูลนิธิ ภาคเอกชนที่เริ่มหลังไหลเข้ามาในพื้นที่โดยให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยเป็นศูนย์อำนวยการ วางแผน สั่งการ

ประสานงาน พร้อมทั้งเป็นศูนย์รับแจ้งเหตุ
รับบริจาคโดยผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา
เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ ขณะเดียวกัน ได้จัดตั้ง
**ศูนย์อำนวยการประสานงานส่วนแยกขึ้น
ที่อำเภอปักธงชัย** เนื่องจากเป็นพื้นที่ประสบ
อุทกภัยรุนแรง โดยมอบหมายให้ปลัด
จังหวัดนครราชสีมาเป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ
ส่วนแยก

ภายในศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือ
ผู้ประสบอุทกภัย ได้จัดระบบ และโครงสร้าง
การประสานการปฏิบัติ โดยแบ่งออกเป็น 5
ส่วนหลัก คือ

1. ส่วนบัญชาการ ทำหน้าที่กำหนด
วัตถุประสงค์และลำดับความสำคัญ ของ
กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ
การบริหารจัดการในภาพรวมทั้งหมด

2. ส่วนแผน ทำหน้าที่วางแผน
ปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และ
เป้าหมายที่ส่วนบัญชาการกำหนด รวมทั้ง
รวบรวม วิเคราะห์ และประเมินข้อมูลข่าวสาร

3. ส่วนปฏิบัติการ มีหน้าที่รับผิดชอบ
ในการปฏิบัติตามแผนทั้งในด้านการช่วยเหลือ
ผู้ประสบอุทกภัย การบรรเทาทุกข์เร่งด่วน

4. ส่วนสนับสนุน ทำหน้าที่ให้
การสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือ
ยานพาหนะ อาหาร น้ำดื่ม และ
ทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการ
ปฏิบัติงาน

5. ส่วนการเงินทำหน้าที่ดูแล
ค่าใช้จ่าย จัดทำบัญชีจัดซื้อ
จัดหาวัสดุ เครื่องมือที่จำเป็น

การดำเนินการดังกล่าวนี้
เป็นไปตามหลักการของระบบ
การสั่งการในภาวะวิกฤต เพื่อ
ให้เกิดระบบที่มีเอกภาพในการสั่งการ
(Unified Command System) โดยแบ่งแยก
การปฏิบัติงานออกเป็นองค์ประกอบต่างๆ
ตามอำนาจหน้าที่ (Functional Compo-
nents) ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง
เป็นผู้บริหารจัดการสถานการณ์ที่มีหน่วยงาน
มากกว่า 1 หน่วยงานเข้ามารับผิดชอบ
และมีอำนาจในการบริหารเหตุการณ์ร่วมกัน
โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาเป็น

ผู้บัญชาการเหตุการณ์ เป็นผู้มีอำนาจสูงสุด
รับผิดชอบผลของการปฏิบัติงานในทุกหน้าที่

การแก้ไขปัญหามาจากอุทกภัยร้ายแรง
โดยแนวทางดังกล่าวประกอบกับการสนับสนุน
อย่างมากมาจากหน่วยงานส่วนกลาง
องค์กรเอกชน อาสาสมัคร และจากจังหวัด
อื่นๆ ซึ่งไม่เพียงจังหวัดใกล้เคียง แต่จังหวัด
นครราชสีมา ยังได้รับการสนับสนุนจาก
จังหวัดในภูมิภาคอื่นๆ เช่น ชลบุรี ระยอง
ลำปาง พิษณุโลก สกลนคร ขอนแก่น
ทำให้จังหวัดนครราชสีมาสามารถควบคุม
สถานการณ์ อุทกภัยครั้งร้ายแรงนี้ ได้ใน
เวลาอันรวดเร็ว และสามารถบริหารจัดการ
ทรัพยากรโดยหมุนเวียน สับเปลี่ยน และ
โยกย้ายกำลังคน อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการ
ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยตามลำดับความ
จำเป็นเร่งด่วน และความหนักเบาของ
สถานการณ์ แม้ว่าภาวะน้ำท่วมจะยังคงอยู่
ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาต่อเนื่องจนถึง
เดือนพฤศจิกายน 2553 (ในพื้นที่ที่อยู่ทาง

ท้ายน้ำ เช่น อำเภอพิมาย ชุมพวง ลำทะเมนชัย
เมืองยาง) แต่ก็สามารถจำกัดขอบเขต
ความรุนแรงของสถานการณ์ จนอยู่ในภาวะ
ที่อำเภอสามารถจัดการได้ด้วยตนเอง

บทส่งท้าย

แม้ว่าอุทกภัยครั้งร้ายแรงในพื้นที่จังหวัด
นครราชสีมา เมื่อเดือนตุลาคม 2553 จะ
ผ่านพ้นไปจนอาจกล่าวได้ว่าทุกพื้นที่เข้าสู่
ภาวะปกติแล้ว แต่การดำเนินการเพื่อแก้ไข
ปัญหามาจากอุทกภัยครั้งนี้ ยังคงดำเนินการ
อยู่อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การฟื้นฟูบูรณะสิ่ง
เสียหายจากน้ำท่วม การเก็บกวาดทำความสะอาด
พื้นที่เพื่อป้องกันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
และสุขภาวะ การเยียวยาด้านจิตใจของ
ผู้ประสบกับความสูญเสียจากอุทกภัย รวมถึง
การฟื้นฟู ช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพ
ของประชาชน โดยเฉพาะเกษตรกรที่พื้นที่
ทำกินได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก
ซึ่งจังหวัดนครราชสีมา ไม่เพียงดำเนินการ
ตามบทบาท ภารกิจ หรือระเบียบที่กฎหมาย
กำหนดหากแต่ยังพัฒนาแนวทางในการให้

ความช่วยเหลือโดยผ่านกลไกของภาคเอกชน ภาคประชาชน และอาสาสมัคร ในด้านต่างๆ เพื่อให้การช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้ประสบ อุทกภัยเป็นไปโดยสอดคล้องกับพื้นฐาน รูปแบบการดำรงชีวิต และตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุด และที่สำคัญได้นำประสบการณ์ จากเหตุ อุทกภัยครั้งนี้ เป็นบทเรียนในการวิเคราะห์ พัฒนา ปรับปรุง เพื่อกำหนดแนวทางการ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาอุทกภัยของ จังหวัดนครราชสีมาให้บังเกิดประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

1. คณะกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ 2553-2557 : แผนการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2553- 2557; กันยายน 2553
2. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบ ราชการและกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย : คู่มือ การวางระบบการบริหารจัดการในภาวะ วิกฤตจากภัยพิบัติ ; สิงหาคม 2552

การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและดินถล่ม ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2553

ธีระ มินทราศักดิ์¹

สา เหตุของปัญหาในปัจจุบันและ
อนาคต

สภาวะอุทกภัยหรือน้ำท่วมฉับพลัน เป็น
ปัญหาที่อยู่คู่กับสังคมไทยมานาน และนับวัน
จะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ แม้จะไม่ได้
สร้างความเสียหายร้ายแรงเหมือน
เหตุการณ์แผ่นดินไหว หรือสึนามิก็ตาม แต่ก็

ทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของ
พี่น้องประชาชนเป็นจำนวนมากในหลายๆ
เหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต หรือน้ำท่วมที่
เกิดขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2553 ที่ผ่านมา
ในพื้นที่หลายจังหวัดของประเทศ ไม่เว้นแม้แต่
ภาคใต้

...การปลูกจิตสำนึกให้แก่ข้าราชการ
เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่
ในพื้นที่ได้ร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติ...

โดยเฉพาะจังหวัดนครศรีธรรมราช
หากลองวิเคราะห์ปัญหาที่ทำให้เกิดน้ำท่วม
และดินถล่มที่กำลังประสบกันอยู่ ก็จะพบว่า
น่าจะมาจากสาเหตุต่างๆ ดังนี้

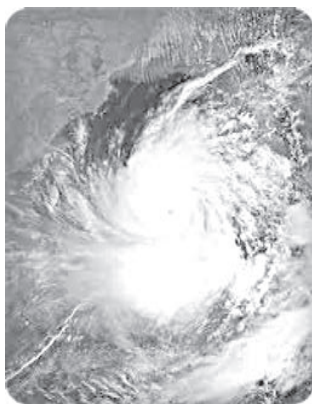
¹ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ปริมาณฝนที่ตกหนักถึงหนักมากติดต่อกันในช่วงฤดูฝน

ด้วยจังหวัดนครศรีธรรมราชตั้งอยู่ในเขตลมมรสุม (Monsoon) ตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดนำความชื้นเข้ามาปกคลุม เกิดร่องความกดอากาศต่ำเลื่อนลงไปพาดผ่านภาคใต้ และเปลี่ยนเป็นลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุม ซึ่งพัดมาจากแถบไซบีเรีย ในช่วงประมาณกลางเดือนตุลาคมจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ในปีถัดไปมีอิทธิพลทำให้เกิดฤดูหนาวทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศก่อให้เกิดฝนตกหนักและน้ำท่วมทางภาคใต้ฝั่งตะวันออก ประมาณเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม ตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงมาถึงจังหวัดนราธิวาสเกือบทุกปี

นอกจากนี้ ยังเกิดจากร่องความกดอากาศของพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวเข้าสู่ประเทศไทย 2-3 ลูก หรือหย่อมความกดอากาศต่ำ (Depression) ที่มักเกิดขึ้นในช่วงฤดูฝน โดยก่อตัวในมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือทางด้านฝั่งตะวันออกเฉียงของประเทศ

ฟิลิปปินส์หรือทะเลจีนใต้ และเคลื่อนตัวมาทางทิศตะวันตกขึ้นฝั่งประเทศเวียดนาม และเข้าสู่ประเทศไทยตอนบนโดยเคลื่อนตัวผ่านอ่าวไทยเข้าสู่ภาคใต้ของไทย ดังนั้น เมื่อ

ผลรวมกันจึงทำให้เกิดฝนตกต่อเนื่อง และเป็นสาเหตุหรือที่มาของการเกิดน้ำป่าไหลหลาก และน้ำท่วมฉับพลันนั่นเอง

สำหรับสาเหตุสำคัญ ของการเกิดน้ำป่าไหลหลากน้ำท่วมฉับพลัน และดินถล่มเกิดจากฝนตกหนัก มีปริมาณน้ำมาก น้ำไม่สามารถไหลไปตามร่องน้ำตามคูคลองแหล่งน้ำธรรมชาติ หรือฝายโครงการชลประทาน และน้ำที่ไหลมีปริมาณมากเป็นแผ่นกว้าง พื้นที่ดินทั้งหมดจึงต้องอมน้ำไว้ จนไม่สามารถรับน้ำหนักได้ไหวประกอบกับดินไม่มีปริมาณน้อย รากไม้ยึดดินไว้ไม่ได้ เป็นเหตุให้

เกิดการพังทลายของหน้าดินและเคลื่อนตัวไหลพังลงสู่ที่ต่ำ มักเกิดขึ้นในพื้นที่ติดกับที่ราบสูงลาดเชิงเขา เช่น อำเภอลานสกา ฉวาง พิปูน ร่อนพิบูลย์ และ อำเภอ

อื่นๆ ที่อยู่ใกล้ทางลาดชันเชิงเขา มีโอกาสเกิดสถานการณ์ดังกล่าวได้ตลอดเวลา

ประกอบกับในช่วงเวลาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - พฤศจิกายน 2553 มีปริมาณ

น้ำฝนมาก จนเกินขีดความสามารถของการระบายน้ำ ทำให้น้ำเอ่อล้น เข้าท่วมพื้นที่โดยทั่วไป และประการสำคัญ พื้นที่รับน้ำของจังหวัดมีไม่เพียงพอ เมื่อเปรียบเทียบกับความสามารถในการรับน้ำทั้งนี้พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกใช้ในการประกอบอาชีพทั้งทางด้านการเกษตร อุตสาหกรรม ขนาดเล็ก การก่อสร้างต่างๆ และคูคลอง ร่องน้ำมีการทับถมของดินตะกอน ขยะมูลฝอย ทำให้พื้นที่เหล่านี้

ดินเขินมีสิ่งกีดขวางทางน้ำไหลมากขึ้น ทั้งเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ และเกิดจากการก่อสร้างกีดขวางทางน้ำ ทำให้หลายพื้นที่เกิดน้ำท่วมซ้ำซากพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช พระพรหม เขียวใหญ่ หัวไทร เกลิมพระเกียรติ ชะอวด จุฬาภรณ์ ร่อนพิบูลย์ และปากพนัง

และจากการวิเคราะห์สภาพภูมิประเทศ ที่ก่อให้เกิดน้ำท่วมของจังหวัด เป็นพื้นที่ราบเชิงเขา และที่ราบชายฝั่งทะเลอ่าวไทย โดย

มีแนวสันเขาหลวงและเทือกเขาบรรทัดอยู่กลางพื้นที่จากทิศเหนือ จรดทิศใต้ ซึ่งกลายเป็นสันปันน้ำโดยธรรมชาติ ระหว่างพื้นที่ทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตกมีแหล่งน้ำสายหลักทิศตะวันออก 6 สาย ทิศตะวันตก 5 สาย คือ

ฝั่งตะวันออกตอนบน โดยมีต้นน้ำอยู่บริเวณเทือกเขาบรรทัด ประกอบด้วยแหล่งน้ำ 4 สาย คือ คลองปากพูน คลองเสาธง

คลองกาย และคลองท่าทนม มีอาณาเขต ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ขนอม ลิขล ท่าศาลา พรหมคีรี ร่อนพิบูลย์ และนบพิตำ ไหลลงสู่อ่าวไทย บริเวณลุ่มน้ำปากพนัง

ฝั่งตะวันออกตอนล่าง โดยมีต้นน้ำอยู่บริเวณเทือกเขาบรรทัด และเทือกเขาหลวง จังหวัด นครศรีธรรมราช ประกอบด้วยแหล่งน้ำ 2 สาย คือ แม่น้ำปากพนังและคลองปากพญา - คลองปากนคร มีอาณาเขต ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ปากพนัง ลานสกา พระพรหม ชะอวด เกลิมพระเกียรติ หัวไทร และเขียวใหญ่ ไหลลงสู่อ่าวไทยบริเวณลุ่มน้ำปากพนัง

ฝั่งตะวันตกตอนบน โดยมีต้นน้ำอยู่บริเวณเทือกเขาหลวง และภูเขาสามจอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วยแหล่ง

น้ำ 2 สาย คือ แม่น้ำหลวง และคลองมิน มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่อำเภอพิปูน ฉวาง ถ้ำพรรณรา และทุ่งใหญ่ ไหลลงสู่อ่าวไทย บริเวณอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ฝั่งตะวันตกตอนล่าง โดยมีต้นน้ำจากเทือกเขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านทิศตะวันตก จากภูเขาวังหีบและภูเขาปลายเบ็ก ประกอบด้วยแหล่งน้ำ 3 สาย คือ คลองน้ำตกโยง คลองท่าเลา และคลองท่าโลน มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่อำเภอทุ่งสง บางขัน และจุฬาภรณ์ ไหลลงแม่น้ำตรัง ออกสู่ทะเลอันดามันในพื้นที่จังหวัดตรัง

จึงทำให้พื้นที่ลุ่มน้ำฝั่งตะวันออกตอนบน และฝั่งตะวันออกตอนล่าง เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำที่ประกอบด้วยพื้นที่ทั้งสองส่วนมารวมกัน หรือเรียกว่า “ลุ่มน้ำรูปขนาน” มักจะเกิดน้ำท่วมในบริเวณพื้นที่ตอนล่างจากจุดบรรจบของพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งสองส่วนมารวมกัน

สำหรับฝั่งตะวันตกตอนบน และฝั่งตะวันตกตอนล่าง พื้นที่ลุ่มน้ำจะมีรูปร่างคล้ายรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เรียกว่า “ลุ่มน้ำรูปขนาน” จะเกิดปัญหาน้ำท่วมในบริเวณที่ลุ่มไม่มากนัก ทั้งนี้เพราะน้ำฝนที่ตกในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำของแต่ละสาขาจะทยอยไหลลงสู่ลำน้ำสายใหญ่ในเวลาที่ไม่พร้อมกัน

2. การขยายตัวของเขตชุมชนเมืองที่ขาดการวางแผน และการทำลายระบบระบายน้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติ

เนื่องจากชุมชนในเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ทุ่งสง ปากพนัง ท่าศาลา เป็นต้น มีการขยายตัวขึ้นเรื่อยๆ ตามจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น แต่ในระยะหลังผู้คนใส่ใจและเรียนรู้ที่จะอยู่กับธรรมชาติน้อยลง และหันไปใส่ใจกับเศรษฐกิจมากขึ้น วิถีชีวิตและความเป็นอยู่จึงเปลี่ยนแปลงไป สภาพการปลูกสร้างบ้านเรือนเปลี่ยนมาเป็นแบบตะวันตก แต่ที่สำคัญคือ มีการก่อสร้าง

สิ่งปลูกสร้างขวางทางน้ำไหลตามธรรมชาติ โดยที่มิได้ตระหนักถึงปัญหาที่จะติดตามมาในอนาคต

โดยแต่ก่อนพื้นที่ส่วนใหญ่เคยเป็นพื้นที่ที่ราษฎรใช้ทำการเกษตร ประกอบด้วยพื้นที่ลุ่มมีแอ่งน้ำ หนอง บึง และลำคลองธรรมชาติเพื่อรับน้ำเข้าและระบายน้ำออกจากพื้นที่ได้อย่างสะดวก หรือมีความสมดุลตามสภาพธรรมชาติโดยไม่มีน้ำท่วมขัง ครั้นเมื่อมีการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นชุมชนแหล่งอุตสาหกรรมหรือที่อยู่อาศัย จึงมีการถมดินปรับพื้นที่สร้างถนน สิ่งก่อสร้างต่างๆ ขยายตัวออกไปเป็นบริเวณกว้าง เป็นเหตุให้แอ่งน้ำ หนอง บึง และลำคลองธรรมชาติทั้งหลาย ต้องถูกทำลายหมดไป และเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือภายในเขตชุมชนที่ตั้งขึ้นใหม่หลายแห่งมักไม่ได้สร้างระบบระบายน้ำออกจากพื้นที่ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพขึ้น ดังนั้น เมื่อมีฝนตกหนัก จึงทำให้เกิดน้ำท่วมขังประชาชนได้รับความเดือดร้อนติดตามมา

3. การตัดไม้ทำลายป่า

เมื่อมีฝนตกหนักต่อเนื่อง ทำให้เกิดน้ำไหลหลากเร็วขึ้น เนื่องจากไม่มีป่า ทำหน้าที่เป็นพองน้ำช่วยดูดซับน้ำไว้จากการที่ปริมาณป่าไม้ลดลงย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ และมีผลต่อปัจจัยทางชีวภาพ มีผลกระทบต่อสภาพดิน น้ำ อากาศ สัตว์ป่า สิ่งแวดล้อม อื่นๆ เพราะทั้งทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จะมีความสัมพันธ์กันไม่ทางตรงก็ทางอ้อมในระบบนิเวศก่อให้เกิดความสมดุลตามธรรมชาติ การตัดไม้ทำลายป่าจึงก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆ นอกจากเกิดน้ำท่วมในฤดูฝนแล้ว ยังเกิดการชะล้างพังทลายของดิน เกิดความแห้งแล้งในฤดูแล้งเกิดภาวะโลกร้อน (Global Warming) คุณภาพของน้ำเสื่อมลง พืชและสัตว์ป่ามีจำนวนและชนิดลดลง นอกจากนี้ยังเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่แก้มลิงตามธรรมชาติที่ได้นำไป

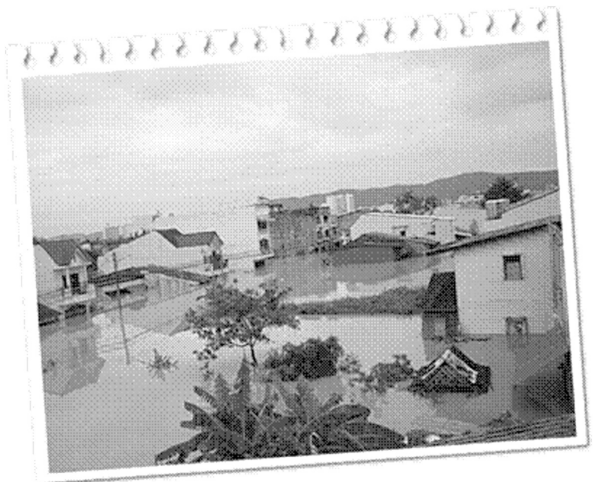

ทำประโยชน์อย่างอื่น เพราะด้วยจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ผลที่เกิดขึ้นจากการตัดไม้ทำลายป่าที่ชัดเจนที่สุดคือ เหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ เมื่อปี 2517 ที่อำเภอรัตนพิบูลย์ และเมื่อปี 2531 ที่ตำบลกะทูน อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สถานการณ์อุทกภัย และดินถล่ม

เมื่อเกิดอุทกภัย จังหวัดนครศรีธรรมราช มีแหล่งรับน้ำที่สำคัญ คือ ลุ่มน้ำปากพนัง โดยเฉพาะภายหลังจากการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดถึงลุ่มแม่น้ำตรัง จังหวัดตรัง และอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานีนอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 3 โครงการ มีอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใส อำเภอชะอวด อ่างเก็บน้ำคลองกะทูน และอ่างเก็บน้ำคลองดินแดง อำเภอพิบูลย์

ประกอบกับมีฝ่ายโครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน 9 แห่ง มีฝ่ายคลองท่าเรือรี/สี่ขีด ฝ่ายคลองท่าหน/เทพราช อำเภอสิชล ฝ่ายคลองคูถนน/ไทยบุรี อำเภอท่าศาลา ฝ่ายคลองอ้ายเขียว/อินคีรี อำเภอพรหมคีรีฝ่ายคลองท่าดี/กำแพงเซาอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ฝ่ายคลองเสารัง/ขุนทะเล อำเภอลานสกา ฝ่ายคลองสังข์/ท่ายาง อำเภอทุ่งใหญ่ ฝ่ายคลองไม้เลียบ/เกาะขันธุ์ อำเภอชะอวด และประตูระบายน้ำคลองท่าจันทร์/ท้องเนียน อำเภอขนอม

ตามที่มีฝนตกหนักติดต่อกันในพื้นที่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2553 เป็นต้นมา ประกอบกับเกิดพายุดีเปรสชันในอ่าวไทยพัดผ่าน ทำให้เกิดอุทกภัย วาตภัยและดินถล่มในหลายพื้นที่ของจังหวัด จึงได้ประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินทุกอำเภอ รวม 23 อำเภอ 164 ตำบล 1,390 หมู่บ้าน และขณะนี้สถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติแล้ว ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน 80,900 ครัวเรือน 266,400 คน เสียชีวิต 13 คน บ้านเรือนเสียหายทั้งหลัง 3 หลัง เสียหายบางส่วน 11,449 หลัง ได้อพยพประชาชนไปอยู่ในที่ปลอดภัยประมาณ 530 ครัวเรือน 1,635 คน และได้มอบถุงยังชีพให้กับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน 95,000 ชุด นอกจากนี้ ถนนเสียหาย 2,616 สาย สะพาน 76 แห่ง ฝาย/ทำนบ 98 แห่ง บ่อน้ำ 222 แห่ง ท่อระบายน้ำ 247 แห่ง พื้นที่การเกษตร 265,000 ไร่ สัตว์เลี้ยง 760,824 ตัว บ่อปลา/

บ่อกัก 6,900 บ่อ เรือประมง 5 ลำ สถานที
ราชการ 76 แห่ง วัด 44 แห่ง รวมความ
เสียหายเบื้องต้น ประมาณ 600 ล้านบาท

นอกจากนี้ ได้เกิดดินถล่มหลายจุดที่
อำเภอสิชล ชนอม เมืองนครศรีธรรมราช พิกุน
ลานสกา และร่อนพิบูลย์ อีกทั้งตรวจพบ
รอยแยกและยุบตัวของพื้นดินที่อำเภอฉวาง
และอำเภอบางขัน ซึ่งนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
นายกรัฐมนตรี ได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมให้
กำลังใจแก่พี่น้องประชาชนที่อำเภอสิชล
และชนอม ที่มีประชาชนได้รับความเดือดร้อน
30 ครอบครัว 100 คน บ้านเรือนเสียหาย
ทั้งหลัง 1 หลัง สวนยางพาราเสียหาย
ประมาณ 60 ไร่

จากการที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน
จังหวัดได้ให้ความช่วยเหลือทันทีตามหลักเกณฑ์
และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบ
ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม และให้ความช่วยเหลือตามมติ
คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2553 และ
วันที่ 16 พฤศจิกายน 2553 ที่อนุมัติในหลักการ

ให้ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2554 งบกลาง ครั้วเรือนละ 5,000 บาท
ใน 3 กรณี คือ

กรณีที่ 1 น้ำท่วมฉับพลันไม่สามารถ
ขนย้ายทรัพย์สินไปยังที่ปลอดภัยได้ทัน
จำนวน 6,213 ครอบครัว

กรณีที่ 2 ผู้ที่มีที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่
น้ำท่วมขังติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน จำนวน
21,094 ครอบครัว

กรณีที่ 3 ผู้ที่มีที่พักอาศัยและทรัพย์สิน
เสียหายจากวาตภัย จำนวน 946 ครอบครัว

จากทั้ง 3 กรณีมีผู้ได้รับความเสียหาย
รวมทั้งสิ้น 28,253 ครอบครัว ได้รับอนุมัติ
เงินช่วยเหลือแล้ว 21,617 ครอบครัว เป็นเงิน
108,085,000 บาท

การวางแผนและแนวทางแก้ไขปัญหา

ปัญหาทั้งหมดดังที่กล่าวข้างต้นนั้น หาก
ปล่อยให้ดำรงอยู่และดำเนินเช่นนี้ต่อไปเรื่อยๆ
แน่นอนว่าความรุนแรงและความเสียหายก็
จะเพิ่มทวี และมีความซับซ้อนของปัญหา

มากยิ่งขึ้นอย่างไม่ต้องสงสัย หรือหากจะปล่อยให้แต่ละฝ่ายแต่ละหน่วยงาน เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่ประสบปัญหาต่างไปดำเนินการก็อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่พื้นที่อื่นๆ ตามมาอย่างคาดไม่ถึง ทั้งนี้เพราะปัญหาเรื่องน้ำท่วมแตกต่างจากปัญหาอื่นโดยสิ้นเชิง ตรงที่ไม่สามารถแก้ไขเฉพาะแห่งหรือเฉพาะจุดได้ ดังนั้น การแก้ปัญหาเรื่องน้ำท่วมจะต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องน้ำโดยเฉพาะ โดยจะต้องศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบทั้งลุ่มน้ำเลยทีเดียวก่อนเป็นไปได้ควรจะดำเนินการเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติ โดยเร่งด่วนที่สุด

สำหรับจังหวัดนครศรีธรรมราชได้กำหนดแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ปี 2553 - 2557 และจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหายุทกภัย วาตภัย และดินถล่มโดยมีการมอบหมาย ภารกิจ เน้นการบูรณาการ การประสานทำงานร่วมกันของส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาคเอกชนและภาคประชาชน ให้เกิดความร่วมมือ มีประสิทธิภาพ โดยกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนเป็น 3 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. การเตรียมพร้อม (ก่อนเกิดภัย) เรื่องที่สำคัญได้แก่ การตรวจสอบ ปรับปรุงข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้เป็นปัจจุบัน จัดเตรียมกำลัง วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ จัดให้มีระบบแจ้งเตือนภัย การประชาสัมพันธ์ การซักซ้อมแผน ตลอดจนการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหายุทกภัย วาตภัย และดินถล่ม จังหวัดนครศรีธรรมราช พร้อมทั้งกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยมีสถานที่ตั้ง หรือ War Room ณ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช ชั้น 3 โทรศัพท์ 0-7453-5840 ถึง 4

2. การปฏิบัติเมื่อเกิดภัย (ขณะเกิดภัย) เรื่องที่สำคัญได้แก่การเข้าช่วยชีวิตผู้ประสบภัย การอพยพและเคลื่อนย้ายทรัพย์สินของประชาชน การจัดส่งเครื่องอุปโภคบริโภค

น้ำท่วมที่จำเป็นต่อการดำรงชีพไปยังพื้นที่เกิดเหตุ โดยด่วน การเร่งสำรวจความเสียหาย และให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องต่อไป

3. การให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูบูรณะ (หลังเกิดภัย) เรื่องที่สำคัญ ได้แก่ การประสานงานมูลนิธิ องค์กรการกุศลต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนในเรื่องการประกอบเลี้ยงผู้อพยพ และการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2549, ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2552 ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ความช่วยเหลือในด้านการเตรียมการป้องกัน เช่น วางแนวกระสอบทราย การปิดกั้นทางน้ำ กำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ การขุดลอกเปิดทางน้ำ เพื่อป้องกันความเสียหายหรืออันตรายต่อสาธารณะ การจ่ายเงินค่าจัดการศพผู้เสียชีวิต ช่วยเหลือซ่อมแซมบ้าน

ฟื้นฟูพื้นที่การเกษตร ปศุสัตว์ บ่อปลา บ่อกุ้ง ที่ได้รับความเสียหาย ซ่อมแซมถนน สะพาน เหมือง ฝาย ที่ชำรุดเสียหายให้กลับเข้าสู่สภาพปกติโดยเร็ว โดยได้แต่งตั้งคณะทำงานผู้รับผิดชอบ เป็นการเฉพาะ ประกอบด้วย เกษตรอำเภอ ประมงอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดผู้ใหญ่บ้านเข้าไปสำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้น และนำเสนอคณะกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ (ก.ช.ภ.อ.) ให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนต่อไป

การวางแผนและการแก้ไขปัญหาในระยะยาว

จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา 2 ประการ คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วและดำรงอยู่ในปัจจุบัน กับปัญหาที่ยังไม่เกิดแต่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต หากไม่มีมาตรการป้องกัน ดังนี้

1. การแก้ปัญหาที่สะสมมาตั้งแต่อดีต และดำรงอยู่ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างบ้านเรือน การขยายตัวของชุมชน ที่อยู่ริมแม่น้ำสายสำคัญๆ หรือการถมที่สร้างบ้านจัดสรรหรือขยายเมืองไปในทิศทางที่เป็นที่ต่ำหรือที่ลุ่ม ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่จะถูกน้ำท่วมได้ง่าย เมื่อเกิดฝนตกเนื่องจากประสิทธิภาพการระบายน้ำไม่ดีพอจะต้องใช้มาตรการต่างๆ ได้แก่

1.1 การป้องกันปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอกคือ น้ำที่จะหลากเข้าท่วม โดย

ใช้มาตรการปิดล้อมพื้นที่หรือชุมชนที่ไม่ต้องการให้ถูกน้ำท่วม โดยการก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมโดยรอบ ได้แก่ การก่อสร้างคันกันน้ำตามแนวลำน้ำ หรือใกล้เคียง การยกระดับของถนนบางสายให้สูงกว่าระดับน้ำหลากสูงสุด รวมถึงการก่อสร้างประตูน้ำตามคูคลองต่างๆ เป็นต้น เพื่อปิดกั้นไม่ให้น้ำจากภายนอกเข้ามาในพื้นที่ป้องกันได้

1.2 การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายในคือฝนที่ตกหนักลงในพื้นที่โดยตรง โดยการแก้ไขปรับปรุงระบบระบายน้ำให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับอัตราการไหลได้อย่างเหมาะสม และจัดหาพื้นที่บางส่วนสำหรับทำเป็นแก้มลิงหรือบึงพักน้ำฝนชั่วคราวพร้อมติดตั้งสถานีสูบน้ำเพื่อสูบน้ำระบายออกจากพื้นที่ กรณีที่น้ำภายนอกสูงกว่าระดับน้ำภายในพื้นที่ป้องกัน

1.3 ดำเนินโครงการนำร่องการประยุกต์ใช้แผนที่เสี่ยงภัยน้ำป่าไหลหลากและดินถล่มด้านวิศวกรรม เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและลดผลกระทบ

1.4 การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ หรือ GIS (Geographic Information System) เพื่อการวิเคราะห์และวางแผนการจัดการพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม

1.5 เพิ่มระบบเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยให้ครอบคลุมทั้งหมด

1.6 การปลูกป่าเพิ่มเติม กำหนดมาตรการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า พร้อมทั้งบังคับใช้กฎหมายกับผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ ผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าอย่างเฉียบขาด

2. การป้องกันปัญหาใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นการหามาตรการเพื่อเตรียมการป้องกันปัญหา ดังนี้

2.1 เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นพื้นที่การเกษตรจึงยากที่จะหาพื้นที่มาจัดทำเป็นโครงการแก้มลิงเพื่อแก้ปัญหาอุทกภัย จึงต้องกำหนดให้องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ดำเนินการในพื้นที่ตัวเอง โดยการ จัดทำแหล่งน้ำชุมชน จัดการขุดลอก คูคลอง ในพื้นที่อยู่เสมอ ทำฝายน้ำล้นตามแนวน้ำ ไหลเป็นชั้นๆ และให้ดำเนินการขุดลอกสันดอน บริเวณปากแม่น้ำทุกสาย

2.2 ให้มีการก่อสร้างแนวคันดิน กันน้ำที่มีความสูงเหนือระดับน้ำหลากสูงสุด ตามแนวเขตพื้นที่ควบคุมที่ประกาศ เพื่อ ป้องกันน้ำมิให้น้ำหลากท่วมพื้นที่ภายนอก

2.3 จัดทำป่าพรุควนเคร็งเป็น พื้นที่พิเศษ โดยยกเว้นการปลูกป่าล้ม และ ให้ปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่รับน้ำ โดยขุดลอก คูคลองให้น้ำไหลลงสู่ป่าพรุ และขุดลอก คลองระบายน้ำจากป่าพรุ โดยมีประตูกันน้ำ เพื่อให้ไหลระบายลงสู่ทะเลสาบสงขลาอย่าง รวดเร็ว และให้คำนึงถึงระบบนิเวศวิทยาการ รักษาสภาพป่าพรุให้คงสภาพเดิมไว้ จะทำให้ พื้นที่ทางฝั่งตะวันออกตอนใต้ของจังหวัดได้ รับประโยชน์ทั้งหมด

2.4 ให้มีการบังคับใช้กฎหมาย ควบคุมอาคารสิ่งปลูกสร้างที่จะเกิดขึ้นใหม่ และกฎหมายผังเมืองในพื้นที่ควบคุมอย่าง เคร่งครัด

ทั้งนี้ เหนือสิ่งอื่นใดทั้งหมด คือการปลูก จิตสำนึกให้แก่ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ได้ร่วมกัน อนุรักษ์ธรรมชาติให้ตระหนักถึงผลกระทบ หากทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายให้เสื่อม สภาพไป โดยเฉพาะพื้นที่แหล่งต้นน้ำให้ กระทำควบคู่กันไปกับการให้ความรู้ เพื่อให้ คนสามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างสมดุล รวมตลอดถึงการเฝ้าระวังภัย ทางธรรมชาติ อย่างถูกต้อง จึงถือว่าสิ่งเหล่านี้เป็นแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาในระยะยาวได้อย่างยั่งยืน ในที่สุด

อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหา น้ำท่วม ในขณะนี้ จะให้ได้ผลลัพธ์สมบูรณ์แบบนั้น คงเป็นเรื่องที่ยากเย็นยิ่ง เพราะต้องยอมรับ สภาพความจริงก่อนว่า การขยายตัวอย่าง กระจัดกระจาย และขาดการวางแผนของ ชุมชนเมืองตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้ การตามแก้ไขปัญหาเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก แต่กระนั้นก็คงจะดีกว่าที่เราจะไม่ยอมลุกขึ้น มาหาแนวทางป้องกัน หรือทำอะไรเลย มิใช่หรือ

จังหวัดลพบุรีกับสถานการณ์ อุทกภัย ปี 2553 และการวางแผนป้องกัน

ธีรศักดิ์ ทรัพย์ศิริ¹

ความเป็นมา

สถานการณ์อุทกภัยในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ได้เกิดสถานการณ์น้ำท่วมตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2553 เป็นต้นมา โดยมีสถานการณ์ เป็น 2 ช่วง

ช่วงที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน - 5 ตุลาคม 2553 จังหวัดประกาศพื้นที่ประสบ ภัยพิบัติครั้งแรก 85 ตำบล 703 หมู่บ้าน

ช่วงที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 13 - 16 ตุลาคม 2553 ได้มีฝนตกติดต่อกันหลายวัน โดย ปริมาณน้ำฝนมากที่สุดที่อำเภอชัยบาดาล วัดได้ 172.2 มิลลิเมตร และพื้นที่อีกหลาย อำเภอมีปริมาณฝนที่ตกมากกว่า 100 มิลลิเมตร ทำให้น้ำไหลจากที่สูง ลงสู่ที่ราบลุ่ม ในเขตชุมชนเมือง สร้างความเสียหาย ให้ อย่างมาก ซึ่งสถานการณ์ในครั้งที่สองมี ความรุนแรงกว่าในครั้งแรกมาก เนื่องจาก สาเหตุ

¹หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลพบุรี

- ปริมาณน้ำในเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ซึ่งปกติสามารถรองรับปริมาณน้ำได้ 960 ล้านลูกบาศก์เมตร จึงจำเป็นต้องระบายน้ำสู่ท้ายเขื่อน

- อ่างเก็บน้ำขนาดกลางในพื้นที่จังหวัด ซึ่งมีอยู่ 9 แห่ง ปริมาณรวมกันประมาณ 60 ล้านลูกบาศก์เมตร มีปริมาณน้ำเต็มอ่าง 6 แห่ง สาเหตุดังกล่าวทำให้น้ำล้นท่วมทางล้นน้ำ น้ำจึงระบายมาสู่ทางด้านล่าง

ซึ่งไม่ได้ เกิดจากการชำรุด หรือเสียหายของอ่างเก็บน้ำแต่อย่างใด

- ปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมามากติดต่อกันในพื้นที่หลายอำเภอ ประกอบกับน้ำในคลองชัยนาท - ป่าสัก ซึ่งระบายจากประตูน้ำมโนรมย์ ในจังหวัดชัยนาท มีระดับน้ำเพิ่มมากขึ้น ทำให้น้ำไหลล้นคันกันคลองชัยนาท - ป่าสัก เข้าท่วมชุมชนในเขตเมือง และพื้นที่การเกษตรในวงกว้าง โดยมีปริมาณน้ำประมาณ 500 ล้านลูกบาศก์เมตร และปริมาณน้ำในเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ 1,060 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งปริมาณน้ำทั้งหมดในพื้นที่จังหวัดลพบุรี มีปริมาณน้ำรวมกันมากกว่า 1,560 ล้านลูกบาศก์เมตร

จังหวัดลพบุรีมีพื้นที่เกิดอุทกภัย 11 อำเภอ 122 ตำบล 1,129 หมู่บ้าน 2 เทศบาล ประกอบด้วย อำเภอเมืองลพบุรี บ้านหมี่พัฒนานิคม ท่าหลวง ท่าวัง โคกสำโรง หนองม่วง ลำสนธิ สระโบสถ์ และอำเภอ

โคกเจริญ มีผู้ประสบภัยทั้งสิ้น 145,095
ครัวเรือน 333,061 คน สำนวนครัวเรือนกรณี
ช่วยเหลือฉุกเฉิน ครัวเรือนละ 5,000 บาท
จำนวน 73,602 ครัวเรือน ผู้เสียชีวิต จำนวน
21 ราย ผู้บาดเจ็บที่เข้ารักษา 26,110 ราย
มีพื้นที่การเกษตรที่ได้รับความเสียหายแบ่ง
เป็นนาข้าวประมาณ 244,050 ไร่ พืชไร่
196,696 ไร่ พืชสวน 12,020 ไร่ เกษตรกร
ผู้ประสบภัย 30,853 ราย บ่อปลา 1,887 บ่อ
สัตว์เลี้ยง (โค กระบือ สุกร ฯลฯ) 123,813 ตัว
สัตว์ปีก 2,601,543 ตัว สถานที่สาธารณประโยชน์
และสาธารณูปโภคได้รับความเสียหายจาก
การสำรวจเบื้องต้น มีถนน 941 สาย สะพาน
10 แห่ง วัด 82 แห่ง สถานที่ราชการ 94 แห่ง

แนวทางให้ความช่วยเหลือในขณะที่มี
สถานการณ์น้ำท่วมขัง ดำเนินการ ดังนี้

- อพยพประชาชนจากจุดเสี่ยงภัย
ไปยังจุดที่ปลอดภัย ซึ่งมีจำนวนมากกว่า
ร้อยละ 50 ไม่สมควรใจที่จะอพยพ จังหวัดจึง
ได้จัดเรือและอุปกรณ์ยังชีพไปดูแลประชาชน
ให้อยู่อย่างปลอดภัย

- จัดระบบให้ความช่วยเหลือ
ด้านอาหาร และสิ่งของจำเป็นเพื่อให้ทั่วถึง
และเป็นธรรม โดยให้มีการตรวจสอบจุดต่างๆ
ที่จะนำข้าวสาร อาหารแห้งไปแจกจ่ายตาม
ภาคพื้นดิน จะใช้อากาศยานจากศูนย์การบิน
และกองบิน 2 กองทัพอากาศ บินตรวจสอบสภาพ
พื้นที่ที่เกิดอุทกภัย เพื่อชี้เป้าให้กับภาคพื้นดิน
เพื่อนำเรือเข้าไปแจกจ่ายยังชีพให้กับราษฎร
ในกรณีที่ไม่สามารถเข้าไปทางภาคพื้นดินได้
ก็จะใช้เฮลิคอปเตอร์เข้าไปหย่อนถุงยังชีพ
ให้แก่ราษฎรในพื้นที่ประสบภัยดังกล่าว

- การช่วยเหลือด้านการแพทย์

และสุขอนามัย เนื่องจากน้ำท่วม เป็นเวลานาน กรณีที่เจ็บป่วยไม่รุนแรง จังหวัดได้นำแพทย์เคลื่อนที่ไปรักษาราษฎรที่เจ็บป่วยถึงในพื้นที่ที่เกิดอุทกภัย ในกรณีที่เจ็บป่วยรุนแรง จังหวัดได้จัดหายานพาหนะ เรือเข้าไปรับ - ส่งผู้ป่วยไปยัง โรงพยาบาล อีกทั้งยังมีการดูแลด้านสภาพจิตใจ โดยทางจังหวัดได้รับการสนับสนุนชุดปฏิบัติการจิตวิทยาของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จัดดนตรีเข้าไปแสดง เพื่อเป็นการปลอบขวัญ และเป็นกำลังใจให้แก่ราษฎรที่ประสบภัยส่วนเรื่องการติดต่อสื่อสาร จังหวัดได้ประชาสัมพันธ์หมายเลขโทรศัพท์ เพื่อให้ราษฎรได้ติดต่อสื่อสารหรือร้องทุกข์ได้

- ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ให้ตำรวจจัดชุดเฝ้าระวังลักษณะการตรวจเคลื่อนที่ทั้งทางบกและทางน้ำ โดยใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจกว่า 750 นาย จากกองบัญชาการตำรวจภาค 5 และภาค 6 พร้อมมรภรบรรทุกกว่า 50 คัน เพื่อขนส่งและดูแลพี่น้องประชาชน

จังหวัดลพบุรีได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยปี 2553 เป็นพื้นที่บริเวณกว้าง ครอบคลุมทุกอำเภอ มีประชาชนได้รับความเดือดร้อนมากกว่าร้อยละ 40 ของจำนวนประชาชนทั้งหมดในจังหวัดลพบุรี ปัจจุบันสถานการณ์อุทกภัย ได้คลี่คลายลง คงเหลือพื้นที่น้ำท่วมขังเฉพาะในเขตอำเภอเมืองลพบุรี อำเภอบ้านหมี่ และอำเภอท่าเรือ สำหรับ

พื้นที่ที่น้ำลดแล้ว จังหวัดลพบุรีได้ประสานงานกับทุกภาคส่วน ทั้งภาคราชการ ทหาร ตำรวจ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา องค์กร มูลนิธิ และภาคเอกชน และเพื่อให้การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย มีแนวทางที่ชัดเจน จังหวัดลพบุรีจึงได้จัดทำแผนฟื้นฟูหลังสถานการณ์อุทกภัย ปี 2553 ขึ้น ดังนี้

กรอบแนวความคิด

แนวทางการฟื้นฟู จะดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

1. การแก้ไขปัญหาละยะหน้า เพื่อคลี่คลายความเดือดร้อนของผู้ประสบอุทกภัยอย่างรวดเร็ว
2. การแก้ไขปัญหาละยะยาว เพื่อป้องกันความสูญเสียจากอุทกภัยอย่างยั่งยืน

มาตรการเฉพาะหน้า

1. การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยตามแนวทาง โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว

(1) การฟื้นฟูสภาพแวดล้อมชุมชน โดยการจัดกิจกรรมวันทำความสะอาดครั้งใหญ่ (Big Cleaning Day) ซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ และบริการสาธารณสุข

(2) การฟื้นฟูที่อยู่อาศัย โดยการทำความสะอาดบ้านเรือน กำจัดขยะสิ่งปฏิกูล และแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค รวมทั้งซ่อมแซมบ้านเรือนที่ชำรุดเสียหายตามโครงการประจําใจ

(3) จัดบริการซ่อมแซมอุปกรณ์ไฟฟ้า รถจักรยานยนต์เสีย เครื่องจักรกลต่างๆ

(4) จัดบริการด้านสุขภาพ อนามัย ทั้งการรักษา การฟื้นฟู และการให้คำปรึกษา

(5) การฟื้นฟูจิตใจโดยการจัดกิจกรรม การแสดงและสนทนาการออกไปร่วม พร้อมกับการให้ความช่วยเหลือตาม (1) ถึง (4)

2. การประชาสัมพันธ์ชี้แจงสิทธิของประชาชน ผู้ประสบภัยที่พึงได้รับ

(1) ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อของรัฐ และเอกชน (เคเบิลทีวี วิทยุ หนังสือพิมพ์ ท้องถิ่น)

(2) ชักชวนทำความเข้าใจกับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน

(3) ชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ประสบภัย โดยตรงในโอกาสต่างๆ

(4) สํารวจข้อมูล ความเสียหายจากสถานการณ์อุทกภัย พร้อมทำความเข้าใจในประเด็นของการให้ความช่วยเหลือ 6 ด้าน ได้แก่

1) ด้านคน (ที่อยู่อาศัย การบาดเจ็บ การเสียชีวิต)

2) ด้านการเกษตร (นาข้าว พืชไร่ พืชสวน)

3) ด้านปศุสัตว์ และประมง (สัตว์ปีก ปศุสัตว์ แปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ บ่อปลา)

4) ด้านสาธารณประโยชน์ (ถนน สะพาน แหล่งน้ำ วัด)

5) ด้านผู้ประกอบการ รายย่อย (อาคารพาณิชย์ โรงแรมอื่นๆ)

(5) ปิดประกาศรายชื่อผู้ได้รับความช่วยเหลือที่ศาลากลางจังหวัด และที่ว่าการอำเภอทุกแห่ง รวมทั้งประกาศผ่านทางเว็บไซต์ของจังหวัดและสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เพื่อให้ผู้ประสบอุทกภัยได้ตรวจสอบ

มาตรการระยะยาว

1. มาตรการด้านโครงสร้าง ดำเนินการสำรวจพื้นที่ประสบอุทกภัยซ้ำซาก โดยใช้แผนที่ทางอากาศและการลงสำรวจในพื้นที่จริง เพื่อหาจุดต่ำสุด และกำหนดมาตรการป้องกันได้แก่

(1) การเสริมคันคลองอนุศาสนนันท์ (คลองชัยนาท - ป่าสัก) ป้องกันน้ำในคลองเอ่อล้น หรือคันคลองชำรุดเสียหายจนทำให้น้ำท่วมบ้านเรือนราษฎร

(2) ก่อสร้างสถานีสูบน้ำในเขตชุมชน เพื่อควบคุมปริมาณน้ำในระบบชลประทาน

(3) จัดหาพื้นที่สาธารณ-ประโยชน์ ขนาดใหญ่ (100 ไร่ขึ้นไป) เพื่อพัฒนา เป็นแก้มลิงรองรับ

2. มาตรการด้านการปกครองดำเนินการจัดทำผังเมืองเพื่อบริหารจัดการน้ำ และกำหนดแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างถนน และสิ่งก่อสร้างอื่น ถือปฏิบัติตามแนวทางเพื่อไม่ให้ถนนหรือสิ่งก่อสร้างกีดขวางทางน้ำ

3. มาตรการด้านกฎหมายดำเนินการสำรวจ หาข้อเท็จจริง และกำหนดมาตรการกับผู้ฝ่าฝืน บุกรุก กีดขวางทางน้ำหรือลำรางสาธารณะ

4. มาตรการที่ไม่ใช่โครงสร้าง

(1) จัดทำแผนแม่บทในการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ทั้งในภาวะ น้ำแล้ง และน้ำท่วมโดยให้นักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำ

(2) จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาอุทกภัย เพื่อบูรณาการการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การปฏิบัติงานมีความเชื่อมโยง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

(3) ชักซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาอุทกภัย เพื่อเตรียมความพร้อมของประชาชน และอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ตามแผนฯ

(4) สำรวจและจัดทำทะเบียนอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ รวมทั้งการกำหนดพื้นที่ (Zone) ในการนำอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ออกไปปฏิบัติงาน

การใช้ข้อมูลจากดาวเทียม ในการประเมินความเสียหาย จากอุทกภัย ปี 2553

ดร. อานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา¹

ดร. ชาวลิต ศิลปทอง² และคณะ³

อันเนื่องมาจากอิทธิพลของร่องความกดอากาศต่ำพาดผ่านภาคใต้ตอนบน ภาคกลาง และภาคตะวันออก และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม ส่งผลให้ประเทศไทย มีฝนตกหนักถึงตกหนักมากในหลายพื้นที่ ทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมฉับพลัน และน้ำป่าไหลหลาก เป็นบริเวณกว้าง ซึ่งเป็นเหตุให้มีผู้บาดเจ็บ และเสียชีวิต รวมทั้งทรัพย์สิน สาธารณูปโภค พื้นที่การเกษตร ตลอดจนอาคารที่อยู่อาศัย ได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก

เพื่อให้การได้มาของข้อมูลสำหรับใช้ในการติดตามและประเมินสถานการณ์

ดังกล่าวเป็นไปอย่างรวดเร็ว ข้อมูลจากดาวเทียมที่ได้จากเทคโนโลยีการสำรวจระยะไกล (remote sensing) เข้ามามีบทบาทสำคัญในการติดตาม และประเมินพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย เนื่องจากเป็นข้อมูลมีความทันสมัยมีความถูกต้องเชิงพื้นที่ ภาพถ่ายเป็นบริเวณกว้างและบันทึกข้อมูลซ้ำบริเวณเดิมสามารถนำไปสู่การวางแผน และบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้การช่วยเหลือฟื้นฟู และบูรณะพื้นที่ประสบภัย เป็นไปอย่างถูกต้องและสอดคล้องกับความเป็นจริง

¹ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)

² สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)

³ อนุสรณ์ รังสิพานิช, กัมปนาท อดุลจันทร์, ตติยะ ชื่นตระกูล, กรรณิการ์ คุ่มวงษ์, ธัญวรัตน์ อนันต์, พิสิทธิ์ นาคเหมือนไวย, สุรัสวดี ภูมิพานิช, ยุทธภูมิ โพธิ์ราชา, ฐิตวดี สุวัจนานนท์, อธิรณันท์ ชัยคงทอง, วรณัฐ จันทร์สุริย์, ภัทรกร แสงระวี, สวลักษณ์ นาคยา, วณพงศ์ แก้วสิงห์, เขียวศิริ มุลจันทร์, สุรเชษฐ์ สีแดง, ดร.ณิ พรมโชติ, จิตาภรณ์ พิมพ์ชัย

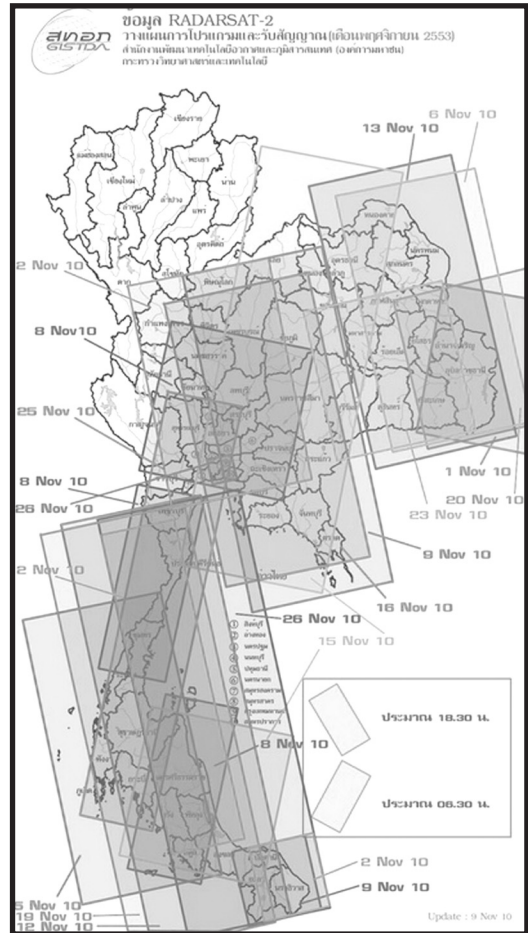

สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศ และภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน): สทอภ. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีภารกิจหน้าที่ในการรับสัญญาณ และให้บริการ ข้อมูลจากดาวเทียม รวมถึงการวิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลจากดาวเทียมในการ ประยุกต์ใช้ด้านต่างๆ อาทิ การเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การทำ แผนที่ รวมถึงการประยุกต์ใช้ในการประเมิน ความเสียหายพื้นที่ประสบภัยพิบัติต่างๆ ทั้งนี้ สทอภ. ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง โดย ในส่วนของอุทกภัยปี 2553 ของประเทศไทย ได้จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่น้ำท่วมของประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากดาวเทียม การวิเคราะห์พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม จำแนกตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน และระยะเวลาท่วมขัง และการสำรวจแจ้ง นับหลังคาเรือนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ประสบภัยน้ำท่วม โดยใช้ภาพข้อมูลจากดาวเทียมที่มีรายละเอียด ภาพสูง (1 เมตร หรือดีกว่า) เพื่อเป็น ข้อมูล ประกอบในการวางแผนให้ความช่วยเหลือ อย่างถูกต้องต่อไป ตลอดจนเป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับนำไปใช้ในการวางแผนฟื้นฟูบูรณะ พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบต่อไป

การติดตามและประเมินสถานการณ์อุทกภัย โดยใช้ข้อมูลจากดาวเทียม

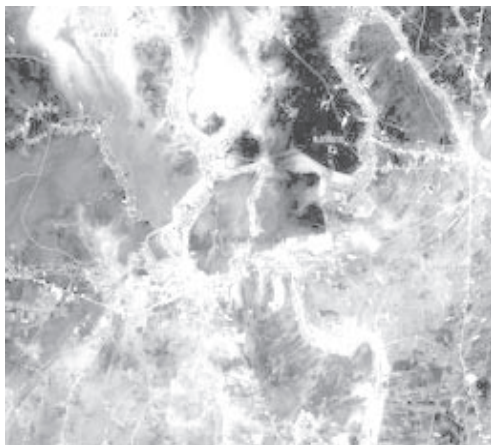
การติดตามและประเมินสถานการณ์ อุทกภัยปี 2553 สทอภ. ได้ใช้ข้อมูลจากดาวเทียม

การโปรแกรมรับสัญญาณภาพดาวเทียม RADARSAT-2 เดือนพฤศจิกายน 2553

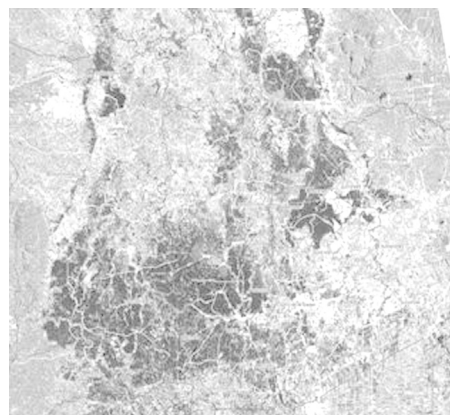
THEOS (THailand Earth Observation Satellite) ซึ่งเป็นดาวเทียมสำรวจทรัพยากร ดวงแรกของประเทศไทย ร่วมกับข้อมูลจาก ดาวเทียมอื่นที่ สทอภ. รับสัญญาณ โดยใช้ ข้อมูลบันทึกภาพต่างช่วงเวลา (multi-date) และต่างรายละเอียดภาพ (resolution) ทั้งในระบบบันทึกข้อมูลด้วยเรดาร์ (radar) เช่น ดาวเทียม RADARSAT-2 และ ALOS ระบบ PALSAR ที่มีคุณสมบัติในการถ่ายภาพ

ทะเลเมฆหมอก และระบบบันทึกข้อมูล
คลื่นแสง (optical) ได้แก่ ดาวเทียม
LANDSAT-5 ระบบ TM และ ALOS ระบบ
AVNIR-2 บันทึกภาพตั้งแต่เดือนสิงหาคม
2553 เป็นต้นมา ตลอดจนการใช้ข้อมูลจาก
ดาวเทียม Terra/Aqua ระบบ MODIS ซึ่ง
ถ่ายภาพครอบคลุมทั้งประเทศไทยในช่วง
เช้าและบ่ายมาใช้ในการติดตามสถานการณ์
รายวัน รวมจำนวนทั้งสิ้นกว่า 200 ภาพ

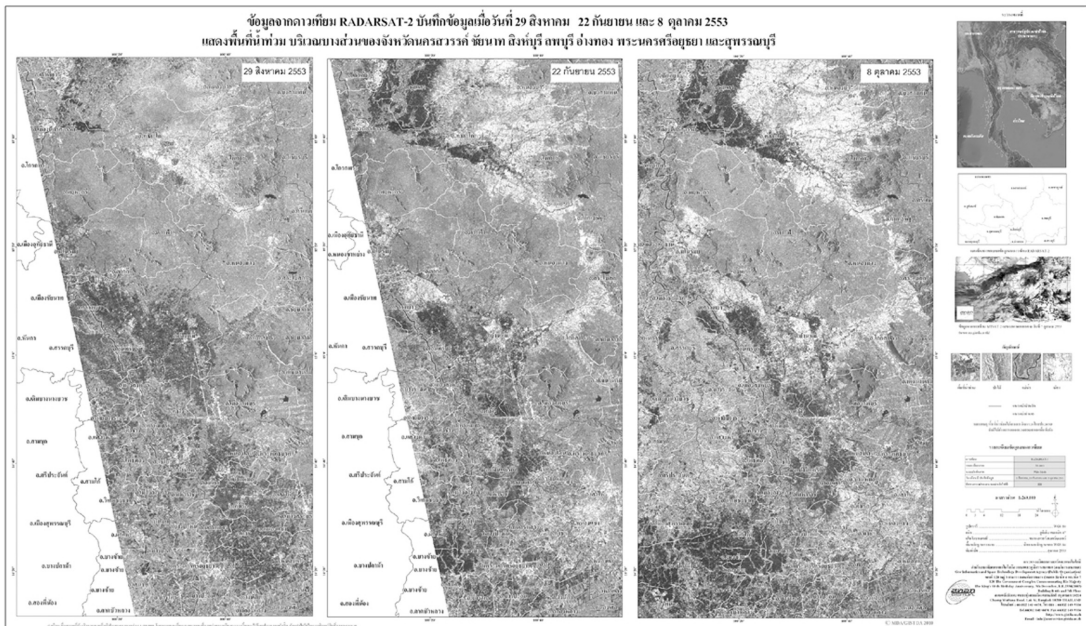

ตัวอย่างภาพข้อมูลจากดาวเทียม
THEOS ระบบบันทึกหลายช่วงคลื่น
(multispectral) (ซ้าย) และ

ทั้งนี้ข้อมูลข้างต้นจะนำมาวิเคราะห์และ
ประมวลผลร่วมกับข้อมูลในระบบสารสนเทศ
ภูมิศาสตร์ (Geographic Information
System: GIS) อาทิเช่น ข้อมูลการใช้ประโยชน์
ที่ดิน ข้อมูลแหล่งน้ำ และเส้นทางน้ำ ข้อมูล
ผังเมือง เป็นต้น จากนั้นนำมาซ้อนทับกับ
ขอบเขตการปกครอง ในระดับจังหวัด อำเภอ
และตำบล เพื่อประเมินพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ
ในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนการจัดทำแผนที่
แสดงพื้นที่น้ำท่วมเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
นำไปใช้วางแผนและบริหารจัดการต่อไป

RADARSAT-2 (ขวา)
แสดงพื้นที่น้ำท่วมขัง บริเวณบางส่วน
ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

29 สิงหาคม 2553

ภาพเปรียบเทียบพื้นที่น้ำท่วมบนข้อมูลจากดาวเทียม RADARSAT-2 หลายช่วงเวลา แสดงพื้นที่น้ำท่วมขัง (สีเทาถึงดำ)

22 กันยายน 2553

บริเวณพื้นที่บางส่วนของจังหวัดนครสวรรค์ ชัยนาท สิงห์บุรี ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา และสุพรรณบุรี

8 ตุลาคม 2553

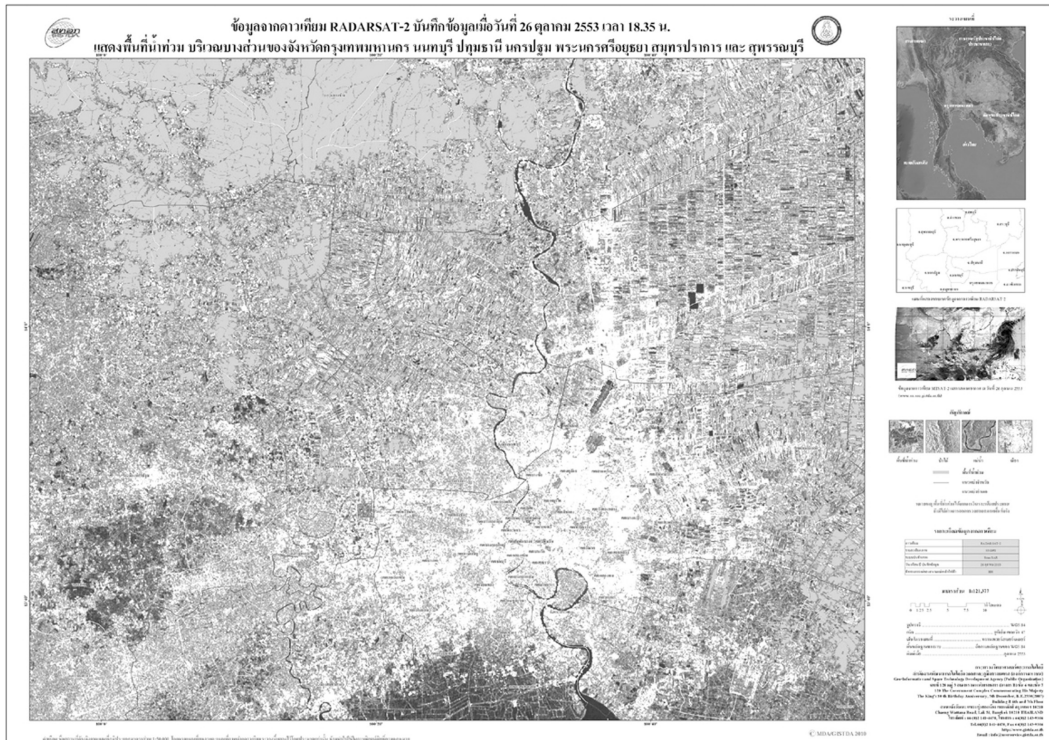
การวิเคราะห์ขอบเขตพื้นที่น้ำท่วมด้วยข้อมูลจากดาวเทียม

การวิเคราะห์ขอบเขตพื้นที่น้ำท่วมปี 2553 ครอบคลุมทุกภาคของประเทศไทย (ไม่รวมภาคใต้) โดยขอบเขตพื้นที่น้ำท่วมได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากดาวเทียม RADARSAT-2 เป็นหลัก โดยเป็นข้อมูลบันทึกภาพระหว่างวันที่ 12 สิงหาคม - 9 พฤศจิกายน 2553 พบว่า มีพื้นที่น้ำท่วมรวมจำนวนทั้งสิ้น 56 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี กำแพงเพชร กาฬสินธุ์ ขอนแก่น

ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท ชัยภูมิ เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครนายก นครปฐม นครพนม นครราชสีมา นครสวรรค์ นนทบุรี น่านบุรีรัมย์ ปทุมธานี ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา พะเยา พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ มหาสารคาม แม่ฮ่องสอน ยโสธร ร้อยเอ็ด ระยอง ราชบุรี ลพบุรี ลำปาง ลำพูน เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สมุทรปราการ สมุทรสาคร สระแก้ว สระบุรี สิงห์บุรี สุโขทัย สุพรรณบุรี สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อ่างทอง อำนาจเจริญ อุตรธานี อุตรดิตถ์ อุทัยธานี และอุบลราชธานี คิดเป็นเนื้อที่น้ำท่วมรวม

ทั้งสิ้น ประมาณ 18,259,900 ไร่ ซึ่งเป็น
ขอบเขตพื้นที่น้ำท่วมสะสมที่ปรากฏ ในภาพ
ถ่ายจากดาวเทียม ทั้งในส่วนของน้ำล้นตลิ่ง
น้ำท่วมขัง น้ำท่วมฉับพลัน (ขณะที่ถ่ายภาพ)
แต่ไม่รวมพื้นที่อ่างเก็บน้ำ และหนองน้ำ
ธรรมชาติ

(1.74 ล้านไร่) ตามลำดับ โดยจังหวัดที่มี
พื้นที่น้ำท่วม 10 ลำดับแรก ได้แก่
นครราชสีมา นครสวรรค์ พระนครศรีอยุธยา
สุพรรณบุรี พิจิตร พิษณุโลก ฉะเชิงเทรา
ร้อยเอ็ด ลพบุรี และปราจีนบุรี

แผนที่แสดงพื้นที่น้ำท่วม (สีฟ้า) จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากดาวเทียม RADARSAT-2

ทั้งนี้ ข้อมูลพื้นที่น้ำท่วมในแต่ละช่วง
เวลานำมาวิเคราะห์ระยะเวลาที่เกิด
น้ำท่วมขังในแต่ละพื้นที่พบว่า ในภาพรวม
พื้นที่น้ำท่วมขังส่วนใหญ่อยู่ในระยะท่วมขัง 1 -
7 วัน (10.16 ล้านไร่) รองลงมา ท่วมขังเกิน
15 วัน (6.34 ล้านไร่) และท่วมขัง 8 - 15 วัน

การประเมินพื้นที่น้ำท่วมจำแนกตามการใช้ ประโยชน์ที่ดิน

การประเมินพื้นที่น้ำท่วมจำแนกตาม
การใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยใช้ข้อมูลแผนที่
การใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน
และนำมาจำแนกพื้นที่น้ำท่วมออกเป็น 5 กลุ่ม

คือ พื้นที่นาข้าว พื้นที่พืชไร่ พื้นที่พืชสวน และไม้ยืนต้น พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และพื้นที่อื่น โดย 3 กลุ่มแรกอยู่ในขอบเขตน้ำท่วม รวมประมาณ 13.77 ล้านไร่ แบ่งเป็นพื้นที่นาข้าว 12.91 ล้านไร่ พื้นที่พืชไร่ 3.64 แสนไร่ พื้นที่พืชสวนและไม้ยืนต้น 5.02 แสนไร่ ส่วนพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอยู่ในขอบเขตน้ำท่วม ประมาณ 6.86 แสนไร่ นอกนั้นเป็นพื้นที่อื่น ประมาณ 3.79 ล้านไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) จังหวัดที่พื้นที่นาข้าวได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม 10 ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา นครสวรรค์ พิจิตร สุพรรณบุรี พิษณุโลก ลพบุรี ฉะเชิงเทรา ชัยภูมิ ปราจีนบุรี และสุโขทัย

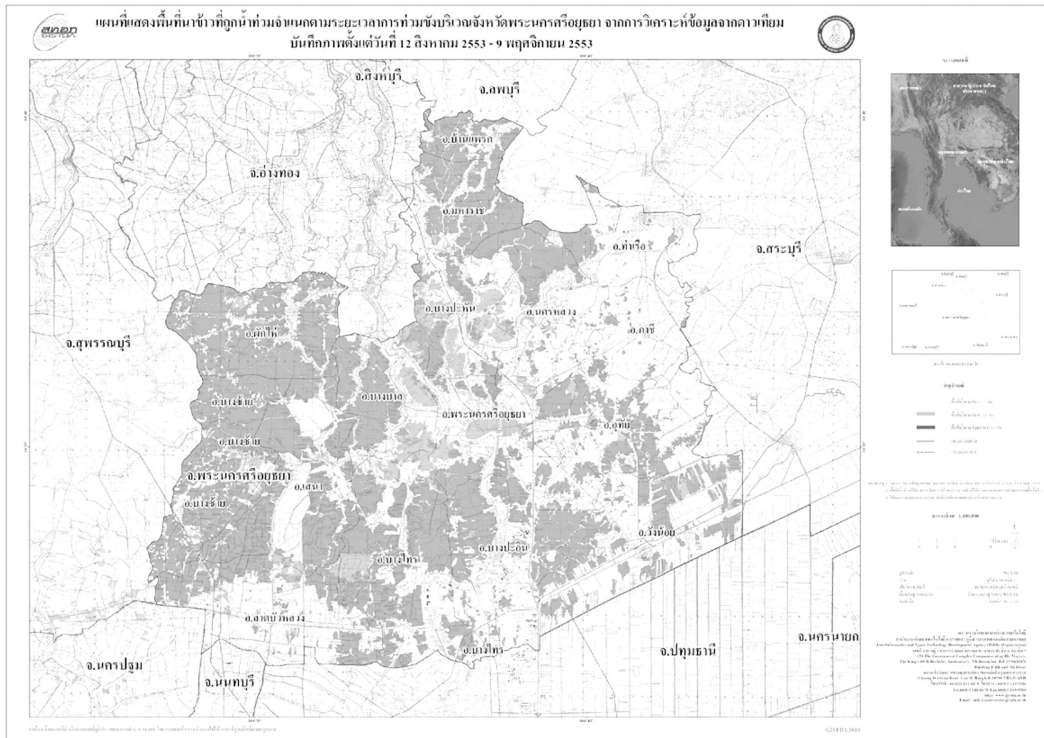
2) จังหวัดที่พื้นที่พืชไร่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม 10 ลำดับแรก ได้แก่

จังหวัดนครราชสีมา เพชรบูรณ์ เชียงราย พิษณุโลก สระบุรี ชัยภูมิ สุพรรณบุรี นครสวรรค์ ร้อยเอ็ด และหนองคาย

3) จังหวัดที่พื้นที่พืชสวนและไม้ยืนต้นได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม 10 ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา นครนายก นครปฐม ปทุมธานี เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ นครราชสีมา ลพบุรี และปราจีนบุรี

4) จังหวัดที่พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม 10 ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา นครปฐม ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา นครนายก ราชบุรี ชลบุรี ศรีสะเกษ สมุทรปราการ และสุพรรณบุรี

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่น้ำท่วมจำแนกตามระยะเวลาการท่วมขัง (ไร่)			
	ท่วมขัง 1 - 7 วัน	ท่วมขัง 8 - 15 วัน	ท่วมเกิน 15 วัน	รวมเนื้อที่
นาข้าว	7,323,232	1,174,835	4,411,218	12,909,285
พืชไร่	253,946	16,302	94,112	364,360
พืชสวนและไม้ยืนต้น	286,050	42,258	173,820	502,128
เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	344,000	89,906	252,774	686,680
อื่นๆ	1,962,431	420,984	1,414,032	3,797,447
รวมทั้งสิ้น	10,169,658	1,744,285	6,345,957	18,259,900

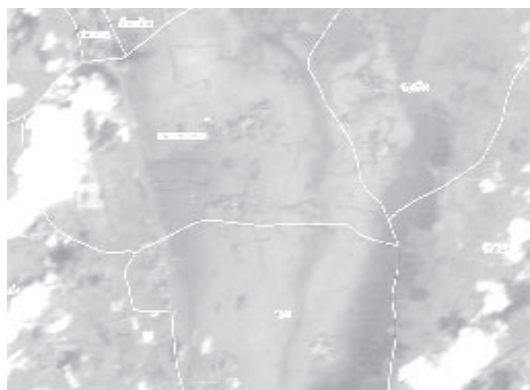
ตัวอย่างแผนที่แสดงพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากตามระยะเวลาท่วมขังของพื้นที่น้ำท่วม

การสำรวจแจงนับหลังคาเรือนโดยใช้ข้อมูลจากดาวเทียมรายละเอียดสูง

การสำรวจแจงนับหลังคาเรือนด้วยการใช้ข้อมูลจากดาวเทียมรายละเอียดสูง (1 เมตร หรือดีกว่า) เพื่อแจงนับจำนวนหลังคาเรือนที่ได้รับผลกระทบจากภัยน้ำท่วม โดยนำขอบเขตพื้นที่น้ำท่วมสะสมที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากดาวเทียมในแต่ละช่วงเวลาใช้เป็นฐานข้อมูลในการสำรวจแจงนับหลังคาเรือนซึ่งจังหวัดที่ดำเนินการมีทั้งสิ้น 22 จังหวัดประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สุพรรณบุรี

สุรินทร์ ขอนแก่น ชัยนาท ชัยภูมิ นนทบุรี ปราชินบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง อุทัยธานี นครนายก สระแก้ว สระบุรี ปทุมธานี ฉะเชิงเทรา นครสวรรค์ บุรีรัมย์ นครปฐม และพิจิตร

ภาพสีผสมจริงข้อมูลจากดาวเทียม THEOS บันทึกภาพวันที่ 23 ตุลาคม 2553 แสดงพื้นที่น้ำท่วมขัง (ซ้าย) และภาพข้อมูลจากดาวเทียม รายละเอียดสูงแสดงที่ตั้งครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม (ขวา) บริเวณบ้านเนินยาว ต.หนองทรายขาว อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี

ผลการสำรวจแฉ่งนับหลังคาเรือนของแต่ละจังหวัด พบว่า จำนวนหลังคาเรือนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่น้ำท่วมมีจำนวนทั้งสิ้น 688,854 หลังคาเรือน โดย 10 จังหวัด ที่มีจำนวนหลังคาเรือนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่น้ำท่วมสูงสุด พบมากในจังหวัดนครราชสีมา (161,052 หลังคาเรือน) พระนครศรีอยุธยา (109,379 หลังคาเรือน) สุพรรณบุรี (69,614 หลังคาเรือน) นครสวรรค์ (62,376 หลังคาเรือน) อ่างทอง (47,937 หลังคาเรือน) พิจิตร (42,982 หลังคาเรือน) ลพบุรี (32,582 หลังคาเรือน) สิงห์บุรี (30,460 หลังคาเรือน) ฉะเชิงเทรา (22,695 หลังคาเรือน) และนครปฐม (17,939 หลังคาเรือน)

ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามและประเมินสถานการณ์อุทกภัยโดยใช้ข้อมูลจากดาวเทียมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการช่วยเหลือ พื้นฟู และบูรณะพื้นที่ต่อไป กระทรวงมหาดไทย (มท.) และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.) จึงได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ **“การป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”** เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2553 ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการอุทกภัยและภัยแล้ง ซึ่งในเบื้องต้น สทอภ.ให้การสนับสนุนแผนที่แสดงพื้นที่น้ำท่วม

รายจังหวัด จำนวนทั้งสิ้น 36 จังหวัด โดยได้ส่งเจ้าหน้าที่ร่วมปฏิบัติการ ณ จังหวัดอุบลราชธานี (ระหว่าง วันที่ 1 - 15 พฤศจิกายน 2553) เพื่อสนับสนุนข้อมูลจากดาวเทียมและข้อมูลภูมิสารสนเทศในระดับจังหวัด และจัดทำแผนที่น้ำท่วมรายจังหวัด พร้อมข้อมูลพื้นที่ได้รับผลกระทบส่งให้จังหวัดที่ประสบภัยน้ำท่วม เพื่อใช้ในการกิจการฟื้นฟูและชดเชยแก่ผู้ประสบอุทกภัยต่อไป

นอกจากนี้ สทอภ. ได้มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการติดตามสถานการณ์อุทกภัยทั้งในและต่างประเทศ อาทิเช่น (1) คณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย โดยให้การสนับสนุนข้อมูลแผนที่แสดงพื้นที่น้ำท่วม รวมทั้งส่งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการประจำ ณ ศูนย์ประสานการช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบอุทกภัย (ศซอ.) ทำเนียบรัฐบาล (2) คณะอนุกรรมการติดตามสถานการณ์น้ำและเตรียมความพร้อม ด้านอุทกภัย โดยมี รมว.กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธานอนุกรรมการ โดยให้มีการรายงานสถานการณ์ทุกวันจันทร์ (3) สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการกำหนดมาตรการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมในระยะกลาง และระยะยาว ร่วมกับ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มีการประชุมหารือเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2553 และ (4) การขอรับการสนับสนุนข้อมูลจากดาวเทียม ALOS ระบบ PALSAR และ AVNIR-2 ภายใต้โครงการความร่วมมือไทย - ญี่ปุ่น (Sentinel Asia) และ ALOS sub-node ตลอดจนการได้รับการสนับสนุนข้อมูลแผนที่แสดงพื้นที่น้ำท่วมจาก United Nations Institute for Training and Research (UNITAR) Operational Satellite Applications Programme หรือเรียกว่า “UNOSAT” รวมทั้งสิ้น 8 ภาพ

การสนับสนุนและเผยแพร่ข้อมูลพื้นที่น้ำท่วม

หลังจากวิเคราะห์และจัดทำแผนที่แสดงพื้นที่น้ำท่วมแล้ว สทอภ. ได้ให้การสนับสนุนและเผยแพร่แผนที่ดังกล่าวให้กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกว่า 20 แห่ง อาทิเช่น กระทรวงมหาดไทย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมชลประทาน ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมการค้าภายใน สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น ตลอดจนการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ <http://flood.gistda.or.th>

ให้กับประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งข้อมูลที่เผยแพร่ประกอบด้วย ภาพแผนที่แสดงพื้นที่น้ำท่วมขอบเขตพื้นที่น้ำท่วมแบบเชิงเลข (digital) ที่สามารถนำไปใช้งานในระบบ GIS ได้ ภาพถ่ายจากดาวเทียมที่สามารถเรียกแสดงบน Google Earth และรายงานสถานการณ์น้ำท่วมจากภาพถ่ายดาวเทียม เป็นต้น

ระบบบริการแผนที่ทางอินเทอร์เน็ต (Web Map Service: WMS)

วิกฤตน้ำท่วม

วิกรม กรมดิษฐ์¹

“โลกกำลังเจอกับภัยพิบัติทางธรรมชาติซึ่งทวีความรุนแรงและบ่อยครั้งขึ้น หากสืบสาวหาต้นตอ ก็จะพบว่าที่แท้มาจากน้ำมือมนุษย์เรานี่เอง”

โลกของเราเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ผมขอนำเรื่องต่างๆ มาเปรียบเทียบเพื่อให้ท่านผู้อ่านได้เห็นภาพ เพราะตอนนี้สิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในจังหวัดนครราชสีมาหรือกรุงเทพ ล้วนแล้วแต่เป็นความเสียหายครั้งยิ่งใหญ่อย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในรอบหลายปี

เมื่อผมเป็นเด็กใช้ชีวิตอยู่ที่เมืองกาญจน์หลายครั้งที่เจอกับปัญหาน้ำท่วม ผมยังจำได้ดีว่าหากได้ยินเสียงระฆังขึ้นมา แสดงว่ากำลังเกิดเหตุไม่ดีขึ้น เช่นหากเป็นช่วงหน้าน้ำเมื่อได้ยินเสียงระฆัง นั้นหมายความว่ากำลัง

จะเกิดน้ำท่วม เนื่องจากน้ำจากแม่น้ำแม่กลองกำลังจะเอ่อล้นเข้าท่วมบ้านเรือนอย่างแน่นอน และพอได้ยินเสียงระฆังเตือนไม่ว่าจะเด็ก ผู้ใหญ่ หรือคนชราต่างจะต้องรีบหาเครื่องมือต่างๆ แล้ววิ่งไปที่ริมแม่น้ำเพื่อช่วยกันสร้างตลิ่งกันไม่ให้น้ำเอ่อล้น มาท่วมบ้านเรือน

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อ 40 กว่าปีที่แล้ว เป็นการเกิดขึ้นแบบซ้ำซาก ชาวบ้านแถบนั้นล้วนเคยชิน เพราะเห็นว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากธรรมชาติและเราไม่สามารถควบคุมได้ แต่ผู้ใหญ่หลายคนกลับพูดให้ผมได้ยินเสมอว่า การที่น้ำท่วมนั้นเป็นเพราะดวงไม่ดี หรือโชค

¹ รองประธานสภาธุรกิจไทย - จีน ประธานมูลนิธิร่มตะ นักบริหารมืออาชีพ

ไม่ตี แต่หลังจากนั้นไม่นานก็มีการสร้างเขื่อน
ศรีนครินทร์ และเขื่อนเขาแหลมขึ้น ทำให้
น้ำถูกกักเก็บไว้บนเขื่อนและปัญหาน้ำท่วม
เริ่มหายไป ถือได้ว่าสองเขื่อนนี้เป็นสิ่งเสริม
ดวงให้คนเมืองกาญจน์ไม่ต้องพบเจอกับภัย
น้ำท่วมอีกต่อไป

แต่เหตุการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นในตอนนี้เป็นเพราะฝนที่ตกนั้นมาตกได้เขื่อน โดยเฉพาะแถบเทือกเขาตะนาวศรีซึ่งเป็นชายแดนไทยกับพม่าเมื่อฝนตกน้ำก็จะไหลลงสู่ที่ราบบริเวณกาญจนบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี ทำให้ในช่วงเกือบเดือนที่ผ่านมาพื้นที่แถบนี้ได้ประสบกับปัญหาน้ำท่วม

เหตุการณ์ดังกล่าวคล้ายๆกับเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นกับเขาใหญ่ เพราะในช่วงที่ผ่านมาเขาใหญ่เกิดปัญหาฝนตกหนักเพียงสามวันเท่านั้นต้องรองรับน้ำฝนที่สูงกว่า 300 มม. จะว่าไปแล้วเขาใหญ่ในช่วงหน้าฝนที่กินระยะเวลาราว 4 เดือนจะมีน้ำฝนจำนวน 1,500 มม. ทำให้พื้นที่ราบที่อยู่ใกล้เขาใหญ่ประสบกับปัญหาน้ำท่วมอย่างรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นที่ปากช่องหรือในตัวเมืองโคราช นอกจากนี้ยัง

มีปัญหาน้ำเหนือที่ไหลลงมาสู่แม่น้ำเจ้าพระยาทำให้หลายๆจังหวัดต้องประสบปัญหาน้ำท่วม

หากเราเข้าใจภาพรวมของโลกว่าทำไมจึงเกิดปัญหาเหล่านี้จะทำให้เราเห็นว่าไม่เฉพาะประเทศไทยเท่านั้นที่กำลังประสบปัญหาน้ำท่วม แต่ทั้งโลกกำลังเผชิญกับวิกฤตนี้เช่นเดียวกัน และดูเหมือนทวีปเอเชียจะได้รับผลกระทบนี้รุนแรงกว่าที่อื่น หากเราทำความเข้าใจกับปัญหานี้อาจจะสามารถหาทางรับมือได้

ปัจจุบันเชื่อว่าคนทั่วโลกเริ่มตระหนักถึงปัญหาภาวะโลกเปลี่ยนซึ่งถือว่าเป็นภัยคุกคามระยะยาวต่อโลกใบนี้ เป็นที่สังเกตว่า ในช่วงระยะ 1 - 2 ปีที่ผ่านมาอากาศของโลกแปรปรวนผิดปกติไปอย่างมาก บางพื้นที่ประสบภัยภัยแล้ง บางพื้นที่ฝนตกหนักจนเกิดอุทกภัย ในบางแห่งเกิดมีหิมะตกทั้งที่ไม่เคยมีมา องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (World Meteorological Organization: WMO) ได้เฝ้าสังเกตอากาศที่แปรปรวน

ตั้งแต่ต้นปี 2007 เป็นต้นมาพบว่า เกิดความแปรปรวนทำลายสถิติหลายอย่างได้แก่

หนาวที่สุดทำลายสถิติ น้ำท่วมมากที่สุด ร้อนที่สุดมากกว่าทุกปี ช่วงฤดูร้อนนั้นอากาศ ร้อนนาน และหากเป็นในฤดูหนาวก็หนาว นานที่สุดมีคลื่นความร้อนแผ่กระจายมากที่สุด

โลกกำลังเจอกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งทวีความรุนแรงและบ่อยครั้งขึ้น หากสืบสาว หาดันตอ ก็จะพบว่า ที่แท้มาจากน้ำมือมนุษย์ เรายี่เอง เราสามารถแยกภัยพิบัติทาง ธรรมชาติออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ด้วยกันคือ

1. ภัยจากน้ำและดินฟ้าอากาศ พายุ น้ำท่วม ภัยแล้ง
2. ภัยจากธรณีวิทยา เช่น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด คลื่นสึนามิ และ
3. ภัยจากเชื้อโรค เช่น โรคระบาดร้ายแรงต่างๆ ถ้าหากย้อนหลังไปร้อยปีที่ผ่านมา ในช่วง 50 ปีแรก ภัยพิบัติทางธรรมชาติเกิดขึ้นน้อยมาก แต่สถิติต่างๆ เพิ่งจะพุ่งสูงขึ้น ตั้งแต่ 50 ปีที่ผ่านมาเนี้เอง โดยเฉพาะสถิติ น้ำท่วมสูงขึ้นอย่างผิดปกติ โดยกราฟภัยพิบัติทางธรรมชาติเพิ่มสูงขึ้นในระดับ 45 องศา ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อทั้งชีวิตและ

ทรัพย์สิน และความเสียหายด้านเศรษฐกิจ อย่างมหาศาล พบว่าน้ำท่วมมีมากที่สุด (30.7) รองลงมาคือพายุลม (26.6) จากนั้นเป็นโรคระบาด (11.2) และแผ่นดินไหว (8.6) แต่ใน ขณะเดียวกันภัยแล้งก็เกิดมากขึ้นด้วย (7.8) แต่หากมีการแยกตามทวีปที่เกิดภัยพิบัติพบว่า ทวีปแอฟริกาเจอปัญหาการแพร่กระจาย ของโรคภัยรุนแรงมากที่สุด ทวีปอเมริกาเจอ ปัญหาจากพายุเฮอริเคนและน้ำท่วมมากที่สุด

เอเชียเจอน้ำท่วม พายุและแผ่นดินไหวมากที่สุด ยุโรปเจอน้ำท่วม

ส่วนออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และหมู่เกาะแปซิฟิกเจอแผ่นดินไหวมากที่สุดแต่ในระดับที่ไม่รุนแรง สถิติในปี 2007 เกิด ภัยพิบัติทางธรรมชาติรวม 126 ครั้ง สหรัฐเจ เข้าไปมากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพายุเฮอริเคน ที่ก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน 22 ครั้ง จีน 20 ครั้ง อินเดีย 18 ครั้ง ฟิลิปปินส์ 16 ครั้ง อินโดนีเซีย 15 ครั้ง ปากีสถาน 9 ครั้ง ญี่ปุ่น 8 ครั้ง

อย่างไรก็ตามความเสียหายด้านชีวิตมนุษย์ในประเทศพัฒนาแล้วมีน้อยลง เพราะมีมาตรการป้องกัน การอพยพโยกย้ายประชาชน แต่ในประเทศกำลังพัฒนาที่ยากจนยังมีมาก เช่น เดิมประเมินว่า ความเสียหายทางเศรษฐกิจจากภัยพิบัติทางธรรมชาติทั่วโลกในปี 2007 คิดเป็นมูลค่าประมาณ 1,800,000 ล้านบาท ในปี 2007 ภัยพิบัติทางธรรมชาติขนาดใหญ่ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินและต่อเศรษฐกิจมากที่สุดอันดับหนึ่งมาจากภัยน้ำท่วม รองลงมาคือ พายุลม ส่วนแผ่นดินไหว อากาศหนาวเย็นจัด ภัยแล้ง ไฟป่า ดินถล่ม อยู่ในระดับต่ำ

สำหรับภูมิภาคที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติมากที่สุดในปี 2007 คือ ทวีปเอเชีย (74.8%) ซึ่งส่วนใหญ่ เจอพายุและน้ำท่วมเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นจีน บังคลาเทศ อินเดีย ฟิลิปปินส์และอินโดนีเซียซึ่งเป็นเกาะเช่นเดียวกับญี่ปุ่นและไต้หวัน ที่เจอพายุหลายสิบลูกในแต่ละปี ประเทศลุ่มน้ำโขงเช่นไทยก็เจอน้ำท่วมเป็นประจำ ทวีปอเมริกา (12.2%) ส่วนใหญ่เจอพายุเฮอริเคนแถบรัฐชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก แอฟริกา (6.5%) ยุโรป (5.1%) โอเชียเนีย (1.4%)

ความรุนแรงทางภัยพิบัติโลกยิ่งน่าวิตกขึ้นไปอีกเมื่อ UN ได้ออกมาเตือนถึงมหันตภัยน้ำท่วมซึ่งกำลังจะเป็นปัญหาใหญ่ในปี 2010 ซึ่งผลกระทบทั่วโลกมีถึงปีละ 500

ล้านคน ภัยนะที่เกี่ยวเนื่องจากน้ำท่วมและสภาพอากาศเลวร้ายนั้น กินอัตราส่วนมากถึง 59% ของทั้งหมดที่มีการรายงานจากปีที่แล้ว โดยระหว่างปี 2004 - 2009 มีเหตุฉุกเฉินเพิ่มขึ้นจาก 200 เป็น 400 เหตุการณ์ ขณะที่ปริมาณการเกิดน้ำท่วมได้เพิ่มขึ้นจาก 60 ครั้ง เป็นกว่า 100 ครั้ง ส่วนในปีนี้มีน้ำท่วมเกิดขึ้นแล้วราว 70 ครั้ง นับถึงเดือนสิงหาคมเท่านั้น

ทั้งนี้ ข้อมูลของยูเอ็น ระบุว่า 83% ของเหยื่อของภัยพิบัติเมื่อปีที่แล้วอาศัยอยู่ในเอเชีย ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจในเอเชีย คิดเป็นมูลค่าความเสียหายกว่า 8.25 แสนล้านบาท ทาง WMO (World Meteorological Organization) รายงานว่าอุณหภูมิของผิวดินโลกร้อนที่สุดในเดือนเมษายน ปี 2007 ทำลายสถิติที่เคยมีมาในปี 1880 หรือสูงกว่าอุณหภูมิโดยเฉลี่ยในปีก่อน 1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิโลกที่เพิ่มขึ้น 1 องศาเซลเซียสส่งผลกระทบอย่างหนึ่งที่ตามมาอย่างเห็นได้ชัดนั่นคือ ฝนตกหนักและน้ำท่วมซึ่งในหลายๆ

พื้นที่ทั่วโลกต้องเผชิญกับปัญหานี้ ในปี 2010 นี้จะเห็นได้ว่าปัญหาอุทกภัยมีความรุนแรงอย่างที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศในเขตร้อนย์สูตร ไม่เพียงเท่านั้นในหลายๆ ประเทศ ได้แก่ จีน เกาหลีเหนือ อียิปต์ ปากีสถาน โปรตุเกส โปแลนด์ เยอรมนี อังการี ออสเตรเลีย โลวาเกีย เซอร์เบีย ยูเครน แลตเวีย ต่างก็ต้องเผชิญกับสถานการณ์อันเลวร้าย และได้รับความเสียหายอย่างมากมายจากภัยน้ำท่วมด้วยกันทั้งสิ้น สภาวะน้ำท่วมในปี 2010 นี้ มีความรุนแรงส่งผลกระทบต่อหลายพื้นที่เป็นวงกว้าง ประเทศปากีสถานมีผู้เสียชีวิตจากพิบัติภัยน้ำท่วมกว่า 1,500 คน ประชาชนหลายพันคนต้องอพยพหนีตาย พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมเป็นบริเวณกว้างระบบสาธารณูปโภคในพื้นที่ซึ่งเดิมแย่อยู่มากยิ่งเลวร้ายลงเข้าไปอีก ทั้งถนน สะพาน ถูกกระแสน้ำพัดพาเสียหายทั้งสิ้น

ส่วนเกาหลีเหนือประสบปัญหาอุทกภัยครั้งใหญ่ในเมืองชินยุง เป็นพื้นที่ชายแดนติดกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศจีน และ หลายจังหวัดทางตะวันออกของประเทศ เนื่องจากฝนที่ตกหนัก เมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา ทำให้ประชาชนมากกว่าครึ่งแสนต้องอพยพออกจากบ้านเรือน และทำให้พื้นที่ทางการเกษตรจมอยู่ภายใต้กองโคลนฝน สภาวะน้ำท่วมหนักส่งผลให้มีผู้สูญหาย 3 ราย

โดยเมื่อปี 2007 มีชาวเกาหลีเหนืออย่างน้อย 600 คน ที่ต้องสูญหายและเสียชีวิตจากภัยน้ำท่วมหนัก

นอกจากนี้ประเทศจีนก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ประสบกับสภาวะน้ำท่วมรุนแรงในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา มีผู้เสียชีวิต 701 ศพ และสูญหาย 347 คน บ้านเรือนเสียหาย 645,000 หลัง รวมมูลค่าความเสียหายมากกว่า 142,000 ล้านหยวน 3 ใน 4 มณฑล ของประเทศต้องเผชิญกับเหตุน้ำท่วมมีแนวโน้มเลวร้ายลง เนื่องจากประเทศยังต้องเผชิญกับฤดูพายุต่อไปอีก ซึ่งสถิติภัยพิบัติจากน้ำท่วมครั้งรุนแรงที่สุดในประวัติศาสตร์บริเวณแม่น้ำแยงซีในปี 1998 ซึ่งในปีนั้นเกิดเหตุน้ำท่วมหนักตามแนวแม่น้ำแยงซี คร่าชีวิตประชาชนมากกว่า 4,000 คน ทำให้ทางการต้องอพยพประชาชนกว่า 18 ล้านคน และน้ำท่วมครั้งดังกล่าวยังสร้างความเสียหายคิดเป็นมูลค่าถึง 1.18 ล้านล้านบาท

ในขณะเดียวกัน ต้นเดือนสิงหาคม ปี 2010 นี้ ประเทศฟิลิปปินส์ก็โดนพายุฝน

ถล่มเกาะลูซอนซึ่งเป็นเกาะหลักของฟิลิปปินส์นานติดต่อกันถึง 3 วัน ทำให้เกิดฝนตกอย่างหนัก มีผู้เสียชีวิต 11 คน จากการจมน้ำและถูกฝังอยู่ใต้กองดินที่ถล่มลงมา ประชาชนกว่า 36,000 คนไร้ที่อยู่อาศัย โดยเมื่อเดือนกันยายนและตุลาคมปีที่แล้ว ประเทศฟิลิปปินส์ก็เคยโดนพายุ “กฤษณา” และได้ฝุ่น “ป่าห่ม่า” ถล่มเกาะลูซอนเป็นเวลาถึง 1 สัปดาห์เต็ม และก่อให้เกิดภาวะน้ำท่วมอย่างรุนแรงที่สุดในประวัติศาสตร์มีประชาชนราว 1,100 คนเสียชีวิตจากความแปรปรวนของอุณหภูมิโลกครั้งนี้ เมื่อย้อนกลับมาที่กลางเดือนตุลาคม ปี 2010 ฟิลิปปินส์เผชิญกับ ซูเปอร์ไต้ฝุ่น “เมกิ” ที่ถล่มภาคเหนือของฟิลิปปินส์ มีผู้เสียชีวิตแล้วอย่างน้อย 13 คน ทางการต้องอพยพประชาชน เกือบ 1.5 แสนคนไปสู่ที่ปลอดภัย

จากการประเมินเบื้องต้นพบว่า ความเสียหาย การบาดเจ็บ และเสียชีวิตมีน้อยมาก

เมื่อเทียบกับความแรงของพายุ เนื่องมาจากพายุขึ้นฝั่งและพัดผ่านเขตต่างๆ ในเขตที่มีประชากรอาศัยอยู่เบาบาง และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายต่างก็เตรียมการรับมือพายุลูกนี้ไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี สำหรับอิทธิพลของพายุ “เมกิ” ทำให้เกิดฝนตกหนักและพัดแรงในประเทศฟิลิปปินส์ ส่วนที่ได้รับผลกระทบหนักที่สุด ได้แก่ จังหวัด อีซาเบลา ประชาชนกว่า 8,000 คน ต้องอพยพจากบ้านเรือน “เมกิ” นับเป็นพายุลูกที่ 10 และมีความรุนแรงมากที่สุดในรอบปี ในทุกๆ ปี ประเทศฟิลิปปินส์ต้องเผชิญหน้ากับพายุไต้ฝุ่นที่ก่อตัวในมหาสมุทรแปซิฟิกพัดถล่มเฉลี่ยปีละ 20 ลูก ทำให้มีผู้เสียชีวิตจากเหตุภัยธรรมชาติอยู่เสมอ

สำหรับประเทศอินเดียในปี 2010 หลายรัฐของอินเดียก็ประสบกับปัญหาน้ำท่วมหนักที่สุดในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาเช่นกัน สถานการณ์น้ำท่วมในครั้งนี้นี้มีการประกาศภาวะฉุกเฉินราษฎรต้องอพยพออกนอกพื้นที่รัฐบาลได้ประกาศให้ภัยพิบัติครั้งนี้เป็นภัยแล้งครั้งรุนแรงที่สุดในรอบเกือบ 40 ปี

จากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทำให้เราต้องหันมาเตรียมตัวกันมากขึ้นเพื่อรับมือกับปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น เพราะจะว่าไปแล้วที่อื่นเผชิญกับปัญหาที่มีความรุนแรงกว่าบ้านเรา แต่กลับได้รับความเสียหายน้อยกว่า ผมเชื่อว่าหากเรายังมีการเตรียมตัวให้ดี

อิทธิพลได้ฝน เม็กซิโก

เตรียมแผนการรับมือให้ดีก็จะสามารถลดความเสียหายได้ และหากเรามีความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ว่าปัญหาแต่ละอย่างมีที่มาอย่างไร ก็จะช่วยให้เราสามารถแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น

ข้อมูลรายงานของคณะกรรมการการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยความเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ ซึ่งจัดทำโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากสหประชาชาติได้กล่าวถึงเหตุอุทกภัยรุนแรงที่เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วโลกตลอดทั้งปีที่ผ่านมาว่าอุทกภัยรุนแรงที่เกิดขึ้นทั่วโลกในแต่ละปีส่งผลกระทบต่อประชาชน มากถึง 500 ล้านคน แม้ว่าจำนวนผู้เสียชีวิตจะลดน้อยลง เนื่องจากระบบการเตือนภัยล่วงหน้าและปัจจัยอื่น แต่สำหรับผลกระทบต่อเศรษฐกิจจากความเสียหายด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน สุขภาพ อนามัย และอาคารบ้านเรือนรวมถึงพื้นที่การเกษตรที่ได้รับยังคงเลวร้ายลงกว่าเดิม

ขณะนี้ปัญหาอุทกภัยไม่ได้จำกัดอยู่เพียงพื้นที่เอเชียใต้หรือจีนอีกต่อไป หากแต่ยังขยายบริเวณกว้างไปในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก

โดยจากข้อมูลในช่วงปี 2004 - 2009 พบว่ามีรายงานเหตุน้ำท่วมเกิดขึ้นทั่วโลกกว่า 70 ครั้ง ทั้งในซูดาน เอริโอเปีย พม่า ฟิลิปปินส์ เวียดนาม อินโดนีเซีย จีน อินเดีย บังกลาเทศ เนปาล ปากีสถาน อัฟกานิสถาน โคลอมเบีย รวมถึงในสหรัฐและหลายพื้นที่ของยุโรป นอกจากนี้ ในช่วงเวลาเดียวกัน ก็ยังเกิดเหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติในรูปแบบอื่นๆ เช่น คลื่นความร้อน ความแห้งแล้ง ไฟป่า หรือพายุ ได้เพิ่มสูงขึ้นโดยเฉลี่ยจาก 200 เป็น 400 ครั้งต่อปี

หลายประเทศในยุโรปในปี 2010 นี้ต้องเผชิญกับสภาวะน้ำท่วมเกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเป็นช่วงจังหวะเวลาเดียวกันกับที่ทวีปยุโรปกำลังย่ำแย่กับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจนับเป็นความท้าทายอย่างมาก ต่อความพยายามที่จะหลุดพ้นจากวิกฤตการณ์เหล่านี้ อย่างเช่นที่อังกฤษและไอร์แลนด์เผชิญกับอุทกภัยครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ ส่งผลให้บ้านเรือนร่วม 2 หมื่นหลังต้องจมอยู่ในน้ำ

ส่วนเหตุน้ำท่วมที่ไอร์แลนด์นั้นถือเป็นเหตุร้ายแรงที่สุดในรอบ 800 ปี โดยแม่น้ำหลายสายมีน้ำล้นตลิ่ง เมืองริมชายฝั่งถูกคุกคามจากน้ำทะเลหนุน จุดที่ได้รับความเสียหายหนักสุดคือ เมืองคอร์ค ซึ่งบ้านเรือนประชาชน 1.8 หมื่นหลังไม่มีน้ำประปาใช้เพราะสถานีจ่ายน้ำหลักได้รับความเสียหาย ในไอร์แลนด์

ประชาชน 700 คนต้องอพยพหลบภัยที่บ้านเรือน
หลังระดับน้ำในเขื่อนเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ขณะที่
เจ้าหน้าที่นำเฮลิคอปเตอร์ออกช่วยเหลือ
ชาวบ้านที่หนีน้ำขึ้นไปติดอยู่บนหลังคาบ้าน
ในเยอรมนี มีประชาชนเกือบ 1,500 คน
รวมทั้งผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในบ้านพักคนชรา 2
แห่งต้องอพยพออกจากพื้นที่ หลังเกิดน้ำท่วม
ขณะเดียวกันทางภาคเหนือของสาธารณรัฐเช็ก
บ้านเรือนจำนวนมากจมอยู่ในกระแสน้ำ

จะเห็นได้ว่าปี 2010 เป็นปีหายนะ
น้ำท่วมของศตวรรษนี้ ส่วนสาเหตุที่ก่อให้เกิด
เกิดฝนตกหนักและหลายพื้นที่ต้องประสบ
กับสภาวะน้ำท่วมนั้นมาจากปัจจัยหลักทาง
อุตุนิยมวิทยา อันได้แก่ ร่องมรสุม หย่อม
ความกดอากาศต่ำ พายุ รวมถึงมรสุมที่พัด
ปกคลุมในแต่ละช่วงฤดูกาล ซึ่งล้วนเป็นผล
มาจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลก
ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ IPCC (Inter-
governmental Panel on Climate Change)
ที่ระบุว่าหนึ่งปรากฏการณ์ความเปลี่ยนแปลง

ที่จะเกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 21 คือการเกิด
เหตุการณ์รุนแรงด้านภูมิอากาศ เช่น ฝนตก
หนัก น้ำท่วม และดินถล่มเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น
ปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
จึงเป็นปัญหาสำคัญที่เราจะต้องร่วมมือกัน
ป้องกันและเสริมสร้างความสามารถในการ
รองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญมองไปในอีก 50 - 100 ปี
ข้างหน้าแล้วต่างสรุปว่าภาวะโลกร้อนขึ้นเป็น
“ภัยคุกคามต่อโลก” เพราะมีผลกระทบ
อย่างกว้างขวางต่อทุกทวีปในโลกนี้ ถ้าทุก
ประเทศในโลกไม่หาทางแก้ไขเสียแต่วันนี้
ผลจากภาวะโลกร้อนขึ้นจะมีผลกระทบต่อ
สภาวะของ “ปริมาณน้ำ” ของโลกอย่าง
หลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่าในช่วง 20 ปี
ข้างหน้าโลกจะร้อนขึ้นอีก 2 องศาเซลเซียส

การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิโลกที่สูง
ขึ้นส่งผลกระทบให้ธารน้ำแข็งบนเทือกเขา
หิมาลัยละลายเร็วขึ้นและมากขึ้นปีละประมาณ
10-15 เมตร ทำให้เกิดอุทกภัยในหลาย
ประเทศ อาทิ อินเดีย บังคลาเทศ พม่า จีน
ไทย เนื่องจากหากไม่นับภูเขาน้ำแข็งที่ขั้วโลก
เหนือแล้ว ธารน้ำแข็งบนเทือกเขาหิมาลัย
ถือว่าเป็นแหล่งน้ำแข็งใหญ่ที่สุดในโลก
เป็นต้นน้ำของแม่น้ำหลักหลายสายในเอเชีย
เช่น แม่น้ำสาละวิน แม่น้ำโขง แม่น้ำคงคา
อินดัส พรหมบุตร ฯลฯ

สำหรับประเทศไทยแล้วปัญหาน้ำท่วม

มักเกิดขึ้นในพื้นที่เดิมซ้ำๆ ซากๆ แต่ในปี 2010 นั้น ปัญหานี้ได้เปลี่ยนแปลงความคิดของคนทั้งประเทศใหม่ โดยในเดือนตุลาคมทั่วทุกภาคของประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากร่องความกดอากาศต่ำพาดผ่านภาคใต้ตอนบน ภาคกลาง และ ภาคตะวันออก และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้ประเทศไทยมีฝนตกชุกหนาแน่นและมีฝนตกหนักถึงหนักมากหลายพื้นที่ จนเกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลากเข้าท่วมบ้านเรือนราษฎร และพื้นที่การเกษตรในหลายพื้นที่ ซึ่งถือว่าเป็นอุทกภัยที่รุนแรงที่สุดในรอบ 30 ปี คาดการณ์ว่าน่าจะมีมูลค่าความเสียหายเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 1 - 2 หมื่นล้านบาท และกระทบกับอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (Gross Domestic Product :GDP) ของไทยในปีนี้อาจ 0.2%

สำหรับประเทศไทยแล้วเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่เกิดขึ้นมาหลายครั้งแล้ว โดยในปี 1942 ถือเป็นหนึ่งในปีแห่งประวัติศาสตร์ของเหตุการณ์น้ำท่วมประเทศไทยที่หนักที่สุด

เหตุการณ์ในครั้งนั้นเกิดในสมัยรัชกาลที่ 8 เมื่อครั้งที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม ยังดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยในครั้งนั้นน้ำได้ท่วมตามสถานที่สำคัญต่างๆ ในกรุงเทพฯ เช่น สถานีรถไฟหัวลำโพง ถนนเยาวราช อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ภูเขาทอง ถนนราชดำเนิน อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ฯลฯ สถานการณ์ในตอนนั้นน้ำไม่ได้ท่วมเฉพาะในกรุงเทพมหานครแต่ยังท่วมหลายๆ จังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา วัง ปิง ยม น่าน ทาจัน แมกลอง บางปะกง และทางภาคอีสานและภาคใต้

ก่อนที่จะมีการก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ คือเขื่อนภูมิพล และเขื่อนสิริกิติ์ ในช่วงฤดูน้ำหลากแทบทุกปีน้ำจะท่วมจนเป็นเรื่องปกติสำหรับคนในสมัยนั้น โดยระดับน้ำจะค่อยๆ เพิ่มขึ้น ผู้คนสามารถเตรียมตัวขนย้ายและป้องกันได้ทันแต่เนิ่นๆ แต่แล้วเหตุการณ์น้ำท่วมปี 1942 เกิดจากน้ำเหนือหลากมามากและรวดเร็ว เหตุการณ์น้ำท่วมครั้งนี้กินเวลารวม 3 เดือน ในปี 1983 เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมกรุงเทพมหานครอย่างหนักอีกครั้งสาเหตุเนื่องมาจากพายุพัดผ่านภาคเหนือ - ภาคกลางของประเทศไทย นอกจากนี้ ปี 1995 สมัยที่ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นอีกครั้งหนึ่งที่กรุงเทพฯ ประสบกับน้ำท่วมกินเวลาถึง 2 เดือนในช่วงที่น้ำเหนือหลากท่วมอยุธยา ปทุมธานี

ผมว่าปัญหาเรื่องน้ำเป็นเรื่องที่รัฐบาลต้องรีบแก้ไขอย่างถาวร โดยต้องทุ่มงบประมาณเพื่อการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ผมว่าปัญหาที่เจอนั้นเพราะรัฐบาลแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น เราจะพบว่ากระสอบทรายถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา น้ำท่วมมากที่สุด ซึ่งก็พอช่วยกันน้ำไม่ให้ล้นออกมาได้ แต่หลังจากปัญหาผ่านพ้นไปผมไม่รู้ว่ามีหน่วยงานใดจะมาจัดการกระสอบทรายเหล่านี้ หลายที่มักง่ายโดยการทิ้งกระสอบทรายเหล่านี้ลงแม่น้ำ ซึ่งทำให้เกิดการตื้นเขินมากขึ้น ทำให้น้ำท่วมหนักขึ้นเรื่อยๆ

ปัญหาน้ำท่วมเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี แต่ทำไมรัฐบาลไม่มีนโยบายที่จะแก้ไขอย่างถาวร วันนี้กรมอุตุฯมีพยากรณ์การแจ้งเตือน เราได้แต่เตรียมการรับมือเท่านั้น หากเทียบกับเมืองกาญจนบุรีที่ผมยกตัวอย่างในข้างต้นที่ในอดีตก็เจอปัญหาน้ำท่วมไม่แพ้กรุงเทพ แต่หลังจากมีการสร้างเขื่อนและมีการระบายน้ำลงคลองไปบริเวณอื่นปัญหาน้ำท่วมก็ลดลง เพราะนอกจากจะมีการกั้นน้ำไว้แล้วยังมีการทดน้ำเพื่อไม่ให้ปริมาณน้ำเพิ่มขึ้นเร็วเกินไปอีกด้วย ถือเป็นการแก้ไขปัญหาที่รัฐบาลควรนำเอามาใช้เป็นแม่แบบในการแก้ปัญหา น้ำท่วมในทุกส่วนของประเทศไทย

หัดใหญ่... “ได้มดล”

ช่วยอะไรเขาได้มากกว่านี้ คิดถึงใจเขาใจเรา
ฝนตกหนัก ไฟดับ น้ำท่วมสูง ไปไหนไม่ได้
ไม่มีข้าวกิน บ้านพัง และไม่รู้ชะตากรรม
คิดอยู่อย่างเดียวเราน่าจะช่วยเขาได้บ้าง

วันรุ่งขึ้นพอรู้ว่าทีมพีสิรยุทธจะลงไป
หัดใหญ่เลยขอไปด้วย นกแอร์ และพีคัง
พาที สารสิน ก็ดีใจหาย จัดตัวให้ไปฟรี
สำหรับคนที่จะไปช่วยภาคใต้ (ขอบคุณน้อง
ทราย เลขาพีคังที่ประสานงานทุกอย่างให้
อย่างดี) ตอนแรกว่าจะกลับโพลต์คำ แต่กว่า
จะไปก็บ่ายแล้ว กลับเลยคงไม่ได้ทำอะไรนัก
เลยตัดสินใจว่าจะค้าง แล้วรายการผู้หญิงฯ
ตอนเช้าละ บอกลาโปรดิเวเซอร์แล้วจะ
รายงานสดมาจากที่หัดใหญ่แล้วกัน งานนี้
ขอไปเหอะอยู่ไม่ได้แล้ว พุดปุบวิ่งจืดกลับ
บ้านไปเก็บของแล้วไปสนามบินทันที (อ้อ!
ลืมบอกว่ามีคนเตรียมตัวน้อยกว่าฉันคือพีโจ
โจอี้ บอย คนนั้นพอได้คุยกันว่าส่งสารคนที่
หัดใหญ่ พอฉันบอกว่ากำลังจะไปอยู่เนี่ย
คุณพีเลยขอไปด้วย ภายในเวลา 1 ชั่วโมง

ทั้งตัวและตัวเขาก็ได้มาอยู่ตอนเมืองรอขึ้น
เครื่องเรียบร้อย) ก่อนเครื่องลง เราเห็น
หัดใหญ่จากมุมสูง ภาพที่เห็นน่าใจหายมาก
น้ำเต็มเมืองไปหมด เราจะเห็นแต่พื้นที่ที่เต็ม
ไปด้วยน้ำสีน้ำตาล เห็นแต่หลังคาบ้าน และ
ยอดไม้ พอลงเครื่องฉันกับพีโจแยกกันไป
เพราะคนนั้นถนัดไปช่วยคน ส่วนฉันไปกับ
ทีมพีสิรยุทธไปที่กองบิน 56 ของทหารอากาศ
ตอนแรกจะขึ้นเฮลิคอปเตอร์ เพื่อไปสำรวจ
พื้นที่กับพีสิรยุทธ แต่คิดไปคิดมาอยู่ประสานงาน
เรื่องของจากช่อง 3 ที่จะเอาไปช่วยคนดีกว่า
เลยกระโดดลงก่อนฮือๆ ขึ้นไม่กี่นาที
ระหว่างรอของก็เดินดูรอบๆ ที่นี้เขาก็ตั้งเป็น
ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยให้คนโทรมาแจ้งว่า

เกิดอะไร เป็นอะไร ทหารจะได้ไปช่วย แล้วก็มีหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองทัพไทย มาตั้งรถทำกับข้าวให้ชาวบ้าน ฉันทเลยไปช่วยเขาหั่นหมูบ้าง ผัดข้าวบ้าง แล้วก็ขึ้นรถทหารไปกับชาวบ้านที่มาขอให้เอาของไป

ช่วยที่หมู่บ้านเขาหน่อยเพราะชาวบ้านออกมาไม่ได้เลย พอได้เข้าพื้นที่ ตกใจมาก ไม่คิดว่าถนนที่เพิ่งมาเดินเมื่อวันก่อนน้ำจะท่วมสูงขนาดนี้ ขนาดรถทหาร ก็ไม่สามารถที่เข้าไปถึงบ้านคนได้เพราะน้ำสูงมากต้องใช้เรือเข้าไปแต่วันแรก เรือก็ยังน้อยอยู่ และบางพื้นที่เรือก็ยังเข้าไม่ได้!!

ตอนคำแนะนำออกมาแจกข้าวกับพี่ๆ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาอีกครั้ง ไฟดับทั่วเมือง

ฝนยังตกต่อเนื่อง เราวิ่งเข้าไปในเมืองเล็ก เข้าไปอีกภาพที่เห็นคือน้ำมันเชื้อวมามากไม่คิดว่านี่คือถนนหลวง มันไหลแรงเหมือนน้ำตกทำให้รถหรือเรือผ่านเข้าไปไม่ได้ ต้องลุ่มแน ๆ ทำให้ใน 2 วันแรกบางคนต้องติดอยู่ในที่ทำงานบ้าง โรงเรียนบ้าง หรือบ้านตัวเองบ้าง โดยที่ความช่วยเหลือยังเข้าไปไม่ถึง พ่อแม่ขับรถมาจนสุดทางที่รถจะเข้าได้ เพราะทางข้างหน้า ไปต่อไม่ได้แล้ว พวกเขาเป็นห่วงลูกที่ติดอยู่ข้างใน ขอให้ใครก็ได้ไปช่วยหน่อยบางคนโทรศัพท์ติดต่อได้แล้วอยู่ในที่ปลอดภัยก็จะให้อยู่ที่นั่นไปก่อนเพราะเข้าไปช่วยไม่ได้มันช่างเป็นความทรมานใจของทั้งสองฝ่ายจริงๆ บางคนเอารถออกจากบ้านมาได้ก็มาจอดไว้ตามสะพานสูงๆ แล้วอาศัยนอนในรถบางคนเลื่อนรถไม่ทันก็ต้องปล่อยทิ้งแช่น้ำจนเกือบมิดหลังคา

วันรุ่งขึ้นทีมจากกรุงเทพฯ มาสมทบ ฉายคลื่นี พี่เจ เจตริน และเพื่อนๆ ที่รู้จักอีกหลายคนลงมาช่วยกันของบริจาคถูกไหลมาเต็มได้ท้องเครื่องบินนกแอร์ เมื่อได้ของและคนพร้อมเราก็ออกไปแจกของทันที บางที่น้ำลดแล้ว บางที่ยังสูงอยู่

ภาพคนมารอรับของเหมือนในหนังที่เราเคยดู ชีวิตจริงที่ไม่ต่างกันเลย คนเดินลุยน้ำมาด้วยสภาพอดโรย มือที่ไขว่คว้าขอข้าวของหรือแม้แต่ น้ำสักรักขวดก็พอ ของที่คิดว่าเอามาเต็มคันรถก็ไม่พอ

ตอนเย็นเราออกไปอีกเที่ยวหนึ่ง พยายามลุยไปยังหมู่บ้านที่ยังไม่มีใครเข้าไป เราต้องตะโกนบอกให้คนออกมารับของ คนในหมู่บ้านเริ่มทยอยลุยน้ำที่ท่วมถึงอกออกมา บ้างตะโกนขอนมให้เด็ก ขอน้ำ ขอปลากระป๋อง ขอข้าว ท่ามกลางฝนที่ยังตกโปรยปรายลงมา บางคนอยู่ในแฟลต เราก็ต้องตะโกนให้เขาลงมารับของ พวกเขาดีใจมากที่มีคนเอาของมาให้ ตบมือดีใจพร้อมรอยยิ้มที่ส่งมาให้ พวกเราบอกตรงๆ ว่าน้ำตาไหล สงสารเขา จับใจคนที่เดินมาด่าก็มี ตะโกนไล่ตามรถ มาบอก “ทำไมเพิ่งมา รู้ไหมไม่ได้กินข้าวมา 2 วันแล้ว” เราเข้าใจเขาจริงๆ เขาเครียดมาก ไม่มีใครตอบโต้อะไร ก็ปล่อยให้เขาได้ระบาย

มันออกมา บางคนได้รับบาดเจ็บ เหยียบกระเบื้องบ้าง ไม้ทิ่มบ้าง แก้วบาดมือแผลเริ่มเน่าแล้วก็มี เราก็ตักขึ้นรถมาเพื่อไปรักษาที่โรงพยาบาลในกองบินต่อไป

ภาพทาดใหญ่ในวันนั้นยังติดตาฉัน จนถึงวันนี้ไม่อยากจะเชื่อว่ามันเกิดขึ้นจริงๆ ในบ้านเรา มันเหมือนอยู่ท่ามกลางสงคราม แต่มันเป็นสงครามที่เราอาจหาญไปรบกับธรรมชาติ และวันนี้ก็ได้ประจักษ์แล้วว่าใครเป็นฝ่ายพ่ายแพ้

การบรรเทาความเดือดร้อน ของประชาชน

กิจชัย กุลลัมฤทธิ์¹

สถานการณ์อุทกภัยของประเทศไทย เมื่อช่วงเดือนกันยายน - พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ที่ผ่านมา ถือเป็นภัยพิบัติเกิดขึ้นครั้งรุนแรง ในพื้นที่บางส่วนของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉยงเหนือ และภาคใต้ สร้างความเดือดร้อน ความยากลำบากให้กับประชาชนคนไทยหลายล้านคน และจากความรุนแรงของกระแสน้ำจำนวนมากที่ไหลบ่าอย่างรวดเร็วและไม่รู้เนื้อรู้ตัว หลายพื้นที่มีน้ำท่วมสูงถึง 3 เมตร ท่วมหลังคาบ้าน ท่วมถึงชั้นที่สองของบ้าน พื้นที่การเกษตรไร่นา สวนการเกษตรถูกน้ำท่วม นาข้าวหลายแห่ง ต้องเก็บเกี่ยวในขณะที่ยังจมน้ำ พืชสวน หักโค่นลงเป็นจำนวนมาก รถยนต์หลายคันคันจมอยู่ใต้น้ำ หลายคันถูกกระแสน้ำพัดหายไป ทรัพย์สินแทบทั้งหมดสูญหายไปกับสายน้ำ สินค้าที่ขายในร้านค้าถูกน้ำท่วม

เสียหาย เครื่องมือทำมาหากินเสียหายจากกระแสน้ำหลายชีวิตที่ต้องเผชิญกับความยากลำบากในการดำรงชีวิต หลายชีวิต ต้องการความช่วยเหลือเนื่องจากไม่สามารถออกไปข้างนอกบ้าน นอกพื้นที่ได้ รอบข้างเต็มไปด้วยน้ำที่มีความสูงเป็นเมตรหรือหลายเมตร ขาดอาหารเพื่อประทังชีวิต ขาดกระแสไฟฟ้า ขาดแสงไฟส่องสว่างในยามค่ำคืน ขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดโดยฉับพลันในเขตพื้นที่ต่างๆ ของไทย เช่น จังหวัดลำพูน ลำพูน นครราชสีมา ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตอำเภอหาดใหญ่ เป็นต้น และเป็นอีกครั้งหนึ่งที่คนไทยยังคงท่วมท้น กระแสความช่วยเหลือต่างๆ เช่น การบริจาคสิ่งของ และการเยียวยา เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน

¹ นักทรัพยากรบุคคล ชำนาญการ สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

คนไทยที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยการช่วยเหลือเบื้องต้นเพื่อชบน้ำตาผู้ประสบภัยหลังไหลมาจากทั่วทิศ โดยไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่าย แบ่งสีแบ่งข้าง ทั้งภาครัฐ เอกชน นายทุน ชาวบ้าน คนรวย คนมีรายได้ ปานกลาง คนจนต่างมีหัวใจเดียวกันในการบรรเทาความเดือดร้อนความทุกข์ให้เพื่อนพี่น้องคนไทยด้วยกันซึ่งประสบภัยในครั้งนี้

ในส่วนรัฐบาลได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.) มีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาธิต วงศ์หนองเตย) เป็นประธานกรรมการ นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นายธีรภัทร สันติเมธิตล) เป็นกรรมการ และเลขานุการ มีหน้าที่อำนวยการ ติดตามการช่วยเหลือ เยียวยาผู้ประสบอุทกภัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งฟื้นฟูบูรณะ

โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งก่อสร้างสาธารณประโยชน์ และที่จำเป็นเร่งด่วน ซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ทุกจังหวัดของประเทศ ประสานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรภาคเอกชนในการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ การบูรณาการในด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์โดยเร็ว รวมทั้งติดตามประเมินผล และตรวจสอบการดำเนินงานตามแนวทางมาตรการ และแผนงาน/โครงการในการช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบอุทกภัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรายงานต่อนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการจัดตั้งศูนย์ประสานการช่วยเหลือเยียวยา ผู้ประสบอุทกภัยขึ้น ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาลโดยให้นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ มีหน้าที่ประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรภาคเอกชน ในการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือ เยียวยาผู้ประสบอุทกภัย รวมทั้งการรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนที่ได้รับ ความเสียหายจากเหตุการณ์อุทกภัย

มีหน่วยงานหลายหน่วยทั้งภาครัฐ เอกชน เปิดรับบริจาคทั้งเงิน สิ่งของเพื่อร่วมช่วยเหลือ และบรรเทาความเดือดร้อน

ของประชาชนที่ประสบภัยจากน้ำท่วมในพื้นที่ต่างๆ ทุกภาคของประเทศไทย เช่น

1. โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา
2. ร่วมช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยกับครอบครัวชาว 3
3. อสมท. ร่วมใจช่วยภัยน้ำท่วม
4. บมจ. เนชั่นมัลติมีเดีย กรุ๊ป เพื่อโครงการฟื้นฟูผู้ประสบภัยหลังน้ำท่วม
5. ททบ. 5 ช่วยน้ำท่วม
6. ธนาคารออมสิน ร่วมแบ่งปันน้ำใจให้ผู้ประสบภัยที่ได้รับความเดือดร้อน
7. สำนักงานบรรเทาทุกข์ และประชานามัยพิทักษ์ สภากาชาดไทยรับบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัย
8. มูลนิธิสยามกัมมาจล - ไทยพาณิชย์ เพื่อผู้ประสบภัย
9. วัดมเหยงคณ์ ต้องการความช่วยเหลือซื้อทรายกั้นน้ำ เรือ เครื่องสูบน้ำ
10. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคร่วมใจผู้ประสบภัย
11. ธารน้ำใจชาวสงขลา ช่วยภัยน้ำท่วม
12. มูลนิธิซีเมนต์ไทย รับบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัย
13. ช่อง Spring News กับรายการร่วมมือร่วมใจ ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

14. ทีวีไทย รับบริจาคเพื่อช่วยน้ำท่วม

15. กองบัญชาการ กองทัพไทย
16. ศูนย์รับบริจาค จ.นครราชสีมา
17. โรงแรมดุสิตธานี
18. กลุ่มไซเบอร์ คนเสื้อแดงไม่ทิ้งกัน
รับบริจาคที่เดินท์รับบริจาค บริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
19. มูลนิธิกุศลธรรม ภูเก็ต
20. กรม ป้อง กัน และบรรเทาสาธารณภัย ตั้งศูนย์รับบริจาคทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด
21. มูลนิธิกลุ่มแสงเทียน
22. กรุงเทพมหานครเปิดศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย
23. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
24. มูลนิธิยามเฝ้าแผ่นดินเพื่อช่วยเหลือน้ำท่วม
25. หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์

ฯลฯ

สิ่งของที่รับบริจาค หน่วยงานต่างๆ จะนำไปบรรเทาความเดือดร้อน ซึ่งจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการในการจัดส่งสิ่งของต่างๆ ซึ่งในพื้นที่ที่น้ำท่วมจะใช้พาหนะที่เหมาะสมกับสภาพในแต่ละพื้นที่ โดยในบางพื้นที่จะใช้รถยนต์บรรทุกขนาดใหญ่ บางพื้นที่ใช้เฮลิคอปเตอร์ บางพื้นที่ใช้เรือท้องแบนหรือเรือเร็วในการขนสิ่งของบริจาคไปให้ประชาชน และให้ถึงพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วมให้เร็วที่สุด และมากที่สุด เพื่อให้ประชาชนได้รับสิ่งของจำเป็นในการดำรงชีวิต

สำหรับมาตรการการเยียวยา และช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในเบื้องต้นจากทางรัฐบาล ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาและมีมติ ดังนี้

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อ วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2553

1. กระทรวงมหาดไทยเร่งรัดประสานงานกับกระทรวงการคลังเพื่อขยายวงเงินทอรองราชการ ในอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดและยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวง

การคลังว่าด้วยเงินทอรองราชการฯ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม สำหรับจังหวัดลพบุรีกระทรวงการคลังได้ดำเนินการอนุมัติวงเงินแล้ว และให้เร่งดำเนินการในส่วน of จังหวัดนครราชสีมา

2. ช่วยเหลือด้านทรัพย์สินและที่พักอาศัยที่ประสบอุทกภัย กรณีเสียหาย ให้กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการดังนี้

2.1 บ้านเสียหายทั้งหลัง ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจ่าย 30,000 บาท (ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จ่ายเพิ่มให้อีก 30,000 บาท)

2.2 บ้านเสียหายบางส่วน ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจ่ายหลังละไม่เกิน 20,000 บาท (ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จ่ายเพิ่มให้อีกตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 20,000 บาท) เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่บ้านเรือนประสบอุทกภัยในการฟื้นฟูทำความสะอาดบ้านเรือนและสภาพแวดล้อมของชุมชน โดยให้กระทรวงมหาดไทยรวบรวม

รายละเอียดความเสียหาย รวมทั้งวงเงิน
ค่าใช้จ่ายทั้งหมดแล้วเสนอคณะรัฐมนตรี
พิจารณา

3. พิจารณาหลักเกณฑ์ในการพิจารณา
ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยที่ได้รับ
ความเสียหายด้านทรัพย์สินเป็นกรณีพิเศษ
นอกเหนือจากระเบียบกระทรวงการคลังว่า
ด้วยเงินทดรองราชการฯ พ.ศ. 2546 และที่
แก้ไขเพิ่มเติมแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

4. ตั้งศูนย์ประสานรับความช่วยเหลือ
จากภาครัฐ และภาคเอกชนไว้ที่ศาลากลาง
จังหวัด โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น
ผู้ประสานงาน

ส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวง
กลาโหม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวง
มหาดไทย กระทรวงพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์ บูรณาการ สนิธิ
กำลังกับทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนและ
ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยเป็นกรณีเร่งด่วน

5. อนุมัติในหลักการให้กระทรวง
สาธารณสุขได้รับการจัดสรรงบประมาณ
รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554
งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณี
ฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการ
ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย โดย
ให้กระทรวงสาธารณสุขขอทำความตกลงใน
รายละเอียดกับสำนักงานงบประมาณ ก่อน
ดำเนินการต่อไป

**มติคณะรัฐมนตรีเมื่อ วันที่ 26 ตุลาคม
พ.ศ. 2553**

กระทรวงมหาดไทย

1. อนุมัติในหลักการให้ใช้งบประมาณ
รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554
งบกลาง รายการเงินสำรองเพื่อกรณีฉุกเฉิน
หรือจำเป็น เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ
กรณีฉุกเฉิน (อุทกภัย) คร่าวเรือนละ 5,000
บาท ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ เฉพาะ
ราษฎรผู้ประสบอุทกภัยจากกรณีเกิดน้ำท่วม
ฉับพลัน ทำให้ไม่สามารถขนย้ายทรัพย์สินไป

สูในที่ปลอดภัยได้ หรือผู้ที่มีที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่น้ำท่วมขังติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน

2. อนุมัติในหลักการให้จัดซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์ในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย เช่น เรือท้องแบนพร้อมเครื่องยนต์ เรือขนาดเล็ก พร้อมพาย บ้านพักอาศัยชั่วคราวแบบเต็นท์ ยกพื้นห้องสุขาเคลื่อนที่ เครื่องสูบน้ำและ กระสอบทรายโดยให้คณะกรรมการอำนวยการ กำกับ ติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.) ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยและ สำนักงบประมาณพิจารณาถึงลำดับความ สำคัญในการดำเนินการ และสัดส่วนในการ ใช้งบประมาณเพื่อจัดซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการช่วยเหลือผู้ที่ประสบอุทกภัยว่าสมควร ใช้เงินบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่าย เพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

กระทรวงการคลัง

1. เสนอวิธีการจ่ายเงินแก่ราษฎร ผู้ประสบอุทกภัยให้คณะกรรมการรัฐมนตรี

เศรษฐกิจพิจารณาในวันจันทร์ที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553

2. รับทราบมาตรการให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบอุทกภัย ปี พ.ศ. 2553 ตามที่ กระทรวงการคลังเสนอ

2.1 กรมบัญชีกลาง

เพื่อให้ส่วนราชการมีความ คล่องตัวด้านการเงินในการให้ความช่วยเหลือ ราษฎรที่ประสบความเดือดร้อนเฉพาะหน้า ดังนี้

(1) จังหวัดแต่ละจังหวัดมีเงิน ทดรองราชการที่สามารถเบิกใช้ได้ทันที ในวงเงิน 50 ล้านบาท หากไม่เพียงพอ อธิบดีกรมบัญชีกลางสามารถอนุมัติวงเงิน ให้อีก 200 ล้านบาท (รวมเป็น 250 ล้านบาท) และปลัดกระทรวงการคลัง มีอำนาจอนุมัติ วงเงินเพิ่มขึ้นถึง 500 ล้านบาท หากเกินกว่านี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้อนุมัติ

(2) การจัดซื้อพัสดุต่างๆ โดย
ใช้เงินอุดหนุนราชการ ได้รับยกเว้นโดยให้
ไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
โดยเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดที่จะ
มอบหมายให้เจ้าหน้าที่หนึ่งคนหรือหลายคนทำ
การจัดซื้อ และตรวจรับไปก่อนแล้ว จึงรายงาน
ผู้ว่าราชการจังหวัดภายหลัง

(3) การขอขยายวงเงิน
อุดหนุนราชการเป็นเรื่องที่จังหวัดจะแจ้งผ่าน
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.2 กรมธนารักษ์

เพื่อช่วยเหลือผู้เช่าที่ดินราช-
พัสดุที่ได้รับความเดือดร้อนได้มีแนวทาง ดังนี้

(1) ผู้เช่าที่ดินราชพัสดุเพื่อ
อยู่อาศัย ให้พิจารณาความเสียหายของ
อาคารที่พักอาศัย หากอาคารที่พักอาศัย
เสียหายบางส่วนให้ยกเว้นการเรียกเก็บค่าเช่า
เป็นเวลา 1 ปี หากอาคารที่พักอาศัยเสียหาย
ทั้งหลัง ให้ยกเว้นการเรียกเก็บค่าเช่าเป็น
เวลา 2 ปี

(2) ผู้เช่าที่ดินราชพัสดุเพื่อ
ประกอบการเกษตร หากพืชหรือผลผลิตได้
ได้รับความเสียหายให้ยกเว้นการเรียกเก็บค่า
เช่าเป็นเวลา 1 ปี โดยมีข้อมูลการรับรอง
ความเสียหายจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

(3) ผู้เช่าอาคารราชพัสดุ
หากผลกระทบจากอุทกภัยทำให้ผู้เช่าอาคาร
ราชพัสดุไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ
เป็นเวลาเกิน 3 วัน ให้ยกเว้นการเรียกเก็บ
ค่าเช่าเป็นเวลา 1 เดือน

(4) ให้ยกเว้นการคิด เงินเพิ่ม
กรณีที่ผู้เช่าไม่สามารถชำระค่าเช่า ค่า
ธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดที่ต้องชำระภายใน
กำหนดระยะเวลา โดยเหตุมาจากการเกิด
อุทกภัยดังกล่าว ซึ่งถือเป็นเหตุสุดวิสัย

3 ความช่วยเหลือแก่ลูกค้าสถาบัน
การเงินเฉพาะกิจ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร (ธ.ก.ส.) มีมาตรการให้ความ
ช่วยเหลือ เกษตรกรลูกค้าที่ประสบภัย ปีบัญชี
2553 ดังนี้

- กรณีเกษตรกรลูกค้าเสียชีวิต
จากอุทกภัย จะจำหน่ายลูกหนี้ออกจากบัญชี
เป็นหนี้สูญ โดย ธ.ก.ส. รับภาระเอง

- กรณีเกษตรกรลูกค้าประสบภัย
อย่างร้ายแรงและไม่เสียชีวิต

(1) หนี้เงินกู้ที่มีอยู่ก่อนประสพภัย

(1.1) ขยายเวลาการชำระหนี้เงินกู้เป็นเวลา 3 ปี ตั้งแต่ปีบัญชี 2553-2555

(1.2) งดคิติดอกเบี้ยเงินกู้เป็นเวลา 3 ปี ตั้งแต่ปีบัญชี 2553 - 2555 โดย ธ.ก.ส. จะขอชดเชยดอกเบี้ยจากรัฐบาลตามอัตราดอกเบี้ย MRR-1 ซึ่งขณะนี้ มีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5.75 ต่อปี

(1.3) หากการให้ความช่วยเหลือตามข้อ (1.1) และ (1.2) ยังคงเป็นภาระหนักแก่เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. จะพิจารณาให้ความช่วยเหลือด้วยการปรับโครงสร้างหนี้และฟื้นฟูอาชีพเกษตรกร ให้สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้

(2) การให้เงินกู้ใหม่เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต

(2.1) ให้เงินกู้อย่างไรจะไม่เกิน 100,000 บาท

(2.2) ลดดอกเบี้ยเงินกู้จากอัตราปกติที่ ธ.ก.ส. เรียกเก็บจากเกษตรกรลูกค้า ร้อยละ 3 ต่อปี เป็นเวลาไม่เกิน 3 ปี

โดย ธ.ก.ส. จะขอชดเชยดอกเบี้ยจากรัฐบาลในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี

(2.3) กำหนดชำระหนี้เงินกู้ตามความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า โดย ธ.ก.ส. จะลดหย่อนหลักประกันการกู้เงินจากหลักเกณฑ์ปกติ ดังนี้

(2.3.1) กรณีกู้เงินโดยจำนองอสังหาริมทรัพย์เป็นประกัน ให้ขยายวงเงินกู้จากที่กู้ได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของวงเงินจดทะเบียนจำนอง เป็นให้กู้ได้ไม่เกินวงเงินจดทะเบียนจำนอง

(2.3.2) กรณีกู้เงินโดยใช้กลุ่มลูกค้ารับรอง รับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ให้ขยายวงเงินในการประกันจากรายละไม่เกิน 150,000 บาท เป็นไม่เกิน 200,000 บาท

ทั้งนี้ในปี 2553 หากปรากฏว่าเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ประสบทุกข์ภัยเพิ่มขึ้นทั้งในเขตพื้นที่เดิมและในพื้นที่อื่นๆ อีก ธ.ก.ส. ถือใช้มาตรการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรลูกค้าดังกล่าวเช่นเดียวกัน

ธนาคารออมสิน มีมาตรการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัย ดังนี้

- หนี้เงินกู้เดิม ลูกค้าสินเชื่อเดิมของธนาคารและลูกค้าสินเชื่อเคหะ ให้พักชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน และให้ติดต่อขอความช่วยเหลือได้จน

ถึงวันที่ 15 ธันวาคม 2553

(1) ลูกค้าสินเชื่อเดิม : ขยายระยะเวลาการผ่อนชำระหนี้ออกไปอีกไม่เกิน 6 เดือน

(2) ลูกค้าสินเชื่อเคหะ : ปรับลดเงินงวด หรือขยายระยะเวลาการผ่อนชำระหนี้ออกไปไม่เกิน 30 ปี

(3) ลูกค้าสินเชื่อธุรกิจและ SMEs: ให้พักชำระหนี้เงินต้นเป็นระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน ขยายระยะเวลาการผ่อนชำระหนี้ออกไปไม่เกิน 1 ปี และสามารถกู้เพิ่มเป็นเงินหมุนเวียนไม่เกินรายละ 500,000 บาท คิด อัตราดอกเบี้ย MLR - ร้อยละ 1.5 (ตลอด 5 ปี)

(4) ลูกค้าสินเชื่อธุรกิจห้องแถว : จะให้กู้ไม่เกินรายละ 100,000 บาท อัตราดอกเบี้ย MLR - ร้อยละ 1.5 ต่อปี

- เงินกู้ใหม่ ลูกค้าสินเชื่อเคหะเดิมและประชาชนทั่วไป สามารถกู้เพิ่มเพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัยได้ไม่เกินรายละ 300,000 บาท ผ่อนชำระภายใน 3 - 5 ปี อัตราดอกเบี้ยปีแรกร้อยละ 2.50 ปีที่ 2

คิด MLR - ร้อยละ 2 (ปัจจุบัน MLR เท่ากับ ร้อยละ 6) ปีที่ 3 เป็นต้นไป คิด MLR - ร้อยละ 1

ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) ได้จัดทำ “โครงการเงินกู้เพื่อลดภาระหนี้ปลูกสร้าง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยแก่ผู้ประสบอุทกภัย ปี 2553” เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ลูกค้าเดิมและลูกค้าใหม่อันจะเป็นการแบ่งเบาภาระให้กับลูกค้าธนาคารในการขอลดภาระหนี้ที่ผ่อนชำระ และประชาชนที่ต้องการไถ่ถอนจากสถาบันการเงินเดิม รวมทั้งการปลูกสร้างซ่อมแซมอาคารหรือที่อยู่อาศัยที่ได้รับความเสียหาย โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยพิเศษ ดังนี้ ปีที่ 1 เดือนที่ 1 - 4 คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0 เดือนที่ 5 - 12 คิดอัตราดอกเบี้ย $MRR - 2.00 =$ ร้อยละ 4.50 (ปัจจุบัน MRR ของธนาคารอยู่ที่ร้อยละ 6.50) ปีที่ 2 คิดอัตราดอกเบี้ย $MRR - 2.00 =$ ร้อยละ 4.50 ปีที่ 3 คิดอัตราดอกเบี้ย $MRR - 1.00 =$ ร้อยละ 5.50 ปีที่ 4 จนถึงตลอดอายุสัญญารายย่อย $MRR - 0.50 =$ ร้อยละ 6.00 สวัสดิการ $MRR - 1.00$ สำหรับลูกค้านาคารที่ขอลดภาระหนี้ที่ผ่อนชำระ จะได้รับการปลอดผ่อนชำระเงินงวด 4 เดือน สำหรับประชาชนที่ไถ่ถอน ปลูกสร้างซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ผ่อนชำระเงินงวดปกติ (เดือน 1 - 4 ไม่คิดดอกเบี้ย)

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.)

- การพักชำระหนี้เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้ และหรือปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับลูกค้าเดิม โดยดำเนินการพักชำระเงินต้นและหรือเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ให้กับลูกค้าทุกราย ตั้งแต่วัดครบกำหนดชำระในเดือนที่ประสบปัญหา เป็นระยะเวลาตั้งแต่ 3 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน ทั้งนี้ให้พิจารณาระยะเวลาเป็นรายๆ ตามความเหมาะสม

- วงเงินฉุกเฉินเพื่อฟื้นฟูกิจการสำหรับลูกค้าเดิม และลูกค้าทั่วไป ได้กำหนดวงเงินสินเชื่อฉุกเฉินเพื่อเงินทุนในการปรับปรุงฟื้นฟูและหมุนเวียนในการดำเนินกิจการกู้สูงสุดรายละไม่เกิน 500,000 บาท ระยะเวลากู้ยืมไม่เกิน 5 ปี ระยะเวลาปลอดการชำระคืนเงินต้น (Grace Period) ไม่เกิน 12 เดือน อัตราดอกเบี้ย: ลูกค้าเดิมของธนาคารคิดอัตราดอกเบี้ยเท่ากับ MLR ตลอดอายุสัญญา (ปัจจุบัน MLR ของธนาคารเท่ากับร้อยละ 7) ลูกค้า SMEs ทั่วไปที่ประสบภัยพิบัติคิดอัตราดอกเบี้ย MLR บวกร้อยละ 0.5 ต่อปี

ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (ธอท.)

- ให้สินเชื่อเพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัยและสถานประกอบการ เงินทุนหมุนเวียนและสินเชื่อเอนกประสงค์

- ไม่จำกัดวงเงิน โดยพิจารณาตามความเสียหายจริง

- ผ่อนปรนเงินต้นและอัตรากำไรเป็นระยะเวลา 3 เดือน เดือนที่ 4 - 24 จะคิดอัตรากำไรต่ำกว่าสัญญาเดิมร้อยละ 1 หรือเลือกชำระหนี้เฉพาะส่วนอัตรากำไรเป็นระยะเวลา 12 เดือน ส่วนเดือนที่ 13 - 24 ชำระทั้งเงินต้นและกำไร โดยจะคิดอัตรากำไรต่ำกว่าสัญญาเดิมร้อยละ 1

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.)

จะพิจารณาผ่อนปรนเงื่อนไขให้กับผู้ส่งออกที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยเป็นรายๆ ไป

ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

- ผ่อนปรนเงื่อนไขในการชำระหนี้
- ให้เงินกู้เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงกิจการ
- สำหรับลูกค้าสินเชื่อบ้านกู้ซ่อมแซมอนุมัติภายใน 3 วัน
- ลูกค้าธุรกิจที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ธนาคารจะให้การสนับสนุนสินเชื่อเพิ่มเติมแก่ลูกค้าเพื่อใช้ในการซ่อมแซมและปรับปรุงกิจการ รวมทั้งเป็นเงินทุนหมุนเวียน
- ลูกค้าที่ได้รับผลกระทบทางอ้อมธนาคารผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ โดย

ให้พักชำระเงินต้นนาน 6 เดือน หรือชำระดอกเบี้ยบางส่วน

- ลูกค้าย Home for Cash ให้อนุมัติสินเชื่อภายใน 3 วัน โดยคิดอัตราดอกเบี้ย MLR - 1.75 เป็นเวลา 2 ปี หลังจากนั้นคิด MLR - 0.5 ต่อปี

บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) จะประสานงานกับสถาบันการเงินทุกแห่งเพื่อผ่อนปรนค่าธรรมเนียมการค้ำประกันให้กับผู้ให้บริการ บสย. ค้ำประกันและได้รับผลกระทบจากอุทกภัย

2.4 การจัดตั้งศูนย์บริการผู้ประสบภัยของกระทรวงการคลัง

กระทรวงการคลังมอบหมายให้กรมบัญชีกลางโดยสำนักงานคลังจังหวัดจัดตั้งศูนย์บริการประชาชนในจังหวัดที่เกิดอุทกภัย (One Stop Service) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553

1. อนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 งบกลาง รายการเงินสำรองเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 3,161,440,000 บาท เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (อุทกภัย) จำนวน 632,288 ครัวเรือน

ครัวเรือนละ 5,000 บาท และเพื่อให้สามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่างรวดเร็ว สำนักงบประมาณขออนุมัติจัดสรรเงินงบประมาณตรงให้ธนาคารออมสิน ซึ่งเป็นหน่วยงานรับงบประมาณเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (อุทกภัย) โดยด่วนต่อไป

2. เห็นชอบมาตรการช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยจากส่วนราชการต่างๆ ดังนี้

มาตรการช่วยเหลือระยะเร่งด่วน กระทรวงมหาดไทย

- (1) ให้กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งสำรวจข้อมูลความเสียหายที่ชัดเจน เพื่อให้การช่วยเหลือค่าเสียหายด้านที่พักอาศัย และทรัพย์สินที่ประสบอุทกภัยในระยะแรก ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 ได้แก่ กรณีบ้านเสียหายทั้งหมดหลังชดเชยให้หลังละ 30,000 บาท กรณีบ้านเสียหายบางส่วนชดเชยหลังละไม่เกิน 20,000

บาท และกรณีเครื่องมือประกอบอาชีพเสียหายชดเชยให้ครอบครัวละไม่เกิน 10,000 บาท และอาจพิจารณาหาแนวทางช่วยเหลือเพิ่มเติมต่อไป

(2) ให้เร่งสำรวจจำนวนครัวเรือนที่เสียหายซึ่งรวมถึงผู้เช่าที่พักอาศัยที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยให้ชัดเจน เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (อุทกภัย) ครัวเรือนละ 5,000 บาท และประสานคณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.) ในการกำหนดแนวปฏิบัติในการจ่ายเงินในรายละเอียดต่อไป และเร่งจัดทำแผนการจ่ายเงินในแต่ละพื้นที่ โดยเริ่มจากพื้นที่ที่สถานการณ์เริ่มคลี่คลายแล้ว พร้อมทั้งประสานกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงการคลังและธนาคารออมสิน เพื่ออำนวยความสะดวกในการรับรองเอกสารของผู้ประสบอุทกภัยในทุกจุดจ่ายเงินที่กำหนดไว้ตามแผน โดยให้เริ่มดำเนินการทยอยจ่ายเงินช่วยเหลือผ่านธนาคารออมสินภายใน 1 สัปดาห์

กระทรวงศึกษาธิการ

(1) เห็นชอบในหลักการให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาที่ประสบอุทกภัยของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้มอบเงินช่วยเหลือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจำนวน 100 เขตฯ ละ 200,000 บาท เป็นเงิน

20 ล้านบาท จัดสุขาเคลื่อนที่ให้บริการสถานศึกษาและชุมชนที่ประสบอุทกภัย 1,000 หลัง วงเงิน 10 ล้านบาท จัดหาเรือท้องแบน 1,000 ลำ วงเงิน 10 ล้านบาท และจ่ายเป็นค่าแบบเรียน อุปกรณ์การเรียน สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่อุทกภัยวงเงิน 136 ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 176 ล้านบาท โดยให้ประสานรายละเอียดกับสำนักงานประมาณต่อไป รวมทั้งเห็นชอบให้ยกเว้นค่าหน่วยกิตนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัย

(2) ให้จัดทำรายละเอียดการฟื้นฟูสถานศึกษา เช่น การบูรณะซ่อมแซมห้องสมุด เฉลิมราชกุมารี ห้องสมุดประชาชน และศูนย์การศึกษานอกระบบตามอัธยาศัยตำบล และจัดโครงการ Fix it Center เพื่อออกหน่วยเคลื่อนที่ช่วยเหลือซ่อมแซมสถานศึกษาและบ้านเรือนประชาชน จัดสร้างสุขาลอยน้ำ และจัดสร้างบ้าน Knock Down ตัวอย่าง เป็นต้น โดยประสานกับสำนักงานประมาณในการปรับแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2554 มาดำเนินการเป็นลำดับแรก

มาตรการฟื้นฟูเกษตรกรรมและประชาชนทั่วไปหลังภาวะน้ำลด

1. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.1 เห็นชอบหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้รวมถึงเกษตรกรที่

เช่าที่ทำกินและได้รับผลกระทบจากอุทกภัย โดยให้เร่งสำรวจพื้นที่เกษตรกรรม ที่มีความเสียหายจากอุทกภัยให้ชัดเจน และประสานกับสำนักงานประมาณในรายละเอียด เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

(1) ด้านพืช ช่วยเหลือในอัตรา ร้อยละ 55 ของต้นทุนการผลิตรวม โดยช่วยเหลือตามพื้นที่ที่เสียหายจริง ร้อยละ 100 แบ่งเป็น กรณีพืชเสียหาย ให้ช่วยเหลือข้าว อัตราไร่ละ 2,098 บาท พืชไร่ อัตราไร่ละ 2,921 บาท พืชสวนและอื่นๆ อัตราไร่ละ 4,908 บาท และกรณีพืชสวนและไม้ยืนต้นที่ยังไม่ตาย และพื้นที่ปลูกได้ให้ช่วยเหลืออัตราไร่ละ 2,454 บาท

(2) ด้านประมง และปศุสัตว์ ช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อย เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร แก่ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2552 ส่วนที่เกินจากการช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์ฯ ให้ช่วยเหลือครึ่งหนึ่งของความเสียหายที่เกินจากเกณฑ์ปกติ

(3) ด้านประมง ปลา ให้ความช่วยเหลือไร่ละ 3,406.- บาท รายละไม่เกิน 5 ไร่ กุ้ง ปูและหอย ให้ความช่วยเหลือไร่ละ 9,098 บาท รายละไม่เกิน 5 ไร่ สัตว์น้ำที่เลี้ยงในกระชัง/บ่อ ให้ความช่วยเหลือ ตารางเมตรละ 257 บาท รายละไม่เกิน 80 ตารางเมตร ทั้งนี้ ความช่วยเหลือต่างๆ หากคำนวณแล้วได้รับการช่วยเหลือต่ำกว่า 257 บาทก็ให้ได้รับ

ความช่วยเหลือในอัตรารายละ 257 บาท

(4) ด้านปศุสัตว์กรณีทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์เสียหาย แบ่งเป็น แปลงหญ้าสาธารณะ ให้ความช่วยเหลือ เป็นเมล็ดพืชอาหารสัตว์ ไม่เกินไร่ละ 2 ก.ก. และหรือใช้หน่อพันธุ์ไม่ เกินไร่ละ 250 ก.ก. และแปลงหญ้าส่วนตัว ของเกษตรกร ให้รายละไม่เกิน 20 ไร่ และ ใช้เมล็ดพืชอาหารสัตว์ไม่เกินไร่ละ 2 ก.ก. และ หรือใช้หน่อพันธุ์ไม่เกินไร่ละ 250 ก.ก.และ กรณีสัตว์ตายหรือสูญหาย มีเกณฑ์การให้ ความช่วยเหลือสัตว์ที่สำคัญ เช่น โค ไม่เกิน

2 ตัว กระบือ ไม่เกิน 2 ตัว สุกร ไม่เกินรายละ 10 ตัว เป็ดพันธุ์ไข่ และพันธุ์เนื้อ ไม่เกิน รายละ 1,000 ตัว ไก่พื้นเมือง ไม่เกินรายละ 300 ตัว ไก่ไข่ ไม่เกินรายละ 1,000 ตัว

1.2 ให้รับข้อเสนอการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวไม่ไวแสงและทนน้ำท่วมของ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไป พิจารณาความเหมาะสมในการบูรณาการ ใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเทคโนโลยีพันธุ์ข้าว ดังกล่าวต่อไป

2. กระทรวงพาณิชย์

ให้พิจารณาแนวทางการดูแลราคาลินค้าที่เป็นปัจจัยการผลิตทางการเกษตร และการก่อสร้าง เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และวัสดุก่อสร้างเป็นต้น และนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเศรษฐกิจ (รศก.) พิจารณาต่อไป

มาตรการด้านการเงินและการคลัง

1. มาตรการด้านสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร

(1) การจำหน่ายหนี้สูญกรณีเกษตรกรเสียชีวิตโดยสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรจะจำหน่ายลูกหนี้ออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญและให้รัฐบาลรับภาระหนี้แทน

(2) การขยายเวลาชำระหนี้ และงดคิดดอกเบี้ย โดยสถาบันเกษตรกรจะขยายเวลาชำระหนี้ และงดคิดดอกเบี้ยเป็นเวลา 3 ปี ตั้งแต่ 2553 - 2555 สำหรับลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัย โดยขอชดเชยดอกเบี้ยจากรัฐบาล ทั้งนี้หากปรากฏว่า ปี 2553 มีสมาชิกประสบอุทกภัยเพิ่มขึ้นทั้งในเขตพื้นที่เดิมและพื้นที่อื่นๆ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ขอใช้มาตรการให้ความช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกตามมาตรการเดียวกัน

(3) การให้สินเชื่อเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเสริมสร้างคุณภาพชีวิต โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีเงื่อนไขอัตราดอกเบี้ย ปีที่ 1 - 3 ดอกเบี้ย MRR - 2 ใน 3 เดือนแรกของปีแรก

คิดดอกเบี้ยร้อยละ 0 ปีที่ 4 - 5 คิดดอกเบี้ย MRR - 1 และตั้งแต่ปีที่ 6 ขึ้นไป คิดดอกเบี้ย MRR ทั้งนี้ ได้ลดหย่อนหลักเกณฑ์การกู้เงินโดยใช้ที่ดินจำนองหรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างจำนองเป็นหลักประกันให้ลูกค้าได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของราคาประเมินที่ดิน หรือราคาประเมินที่ดินและราคาประเมินสิ่งปลูกสร้างรวมกัน

(4) การให้สินเชื่อเพิ่มเติมและลดดอกเบี้ย โดยสถาบันเกษตรกรให้สินเชื่อใหม่ไม่เกินรายละ 100,000 บาท รัฐบาลชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 3 ต่อปี เป็นเวลาไม่เกิน 3 ปี ทั้งนี้หากปรากฏว่า ปี 2553 มีสมาชิกประสบอุทกภัยเพิ่มขึ้นทั้งในเขตพื้นที่เดิมและพื้นที่อื่นๆ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ขอใช้มาตรการให้ความช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกตามมาตรการเดียวกัน

2. มาตรการด้านสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไป

(1) การขยายเวลาชำระหนี้สำหรับลูกหนี้เดิม โดยบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมพักการชำระค่าธรรมเนียมค้ำประกัน

6 เดือน ถึงกำหนดชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุการค้าประกัน ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2553 - 30 กันยายน 2554 และร่วมมือกับสถาบันการเงินในการผ่อนปรนเรื่องการพักชำระหนี้ และปรับโครงสร้างหนี้ และบรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย พักชำระหนี้ไม่เกิน 6 เดือน หรือขยายเวลาผ่อนชำระหนี้ไม่เกิน 30 ปี

(2) การให้สินเชื่อและลดดอกเบี้ยโดย

1) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ลดดอกเบี้ยให้กับลูกหนี้เดิม แบ่งเป็น กรณีที่หลักประกันเสียหายและได้รับผลกระทบเรื่องรายได้ ให้ลดดอกเบี้ย เหลือร้อยละ 1 เป็นเวลา 1 ปี หลังจากนั้นอัตราดอกเบี้ยเป็นไปตามประกาศธนาคารกรณีเสียชีวิต/ทุพพลภาพถาวร ลดดอกเบี้ยเหลือร้อยละ 0.01 ตลอดระยะเวลาที่ที่เหลืออยู่ และกรณีอาคารเสียหายทั้งหลังจนไม่สามารถอยู่อาศัยได้ ภาระหนี้ตามยอดหนี้คงเหลือในส่วนของอาศร นอกจากนี้ ยังให้สินเชื่อใหม่ เพื่อปลูกสร้างซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อปี เป็นเวลา 5 ปี หลังจากนั้นกรณีรายย่อย คิดดอกเบี้ย MRR - 0.5 ต่อปี และกรณีสวัสดิการคิดดอกเบี้ย MRR - 1 ต่อปี

2) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย โครงการสินเชื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุอุทกภัย ปี 2553 วงเงิน 5,000 ล้านบาท ลสิ้นสุดวัน

รับคำขอกู้ 30 เมษายน 2554 เพื่อใช้ปรับปรุงซ่อมแซม พื้นฟูกิจการ และทุนหมุนเวียน โดยให้สินเชื่อไม่เกินรายละ 1,000,000 บาท ตามความจำเป็นของกิจการ คิดดอกเบี้ยอัตราคงที่ร้อยละ 3 ตลอดอายุสัญญา และเรียกเก็บดอกเบี้ยจากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อัตราคงที่ร้อยละ 2 ต่อปีตลอดสัญญา

3) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สินเชื่อวงเงินเบิกถอนเงินสดและสินเชื่อวงเงินลงทุนระยะยาว แบ่งเป็นสินเชื่อเพื่อก่อสร้างวงเงินลงทุนระยะยาวเงินทุนหมุนเวียน และวงเงินโอนประสงค์

4) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ให้สินเชื่อ 7 ประเภท ได้แก่ เงินกู้กรุงไทยสู่อุทกภัยวงเงินตามความเสียหายจริงเงินทุนหมุนเวียนกรุงไทยสู่อุทกภัยสำหรับเสริมสภาพคล่องให้ลูกค้า โครงการกรุงไทยสู่อุทกภัย สำหรับลูกค้าที่ต้องการผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ สินเชื่อที่อยู่อาศัยกรุงไทยสู่อุทกภัย สำหรับลูกค้าที่ผ่อนชำระสินเชื่อกับธนาคารและได้รับความเสียหายจากอุทกภัยการยกเว้นค่าธรรมเนียมการโอนเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรุงไทยจับคู่ธุรกิจสู่อุทกภัย โดยจัด Business Matching ระหว่างผู้ประกอบการ ที่ได้รับความเสียหายและสินเชื่อพัฒนาองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อฟื้นฟูหลังอุทกภัย

หรือชดเชย รวมทั้งขยายเวลาการยื่นแบบ
แสดงรายการภาษีเงินได้ ที่ต้องยื่นแบบใน
เดือนกันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน และ
ธันวาคม ภายใน 30 ธันวาคม 2553

มาตรการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน

(1) ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย
กระทรวงพลังงาน และกระทรวงเทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสาร เร่งสำรวจความ
เสียหายและดำเนินการซ่อมแซมระบบ
โครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้ตาม
ปกติโดยเร็ว โดยประสานกับสำนักงานประมาณ
ในการปรับแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี
2554 มาดำเนินการเป็นลำดับแรก นอกจากนี้
ให้ส่วนราชการพิจารณาให้การผ่อนผันแก่
ผู้ประกอบการก่อสร้างที่เป็นคู่สัญญากับ
ภาครัฐในพื้นที่ที่เกิดอุทกภัยตามความเหมาะสม
โดยให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป

(2) ให้สำนักงานประมาณ รับผิดชอบ
พิจารณารายละเอียดของแผนการช่วยเหลือ
และฟื้นฟูสาธารณูปโภคด้านแหล่งน้ำบาดาล

5) การช่วยเหลือด้านการเงินแก่
ผู้ประกอบการธุรกิจเฟรนไชน์และธุรกิจขายตรง
ของกระทรวงพาณิชย์ ใช้สินเชื่อคงเหลือ
1,655 ล้านบาท จากวงเงินสินเชื่อช่วยเหลือ
กลุ่มผู้ประกอบการโลจิสติกส์ และขยายการ
ให้สินเชื่อแก่กลุ่มธุรกิจเฟรนไชน์และธุรกิจ
ขายตรงเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนไม่เกิน 5 ล้านบาท
ระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี และปลอดชำระเงินต้น
1 ปี รวมทั้งขยายระยะเวลาดำเนินโครงการจาก
30 ธันวาคม 2553 เป็นสิ้นสุด 30 มิถุนายน 2554

6) การช่วยเหลือทางการเงินแก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อฟื้นฟูจาก
ปัญหาอุทกภัยของกระทรวงการคลัง โดย
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
จะผ่อนผันเงื่อนไขการให้สินเชื่อเป็นกรณีพิเศษ

(3) มาตรการด้านภาษีของกระทรวง
การคลัง โดยนำเงินบริจาคเพื่อช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยระหว่างเดือนกันยายน - ธันวาคม
2553 มาหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา/
นิติบุคคลได้ขณะที่ผู้ประสบภัยหรือนิติบุคคล
ที่ได้รับบริจาคได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้
จากเงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาคช่วยเหลือ

ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย และนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเศรษฐกิจ (รศก.) พิจารณาต่อไป

มาตรการป้องกันปัญหายภัยพิบัติในระยะยาว

(1) ให้กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการปรับปรุงระบบเตือนภัยพิบัติ และกลไกการดำเนินงานให้เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหายภัยพิบัติได้อย่างรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ต่อไป

(2) ให้คณะกรรมการพิจารณากรอบแนวทางประกันภัยพิชผลอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ เร่งรัดระบบประกันภัยพิชผล การเกษตรจากภัยธรรมชาติ โดยพิจารณาแนวทางทำให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในระบบดังกล่าวด้วย และนำเสนอตามขั้นตอนต่อไป

(3) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประสานกับกระทรวงการต่างประเทศ ดำเนินการศึกษาคความเหมาะสม และพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำในภาพรวมทั้งในด้านการจัดการข้อมูล และการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ และพิจารณาแนวทางการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำตามธรรมชาติในชุมชนรวมทั้งการจัดการด้านผังเมืองและโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมเพื่อป้องกันปัญหายอุทกภัยในระยะยาว

สำหรับมติคณะรัฐมนตรีในครั้งต่อไป เป็นการพิจารณาเพื่อขยายพื้นที่ประสบภัยให้ครอบคลุมในพื้นที่ประสบภัยภาคใต้ และการพิจารณาเยียวยาเกษตรกรที่ปลูกพืชสวน เช่น สวนยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน เป็นต้น รวมทั้งพิจารณาในเรื่องของการแก้ไขปัญหาระยะยาวซึ่งต้องอาศัยข้อมูลและงบประมาณในปีต่อไป

การบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ได้รับความช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว ซึ่งหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน ต่างให้ความร่วมมือในการบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างมาก ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ดีในการช่วยเหลือคนในชาติเดียวกัน เพื่อให้ทุกคนอาศัยอย่างเป็นสุขตลอดไป

พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก 253,255,255/10-11 ถนนพะเนียง แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ 10100
โทร. 0-2281-5089, 0-2281-2055, 0-2281-4874 โทรสาร 0-2281-0723 e-mail : bkb_1969@yahoo.com

คำนิยามสรางสรรค
ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
“...วิสัยทัศน์ดี มีคุณธรรม น้อมนำความพอเพียง...”

